

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

DEVELOPMENT OF ESSAY WRITING SKILL
EXERCISES BY USING MIND MAPPING FOR
MATTHAYOMSUKSA 2 STUDENTS

วิทยานิพนธ์

ของ

ฉ่ำยง เครือคำ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2		
ผู้วิจัย	ถ้ายง เกรือคำ		
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.สุรชัย ปิยานุกูล		ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเทียน		ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์		ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	หลักสูตรและการสอน
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนใช้และหลังใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด จำนวน 7 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท32101 เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด จำนวน 14 แผน เวลาเรียน 14 ชั่วโมง 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 เป็นแบบทดสอบอัตนัยเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด 1 เรื่อง และ 4) แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนจำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ Dependent Samples t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 89.75/89.19

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

TITLE	Development of Essay Writing Skill Exercises by Using Mind Mapping for Matthayomsuksa 2 Students		
AUTHOR	Lamyong Khruakham		
ADVISORS	Dr. Surachai Piyanukool		Thesis Advisor
	Assistant Professor Prakrit Jantakian		Co – advisor
	Assistant Professor Somsak Thetsawatwong		Co – advisor
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Curriculum and Instruction
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2012

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop essay writing skill exercises by using mind mapping for Matthayomsuksa 2 students to meet the efficiency criteria set at 80/80; 2) to compare students' essay writing skill achievement before and after using essay writing skill exercises by using mind mapping for Matthayomsuksa 2 students; and 3) to study the students' satisfaction towards the essay writing skill exercises by using mind mapping for Matthayomsuksa 2 students. The samples were 40 Matthayomsuksa 2/1 students in the second semester of academic year 2006, Nonjaroen Pittayakom School, Bankruat District, Buriram Province under Buriram Educational Service Area Office 2.

The research instruments consisted of 1) 7 sets of essay writing skill exercises by using mind mapping, 2) 14 lesson plans used along with the essay writing skill exercises by using mind mapping, 3) an achievement test with 20 items and an essay writing test with mind mapping, and 4) a questionnaire with 10 items concerning the essay writing skill exercises using mind mapping. The collected data were analyzed by using mean, percentage, and standard deviation, and dependent samples t-test was used to test the hypothesis.

The results of this research were as follows :

- 1) The efficiency of the constructed essay writing skill exercises was at 89.75/89.19.
- 2) The achievement of the students' posttest mean scores were higher than the pretest mean scores with the statistically significant difference at .01 level.
- 3) Students were satisfied with the essay writing skill exercises by using mind mapping for Matthayomsuksa 2 students at the highest level with the mean score of 4.82 and the standard deviation of 0.48.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.สุรชัย ปิยานุกูล ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประกิจ จันตะเกียน และผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.สมหมาย ปะติตั้งใจ และ ดร.นฤมล สมคุณา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิต วิทยาลัย ที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณคณะผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ นางเพลินพิศ สุพัตกุล ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 2 นายณกมล ทรงประโคน ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ และนางพัชรินทร์ อรัญสาร ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ โรงเรียนเมืองคองพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 2 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือจนทำให้สำเร็จเรียบร้อย สมบูรณ์

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน รุ่น 5 ศูนย์ประโคนชัย รวมทั้ง ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครู โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ดำเนินการวิจัย และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณนายเจมวิทย์ เกรือคำ และขอขอบใจบุตรชายทั้ง 3 คน ที่เป็นกำลังใจและ ให้การสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยเสมอมา

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดชีวิตและสิ่งอื่นเหลือคณานับ ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิทยาการ อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้มีศีล สมาธิ ปัญญา ตั้งมั่นอยู่ในความดีเสมอมา

ลำยอง เกรือคำ

สารบัญ

	หน้า
หน้าอวมติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศนุญปลการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพประกอบ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
สมมุติฐานการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	9
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	15
การเขียนเรียงความ	22
แผนที่ความคิด	32
แบบฝึกทักษะ	41
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	48
ความพึงพอใจ	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
งานวิจัยในประเทศ	59
งานวิจัยต่างประเทศ	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
ความมุ่งหมายของการวิจัย	89
สมมุติฐานการวิจัย	89
วิธีดำเนินการวิจัย	90
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผลการวิจัย	91
ข้อเสนอแนะ	95
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้	95
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	96

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	107
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	109
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ	113
ภาคผนวก ง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	115
ภาคผนวก จ ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้	126
ภาคผนวก ฉ แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ	137
ภาคผนวก ช ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	203
ภาคผนวก ซ ผลการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความ โดยผู้เชี่ยวชาญ	206
ภาคผนวก ฌ ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ	217
ภาคผนวก ฉ ผลการประเมินแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด โดยผู้เชี่ยวชาญ	224
ภาคผนวก ฎ ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยผู้เชี่ยวชาญ	230
ภาคผนวก ฏ การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด	236
ภาคผนวก จู คะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง	240
ประวัติย่อของผู้วิจัย	243

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-Test Post-Test Design	74
2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนจากการทำ แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (E_1)	81
3 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้ แผนที่ความคิด (E_2)	82
4 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80	84
5 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลต่างของคะแนนจากการทำ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	84
6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	87
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	87
8 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) รายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (ฉบับที่ 1) ชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ	204
9 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) รายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (ฉบับที่ 2) ข้อสอบอัตนัย	205
10 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของ ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2	215

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	221
12 ผลการประเมินแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	228
13 ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด โดยผู้เชี่ยวชาญ	234
14 ผลการหาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน	237
15 ผลการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	241

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 องค์ประกอบหลักสี่ประการของการเขียนเรียงความ	24
2 องค์ประกอบ 3 ส่วนที่ผู้เขียนเรียงความต้องนำมาผสมผสาน	25
3 องค์ประกอบหลักในสถานการณ์การเขียนเรียงความ	26
4 ขั้นตอนการจัดทำแบบฝึกทักษะ	47
5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	55

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษามีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดความเข้าใจ เป็นสิ่งบ่งบอกถึงเอกลักษณ์และเผ่าพันธุ์มนุษย์ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการที่จะนำไปสู่การติดต่อสื่อสาร การศึกษาหาความรู้และการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากชนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ดังนั้นการเรียนวิชาภาษาไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดสำหรับคนไทยที่จะต้องเอาใจใส่ฝึกฝนให้สามารถใช้ทักษะภาษาไทยได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วเพราะนอกจากเราจะใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแล้วยังใช้เป็นพื้นฐานประกอบการเรียนวิชาอื่น ๆ อีก จากความสำคัญดังกล่าวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้กำหนดควidityทัศนมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งประกอบด้วย สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษา สาระวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งจัดให้เหมาะสมแก่วัยเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ มีนิสัยรักการอ่านการเขียน การแสวงหาความรู้ ชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง การเรียนการสอนภาษาไทยที่ดเนินผู้เรียนควรมีทักษะทางภาษา ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและประสบการณ์ทางภาษาให้มากที่สุด กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูต้องมีบทบาทในการฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาและสร้างบรรยากาศความรู้ด้วยตนเอง

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนและค่อนข้างยากเพราะในการสื่อสารด้วยการเขียนนั้น ผู้เขียนต้องมีความรู้ มีความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้มาก แล้วจึงกลั่นกรองความรู้ที่ได้รับนั้นแสดงออกมาเป็นสายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อความหมายให้ประจักษ์ (กรมวิชาการ, 2542 : 26) การเขียนเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันซึ่งต้องอาศัยตัวอักษรและสัญลักษณ์ต่าง ๆ นำมาร้อยเรียงเพื่อบรรยายความรู้ที่นึกคิด ความต้องการรวมทั้งข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นอย่างชัดเจน (ถลยา สหชาติโกสีย์, 2545 : 51)

ในปัจจุบันการเขียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างยิ่ง เพราะการเขียนเป็นเครื่องมือที่จะใช้บันทึกหรือถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ การเขียนจึงจำเป็นจะต้องอาศัยความรู้พื้นฐานจากทักษะการฟัง การดูและการอ่านซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียนมีความรู้พื้นฐานมีข้อมูล และประสบการณ์เพียงพอที่จะนำมาเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดังปรารถนา การสอนเขียนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ปัญหาสำคัญอยู่ที่การขาดความรู้และประสบการณ์ ความช่างสังเกต ความคิด การใช้ภาษาและขาดการฝึกฝน แม้ว่าผู้เขียนจะมีพื้นฐานของการเป็นผู้เขียนที่ดีดังกล่าวแล้วทั้งหมดแต่ถ้าไม่ริเริ่มที่จะเขียนหรือฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอก็คงไม่อาจเป็นผู้เขียนที่ดีได้ เพราะการฝึกฝนย่อมช่วยเพิ่มพูนทักษะการเขียนให้ดีขึ้นเป็นลำดับซึ่งนับได้ว่าการเขียนเพื่อพัฒนางานเขียนหรือเป็นการใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน ทั้งยังเป็น การปลูกฝังนิสัยรักการเขียนอีกด้วย การฝึกฝนการเขียนสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนเป็นสิ่งทำได้ค่อนข้างยาก โดยเฉพาะทักษะการเขียนสร้างสรรค์ประเภทเรียงความจึงเป็นหน้าที่ของครูภาษาไทยที่จะต้องคิดหาวิธีการสอนและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อฝึกฝนทักษะการเขียนเรียงความ ของนักเรียน เพราะผลงานด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนคือการแสดงความคิดสร้างสรรค์ ในการใช้ภาษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบันมีปัญหาหลาย โดยเฉพาะเรื่อง การเขียนเรียงความ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดให้มีเรื่องการเขียนเรียงความไว้ ทุกระดับชั้น ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ที่มีปัญหาด้านการเขียนจะไม่ชอบกิจกรรมนี้ซึ่งจะเห็นได้ จากการมอบงานการเขียนเรียงความในโอกาสต่าง ๆ ที่โรงเรียนมอบหมายให้นักเรียนรับผิดชอบ จะมีนักเรียนสนใจและรับผิดชอบเขียนเรียงความไม่มากนัก ด้วยเหตุที่การเขียนเรียงความเป็น เรื่องยากและต้องใช้เวลาในการฝึกฝนเป็นอันมากจึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและรู้สึก เหมือนว่าการเขียนเรียงความเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องเรียน ขณะเดียวกันผู้สอนก็เกิดความท้อแท้ ที่จะเกี่ยวข้องให้ผู้เรียนรู้สึกรักและชอบ ทั้ง ๆ ที่การเขียนเรียงความเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำคัญ ของการใช้ภาษาเขียนในชีวิตประจำวัน แต่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะพื้นฐานด้านการเขียน ยังไม่ดีเท่าที่ควร ไม่สามารถเลือกสรรถ้อยคำ และนำเอาความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการเขียน จึงทำให้งานเขียนขาดประสิทธิภาพ สื่อความไม่เข้าใจ ขาดการพิจารณาเลือกใช้คำที่ถูกต้อง และจดจำคำผิดไปใช้ทำให้เกิดความผิดพลาดเรื่องการใช้ภาษาซึ่งถือว่าเป็นการทำลายภาษา

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน โนนเจริญพิทยาคม ได้ประสบปัญหาลักษณะดังกล่าวข้างต้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่เป็นประจำ และจากการสอนเกี่ยวกับการเขียนเรียงความในหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมาพบว่า นักเรียน ส่วนใหญ่ขาดทักษะการเขียนเรียงความ ทำให้การเขียนเรียงความเป็นเหมือนรายงานธรรมดา

เพราะเป็นงานเขียนที่มุ่งเน้นทักษะเขียนและทักษะการใช้ภาษามากเกินไป ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่อยากทำกิจกรรม ผู้วิจัยจึงได้คิดหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้กระบวนการเขียนแผนที่ความคิดมาช่วยในการเขียนเรียงความ

ความเป็นมาของแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ของ บุซัน (Buzan) ชาวอังกฤษ เป็นผู้ริเริ่มนำเอาความรู้เรื่องสมองมาปรับใช้กับการเรียนรู้ โดยพัฒนามาจากการจดบันทึกเป็นตัวอักษรเป็นบรรทัด ๆ เป็นแถว ๆ ใช้ปากกาหรือดินสอสีเดียวมาเขียน เป็นการบันทึกด้วยคำ ภาพ สัญลักษณ์แผ่เป็นรัศมีออกรอบ ๆ ศูนย์กลางเหมือนกับการแตกแขนงของกิ่งไม้โดยใช้สีสันต่อมาเขาพบว่าวิธีการที่เขาใช้นั้นสามารถนำไปใช้กับกิจกรรมอื่น ๆ ในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานได้ด้วย ใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ การช่วยจำ การแก้ปัญหา การนำเสนอ การเขียนหนังสือ แผนที่ความคิด ได้ถูกนำมาแนวคิดวิธีการเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยครั้งแรก โดยธัญญา ผลอนันต์ ได้แปลหนังสือของบุซัน ออกมาเป็นภาษาไทย ซึ่งจากการจัดฝึกอบรม การใช้แผนที่ความคิดนั้นสามารถนำไปใช้ได้ทั้งชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงาน ถ้าหากนำแนวคิดนี้ไปใช้และขยายผลในวงการศึกษา น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับผู้มีหน้าที่จัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่จะตกที่ตัวนักเรียนซึ่งเป็นความหวังของชาติในอนาคต เพราะประสิทธิภาพในการช่วยคิด ช่วยจำ บันทึก เข้าใจเนื้อหา การนำเสนอ และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้นจะทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกสนานมีชีวิตชีวาขึ้น (ธัญญา ผลอนันต์. 2542 : 89) การเขียนแผนที่ความคิดเป็นการจัดลำดับเค้าโครงความคิดของเรื่องที่จะเขียน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแนวทางในการเขียนอันจะส่งผลให้เกิดเอกภาพ และสรวัดภาพในการเขียน ประพนธ์ เรืองณรงค์. 2545 : 202) การเขียนแผนที่ความคิดจึงเป็นเสมือนการกำหนดกรอบเรื่อง หรือกำหนดโครงเรื่องเป็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง ซึ่งเป็นการบูรณาการการคิด การเขียนและงานศิลปะเข้าด้วยกัน การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดจึงทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด การเขียน และการใช้ภาษาไปพร้อม ๆ กัน การสร้างแผนที่ความคิด มีหลายรูปแบบ อาทิ แบบผังความคิด รวบรวม แบบไข่มงมูม แบบแผนผังรูปร่างกลมทับเหลี่ยม แบบผังวงจร แบบกางปลา แบบแผนผังปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองกลุ่ม และแบบตารางเปรียบเทียบ (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542 : 19) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกวิธีการสร้างแผนที่ความคิดแบบไข่มงมูมมาใช้ในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความคิดอย่างเป็นขั้นตอนโดยการแยกแยะความคิดหลักและความคิดรองของเรื่องที่เขียน แล้วนำแผนที่ความคิดไปเขียนขยายความเป็นเรียงความที่สมบูรณ์ต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการเขียนเรียงความดังกล่าว ประกอบกับประโยชน์ของแผนที่ความคิดที่จะช่วยให้ผู้เรียนเขียนเรียงความได้ง่ายขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียน

เกิดความสนใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเขียนเรียงความได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ และพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมุติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคมได้พัฒนาทักษะการเขียนเรียงความด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความในระดับอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีขอบเขตดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 5 ห้อง จำนวนทั้งหมด 216 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอ บ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้ แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเรียงความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เริ่มตั้งแต่ วันที่ 26 พฤศจิกายน – 15 ธันวาคม 2550

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

5.2 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท32101 เรื่องการเขียนเรียงความ

5.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.4 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบฝึกทักษะ หมายถึง เอกสารที่ครูสร้างขึ้นเพื่อฝึกความรู้ความเข้าใจในการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
2. แผนที่ความคิด หมายถึง กระบวนการในการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยการคิดวิเคราะห์เนื้อหาสาระและนำมาสร้างสรรค์ จัดลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างชัดเจนโดยใช้สัญลักษณ์ รูปภาพ แผนภูมิประกอบ
3. ทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด หมายถึง การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดเห็นและความรู้ของตนเองในการเขียนเรียงความเป็นเรื่องราว การรู้จักจัดลำดับข้อความให้น่าสนใจ น่าอ่าน แทรกความรู้ ความคิดของผู้เขียนถ่ายทอดออกมาให้ผู้อ่านได้เข้าใจ
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบปรนัย 20 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบอัตนัย เขียนเรียงความ 1 เรื่อง
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความ
6. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนระหว่างเรียนและแบบประเมินการเขียนเรียงความ หมายถึง แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนระหว่างเรียน และแบบประเมินการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียนและประเมินทักษะการเขียนเรียงความตามสภาพจริง ตั้งแต่เริ่มต้นการเรียนการสอนจนเสร็จสิ้นการเรียนการสอน โดยประเมินร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
7. คะแนนก่อนเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเรื่องการเขียนเรียงความ
8. คะแนนหลังเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องการเขียนเรียงความ
9. เกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80
  - 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด ระหว่างเรียน
  - 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับเรื่องการเขียนเรียงความ หลังการฝึกทักษะสิ้นสุดลง

10. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกลงทางบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด

11. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ หมายถึง เครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล สอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด วิชาภาษาไทยไปแล้ว

12. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน โนนเจริญพิทยาคม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามุรริรัมย์ เขต 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับงานวิจัยโดยแยกตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
  - 1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 1.3 การเรียนการสอนภาษาไทย
2. การเขียนเรียงความ
  - 2.1 ความหมายของการเขียนเรียงความ
  - 2.2 องค์ประกอบของเรียงความ
  - 2.3 หลักการเขียนเรียงความ
  - 2.4 การวัดผลและประเมินผลการเขียนเรียงความ
3. แผนที่ความคิด
  - 3.1 ความหมายของแผนที่ความคิด
  - 3.2 รูปแบบของแผนที่ความคิด
  - 3.3 กฎเกณฑ์และหลักการในการเขียนแผนที่ความคิด
  - 3.4 ประโยชน์ของแผนที่ความคิด
  - 3.5 วิธีสอนเพื่อสร้างแผนที่ความคิด
4. แบบฝึกทักษะ
  - 4.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ
  - 4.2 ความสำคัญและประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ
  - 4.3 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี
  - 4.4 หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 5.2 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 5.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. ความพึงพอใจ
  - 6.1 ความหมายของความพึงพอใจ
  - 6.2 ทฤษฎีความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรมวิชาการ (2545 : 4 - 25) ได้กล่าวถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่าเพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. หลักการ

- 1.1 เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล
- 1.2 เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกันโดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 1.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างค้ำเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามศักยภาพ
- 1.4 เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- 1.5 เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

2. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไปนี้

- 2.1 เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

2.2 มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า
 2.3 มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางด้าน
 วิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด
 วิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2.4 มีทักษะขบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด
 การสร้างปัญหาและทักษะในการดำเนินชีวิต

2.5 รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

2.6 มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมที่เป็นผู้ผลิตมากกว่า

ผู้บริโภค

2.7 เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่น
 ในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2.8 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญา
 ไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

2.9 รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม

3. โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้
 ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีแนวทางปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจึงได้
 กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 ระดับช่วงชั้น กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับการพัฒนาการของ
 ผู้เรียนรู้ ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1	ชั้นประถมศึกษาปีที่	1 - 3
ช่วงชั้นที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่	4 - 6
ช่วงชั้นที่ 3	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	1 - 3
ช่วงชั้นที่ 4	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	4 - 6

3.2 สาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์
 ความรู้ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน
 เป็น 8 กลุ่มสาระดังนี้

3.2.1 ภาษาไทย

3.2.2 คณิตศาสตร์

3.2.3 วิทยาศาสตร์

3.2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3.2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

3.2.6 ศิลปะ

3.2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

3.2.8 ภาษาดังประเทศ

3.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงทฤษฎีปัญหาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกและการมีงานทำ

3.3.2 กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงานโดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์ เป็นต้น

4. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่มเพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนนั้น ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

5. เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 - 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

6. การจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ฉะนั้น ครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเองเข้าใจตนเองเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางด้านอารมณ์ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันการเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณธรรม ทั้งนี้ต้องพยายามนำกระบวนการจัดการ กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิด และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนในลักษณะองค์รวม การบูรณาการเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจัดได้หลาย

ลักษณะ เช่น การบูรณาการการสอนแบบผู้สอนคนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการแบบวิทยาการ และบูรณาการแบบโครงการ

7. สื่อการเรียนรู้

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและใช้เวลาสร้างสรรค์รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทรวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่อยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและแหล่งความรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียนควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้น สื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อหรือห้องสมุดของสถานศึกษา

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่นๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

7.1 จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

7.2 ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

7.3 จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและส่งเสริมเสริมความรู้ของผู้เรียน

7.4 ศึกษาวิธีการเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

7.5 ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และเลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่เป็นอย่างดีเสมอ

7.6 จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและสังคมอื่น

7.7 จัดให้มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ

8. การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนได้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนรวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาจะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติ ร่วมกันในการวัดผลประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ ตลอดจนการประเมินภายนอกเพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

8.1 การวัดผลประเมินผลระดับชั้นเรียน จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียน

8.2 การวัดผลประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้น

8.3 การวัดผลประเมินผลระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น

สรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดคุณลักษณะสำคัญของคนในชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และมีทักษะในการทำงาน สามารถดำรงชีพอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาองค์ประกอบทุกด้านให้ครบถ้วนก่อนนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษานำไปใช้ออกแบบการสอนและจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องตามกรอบของหลักสูตรซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กรมวิชาการ (2545 : 3-6) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพิ่มประสบการณ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทั้งยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมประเพณี และสุนทรียภาพโดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทยจึงมีความจำเป็นที่คนไทยทุกคนจะต้องศึกษาและฝึกฝนจนเกิดทักษะเพื่อใช้ติดต่อระหว่างชนในชาติหรือชนชาติอื่นอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประมวลความสำคัญของภาษาไทยไว้ดังนี้

1.1 เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เมื่อเรามีความคิด มีอารมณ์ ความรู้สึก มีความต้องการที่จะถ่ายทอด ความรู้สึก และความต้องการนั้นเราก็จะใช้ภาษาสื่อความหมายไปสู่ผู้อื่นด้วยการพูดการเขียน รวมทั้งใช้ภาษาทำความเข้าใจเรื่องราว ความคิด ความรู้สึก ความต้องการของผู้อื่นด้วยการอ่าน การฟังและกวีดู

1.2 เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่าของบรรพบุรุษได้มีการใช้ภาษาบันทึกและบอกเล่าสืบต่อกันมาผ่านยุคสมัยมารุ่นแล้วรุ่นเล่า คนรุ่นหลังจะใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ประสบการณ์และรับสิ่งที่เป็นประโยชน์นั้นมาใช้พัฒนาคนและสังคมต่อไป

1.3 เป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้าใจต่อกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสันติสุขนั้น สมาชิกในสังคมจะต้องมีความเข้าใจอันดีต่อกัน มีความร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อพัฒนาสังคมให้มีความก้าวหน้าตามเป้าหมายร่วมกัน การใช้ภาษาสื่อความหมายให้ชัดเจน ย่อมจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน เกิดความร่วมมือของคนในสังคม ไม่สร้างปัญหาและความแตกแยกในสังคม ย่อมก่อให้เกิดสันติสุขในสังคม

1.4 เป็นเครื่องมือสร้างเอกภาพของชาติ สังคมจะเป็นปึกแผ่นมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง เพราะคนในสังคมมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความผูกพันเป็นพวกพ้องกันเพราะคนไทยมีภาษาไทยเป็นภาษากลางยึดเหนี่ยวผูกพันเป็นเชื้อชาติเดียวกัน ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ

ของชาติ เป็นพลังสำคัญทำให้คนไทยเกิดความปรองดองและร่วมมือกันที่จะพัฒนาชาติไทยให้เจริญก้าวหน้ามั่นคงต่อไป

1.5 ภาษาไทยเป็นเครื่องมือจรรโลงใจ โดยธรรมชาติมนุษย์ทุกเพศทุกวัยต้องการได้รับความจรรโลงใจในชีวิตอยู่เสมอ เด็กเล็ก ๆ ต้องการฟังเสียงแม่กล่อม เมื่อโตขึ้นฟังเสียงเพลง ทั้งบทร้องและทำนองข้อมทำให้เกิดความสำราญใจ อ่านหรือฟังนิทาน นิยาย บทกวี สารคดี บทกวี คำอธิบาย ฯลฯ ซึ่งผู้ประพันธ์ได้เลือกสรรถ้อยคำอันประณีต ไพเราะและมีข้อคิดที่ลึกซึ้งเป็นภาษาเรียงร้อยให้เกิดความจรรโลงใจแก่ผู้อ่านและผู้ฟัง

การสอนภาษาไทยในปัจจุบันจึงไม่ได้มุ่งเน้นให้อ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียวแต่เน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาเพื่อการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิต และแก้ปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนั้นยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิด ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีประสบการณ์และประมวลคำถามพอที่จะสร้างความคิดให้ลึกซึ้ง

สรุปได้ว่า ทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่านและการเขียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยจะต้องเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจและใช้ทักษะดังกล่าวให้ได้ดี มีประสิทธิภาพ เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมความเป็นไทยให้คงอยู่ต่อไปอีกด้วย

2. คุณภาพของผู้เรียน

กรมวิชาการ (2545 : 9 - 10) กล่าวถึงคุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ว่า เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังนี้

- 2.1 สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี
- 2.2 สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.3 มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล และคิดเป็นระบบ
- 2.4 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษาในการพัฒนาตน และสร้างสรรค์งานอาชีพ
- 2.5 ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย
- 2.6 สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล
- 2.7 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย
- 2.8 มีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

3. สาระมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

กรมวิชาการ (2545 : 17 - 30) กล่าวถึงสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ 5 สาระ 6 มาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้
 สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน กำหนดไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1. สามารถอ่านอย่างมีประสิทธิภาพและอ่านได้เร็วยิ่งขึ้นเข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา อธิบาย อุปมาและสาธก สามารถใช้บริบทการอ่าน สร้างความเข้าใจ การอ่าน และใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ตัดสินใจและการแก้ปัญหาสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต
2. สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ประเมินค่าทั้งข้อดีและข้อด้อยอย่างมีเหตุผลโดยใช้แผนภาพความคิดและกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างหลากหลายพัฒนาการอ่าน สามารถเล่าเรื่องย่อ ถ่ายทอดความรู้ความคิดจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและใช้ การอ่าน ในการตรวจสอบความรู้
3. สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงตามลักษณะคำประพันธ์ที่หลากหลายและ วิเคราะห์คุณค่าด้านภาษา เนื้อหา และสังคม จำบทประพันธ์ที่มีคุณค่านำไปใช้อ้างอิงได้ เลือกอ่าน หนังสือและสื่อสารสนเทศทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาตนเองด้าน ความรู้และการทำงาน มีมารยาทการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดไว้ 2 ข้อ ดังนี้

1. สามารถเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนอธิบาย ชี้แจงแสดงความคิดเห็น แสดงการโต้แย้ง เขียนรายงาน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งใช้กระบวนการเขียนพัฒนา งานเขียน
2. มีมารยาทการเขียนและนิสัยรักการเขียนและการศึกษาค้นคว้า รู้จักเลือกใช้ภาษา เรียบเรียงข้อความได้อย่างประณีต สนใจการศึกษาค้นคว้ารวบรวมบันทึกข้อมูลนำวิธีการของ แผนภาพความคิดจัดลำดับความคิดและพัฒนางานเขียนตามขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบของงานเขียนประเภทต่าง ๆ

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ กำหนดไว้ 2 ข้อ ดังนี้

1. สามารถสรุปความ จับประเด็นสำคัญ วิเคราะห์วินิจฉัยข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและ จุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู สังเกตการณ์ใช้น้ำเสียง กิริยาท่าทาง การใช้ถ้อยคำของผู้พูดและ สามารถแสดงทรรศนะจากการฟังและดูสื่อรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ

2. สามารถพูดนำเสนอความรู้ ความคิด การวิเคราะห์และการประเมินเรื่องราว ต่าง ๆ พูดเชิญชวน อวยพรและพูดในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีเหตุผล ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน นำฟัง ตามหลักการพูด มีมารยาทการฟัง การดูและการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐานที่ 4 ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทย ไว้เป็นสมบัติของชาติ

1. เข้าใจการสร้างคำไทยตามหลักเกณฑ์ของภาษา
2. สามารถใช้ประโยคสามัญและประโยคซับซ้อนในการสื่อสาร ได้ชัดเจน และสละสลวย
3. สามารถใช้ภาษาแสดงความคิดเห็นสร้างความเข้าใจโน้มน้าวใจ ปฏิเสธเจรจา ต่อรองด้วยภาษาและกิริยาท่าทางที่สุภาพ ใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้องตามฐานะของบุคคล กิตติไต่ตรงและลำดับความคิดก่อนพูดและเขียน
4. เข้าใจธรรมชาติของภาษา การนำคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย ทำให้ภาษาไทยมีวงคำศัพท์เพิ่มขึ้นตามความเจริญทางวิชาการและเทคโนโลยี
5. สามารถแต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์และร่าย ด้วยถ้อยคำไพเราะ แสดงออกทางอารมณ์และคุณค่าทางความคิด
6. สามารถร้องเล่นหรือถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านและบทกล่อมเด็กในท้องถิ่นอย่างเห็นคุณค่า

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคมและชีวิตประจำวัน กำหนดไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1. สามารถใช้ทักษะทางภาษาในการแสวงหาความรู้ ระดมความคิด การประชุม การวิเคราะห์ การประเมิน การทำงานและใช้เทคโนโลยีการสื่อสารพัฒนาความรู้และใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

2. เข้าใจระดับของภาษาที่เป็นทางการและภาษาที่ไม่เป็นทางการและใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ใช้ภาษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการพัฒนาความรู้ เห็นคุณค่าการใช้ตัวเลขไทย

3. ใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและพัฒนาบุคลิกภาพ สอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ยกย่องผู้ใช้ภาษาไทยอย่างมีคุณธรรมและวัฒนธรรม เข้าใจการใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในวงการต่าง ๆ ในสังคม

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง สามารถอ่านบทกวีประเภทโคลง กลอน กาพย์ บทละคร บทกวีร่วมสมัย และวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี บันทึก บทความ พงศาวดารและสามารถเลือกอ่านได้ตรงจุดประสงค์ของการอ่าน ใช้หลักการพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม พิจารณาคุณค่าทั้งด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา และนำไปใช้ในชีวิตจริง

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2545 : 22 – 24) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในส่วนขอบทบาทของครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้บอกความรู้แก่ผู้เรียน เป็นผู้สนับสนุนและเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน โดยดำเนินการดังนี้

4.1. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียนรู้แบบทดลอง แบบโครงงาน แบบศูนย์การเรียน แบบสืบสวนสอบสวน แบบอภิปราย แบบสำรวจ แบบร่วมมือ เป็นต้น

4.2. คิดค้นเทคนิคกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ และนำมาใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่างๆ ความรู้ความสามารถด้านเนื้อหา ความสนใจและวัยของผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานของผู้เรียน แต่ละช่วงชั้น เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

4.3 จัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้หรือปรับใช้ โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข

4.3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน ได้ปฏิบัติเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริง ให้อำนาจวิธีการวางแผน คิดวิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง รู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม

4.3.2 การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีการหรือพฤติกรรม ที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ผลงาน ได้ความรู้สึก และ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน เป็นลักษณะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ผู้เรียนได้ร่วมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ความเข้าใจ จากการปฏิบัติงานไปใช้ในชีวิตประจำ

4.3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด มีวิธีการหลากหลาย วิธีการหนึ่งคือ การใช้คำถาม การตั้งคำถามโดยใช้หมวดความคิด 6 ใบ เป็นการใช้คำถามอย่างสร้างสรรค์

4.3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชน มีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมสมรรถภาพการใช้ภาษา ร่วมกัน ทั้งในห้องเรียน ในโรงเรียนและในชุมชน เช่น การเล่าเรื่อง การอภิปราย การวิจารณ์ การโต้เถียง การคัดลายมือ การเขียนเรียงความ การทำโครงงาน การประกวดอ่าน การศึกษาค้นคว้า การแข่งขันตอบคำถามและการอ่านทำนองเสนาะ

4.3.5 การพัฒนาการเรียนรู้หลักการู้ภาษา จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของภาษาและวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย เกิดความตระหนักภาษาที่มีความสำคัญและมีพลังกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้หลักการทางภาษาจำเป็นต้องจัดควบคู่และสัมพันธ์กับกิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทุกกิจกรรม

4.3.6 การพัฒนาการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นการเรียนรู้เรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยในยุคสมัยต่าง ๆ และเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในสุนทรียภาพของภาษาไทยเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต โดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน การจัดกิจกรรมจึงควรเน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะภาษาเพื่อเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยการอ่านพิจารณา วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินค่าวรรณกรรมและวรรณคดีอย่างมีเหตุผล มีการนำเสนอ ความเข้าใจ ความซาบซึ้ง ข้อคิดและประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรายงาน การจัด การแสดง การสร้างสรรค์วรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ฯลฯ ทั้งนี้จะเกิดผลทำให้ผู้เรียน มีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นแนวทางในการผลิตผลงานเพื่อพัฒนาตนเอง และสังคม

4.3.7 การพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีชีวิต และศิลปะการใช้ภาษาของคนในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมจำเป็นต้องให้ผู้เรียนใช้ทักษะทางภาษา เพื่อการเรียนรู้ เช่น การสัมภาษณ์ การรายงาน การทำโครงการ การจัดแสดง เป็นต้น โรงเรียน และชุมชนจะต้องร่วมกันจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์และพัฒนา ภูมิปัญญาทางภาษา

วิธีการที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้สอนสามารถนำมาใช้ได้อย่างกว้างขวาง โดยใช้เทคนิค วิธีการอย่างหลากหลายที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างมีความสุข ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของผู้เรียนและธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ที่เรียน เพื่อให้บรรลุ มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นวิธีการหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะตามที่หลักสูตรต้องการ ดังนั้นทั้งครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง จะต้องตระหนักในความสำคัญของการศึกษาเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกัน ครูผู้สอน ต้องศึกษาเทคนิคกระบวนการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และเลือกใช้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงวัย ประสบการณ์และความพร้อมของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนการสอนภาษาไทย

กรมวิชาการ (2546 : 21-22) ได้ให้คำชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ในปัจจุบันไว้ว่า มิได้มุ่งหวังให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงได้เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหวังให้ผู้เรียนนำ ความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง สื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่น ๆ และใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้ เป็นอย่างดี รวมทั้งรักษาภาษาไทยไว้ในฐานะที่เป็นสมบัติของชาติด้วย สาระการเรียนรู้เป็นสิ่ง ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม สาระการเรียนรู้ที่กำหนด ถือเป็นสาระแกนกลางที่ทุกคนจะต้องเรียนเนื่องจากได้กำหนดจากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ วิเคราะห์มาจากมาตรฐานการเรียนรู้ 12 ปี จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยคำนึงถึงสาระการเรียนรู้ที่ควรเป็นไปตามลำดับก่อนหลังแต่ละปี ความยากง่ายสอดคล้องกับวัย ของผู้เรียนด้วย สาระการเรียนรู้ภาษาไทยกำหนดสาระหลักไว้ 5 หัวข้อ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม ในการนำไปใช้จัดการเรียน การสอนจริงครูผู้สอนจะต้องจัดในลักษณะบูรณาการซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของ ภาษาไทย ที่สะดวกเหมาะสมมาก คือ การใช้วรรณคดีหรือวรรณกรรมเป็นแกน ธรรมชาติของ ภาษาไทยเป็นเรื่องของทักษะซึ่งจะแยกเนื้อหาสาระของทักษะแต่ละชั้นปีโดยเด็ดขาดไม่ได้

จำเป็นต้องมีกระบวนการฝึกทักษะต่างๆ ให้ต่อเนื่องกันไป เช่น การอ่านแจกลูกสะกดคำในมาตราต่างๆ การจับใจความ การเลือกใจคำให้ตรงความหมาย การเขียนเรื่องแสดงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ความรู้สึก ความต้องการ จินตนาการ การนำความรู้จากการอ่านไปใช้ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต ฯลฯ จำเป็นต้องสอนทุกชั้นเพราะเป็นเรื่องของทักษะทางภาษา แต่ละชั้นจะมีเนื้อหาในการฝึกทักษะที่เพิ่มความซับซ้อนและยากมากขึ้น เช่น จำนวนคำเพิ่มขึ้น ประโยคที่ใช้จะยาวและซับซ้อนขึ้น เรื่องที่นำมาให้อ่านจะยาวมากขึ้น มีเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ มีการฝึกการคิดในระดับที่สูงขึ้น ส่วนภาษาที่ใช้มีหลากหลายรูปแบบ และใช้ภาษาอย่างมีศิลปะมากขึ้น

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นจะต้องให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญๆ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและการดู ด้วยเหตุที่ภาษาเป็นตัวแทนของบุคคล ภาษาจึงสะท้อนให้เห็นความคิด ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม มารยาท ฯลฯ ของบุคคล ครูมีหน้าที่ขัดเกลาให้ศิษย์เป็นคนดีมีคุณภาพของสังคม ครูจึงต้องปลูกฝังความคิด ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ฯลฯ ที่พึงประสงค์ ตลอดจนควรปลูกฝังวัฒนธรรมในการใช้ภาษาของคนไทย ซึ่งเป็นภาษาสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมความเป็นไทยที่สุภาพ นุ่มนวล มีสัมมาคารวะ ให้แก่ศิษย์ด้วย

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องตระหนักถึงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และตระหนักว่าครูเป็นผู้จัดการความรู้และทักษะกระบวนการ ที่จะส่งผลให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และใช้ภาษาเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในสาขาวิชาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การเขียนเรียงความเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการใช้ภาษาเขียนในชีวิตประจำวัน แต่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังมีทักษะพื้นฐานด้านการเขียนไม่ดีเท่าที่ควร การเลือกใช้ถ้อยคำในการเขียนยังไม่สละสลวย การคิดสร้างสรรค์ในการเขียนยังมีน้อย การใช้แผนที่ความคิดเป็นเทคนิคหนึ่งที่จะส่งเสริมกระบวนการคิดในการเขียนให้กับนักเรียน ดังนั้นจึงเลือกศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด เพื่อพัฒนาทักษะเขียนของนักเรียนต่อไป

การเขียนเรียงความ

ความหมายของเรียงความ

การเขียนเรียงความ เป็นทักษะที่ต้องอาศัยความสามารถแสดงออกมาทางความคิด โดยอาศัยความรู้ที่ประมวลมาจากทักษะการฟัง ทักษะการดู ทักษะการอ่าน ทักษะการพูด

และทักษะการเขียน ผู้ที่เขียนเรียงความได้ดีต้องมีความรู้ความเข้าใจความหมาย หลักเกณฑ์วิธีการเขียนและมีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบในการเขียนเรียงความเป็นอย่างดี

วราพร จำปา (2545 : 7) ให้ความหมายของเรียงความว่า การเขียนเรียงความเป็นงานเขียนที่มุ่งแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกของผู้เขียนให้ผู้อื่นทราบโดยมีรูปแบบและการใช้ภาษาดี

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545 : 134) กล่าวถึงความหมายของการเขียนเรียงความว่า คืองานเขียนประเภทร้อยแก้วที่ถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้ ความคิด และทัศนคติ ด้วยการเรียบเรียงถ้อยคำที่สละสลวยตามรูปแบบของเรียงความ สอดคล้องกับประยงค์ เลพล (2546 : 12) ที่ให้ความหมายของเรียงความไว้ว่า หมายถึงงานเขียนที่ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นด้วยประโยค ถ้อยคำสำนวนติดต่อกันเป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนต้องใช้ความรู้สึกรู้สึก ความเข้าใจ ความคิดและความสามารถในการใช้ภาษาเรียบเรียงเป็นเนื้อความที่สละสลวยมีศิลปะทั้งงดงามของการใช้ถ้อยคำเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดของผู้เขียนตามลำดับอย่างเหมาะสม

กัลยา สหชาติโกสีย์ (2545 : 75) กล่าวถึงความหมายของเรียงความไว้ว่า การเขียนเรียงความ คือ การรู้จักจัดลำดับข้อความ เรื่องราวต่าง ๆ ให้น่าสนใจ น่าอ่าน แทรกความรู้ ความคิดของผู้เขียน ผู้เขียนต้องมีเจตนาว่าต้องการเสนออะไรให้ผู้อ่าน โดยใช้ภาษาถึงราชการ ใช้คำสุภาพสำหรับบุคคลทั่วไปและใช้ภาษาให้เหมาะสมกับระดับบุคคล

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 968) ให้ความหมายของเรียงความที่เป็นคำกริยาว่า หมายถึงการนำข้อความต่าง ๆ มาแต่งเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราว การแต่งหนังสือในลักษณะที่ใช้พูดหรือเขียนกันเป็นสามัญ ถ้าเป็นคำนาม เรียงความหมายถึง เรื่องที่นำข้อความต่าง ๆ มาแต่งเรียบเรียงขึ้น สอดคล้องกับ จูฬปะณีษ์ นาคทรพรพ และคณะ (2546 : 145) ซึ่งได้ให้ความหมายของเรียงความไว้ว่า เป็นการนำถ้อยคำมาผูกประ โยค เรียบเรียงเป็นเรื่องราวเพื่อแสดงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความรู้สึกของผู้เขียน ให้ผู้อื่นเข้าใจเรื่องราวที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่สละสลวย น่าอ่าน

วัชรพงศ์ โกมุทธรรมวิบูลย์ และคณะ (2546 : 175) ได้ให้ความหมายของเรียงความว่า เรียงความ เป็นงานเขียนชนิดหนึ่งที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์จะถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทรรศนะ ความรู้สึก ความเข้าใจออกมาเป็นเรื่องราว ด้วยถ้อยคำสำนวนที่เรียบง่ายชัดเจนและท่วงทำนองที่น่าอ่าน

ประยงค์ เลพล (2546 : 12) ให้ความหมายของเรียงความว่า หมายถึง งานเขียนที่ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นด้วยประโยค ถ้อยคำสำนวนติดต่อกันเป็นเรื่องราว ผู้เขียนต้องใช้ความรู้สึกรู้สึก ความคิด และความเข้าใจ ใช้ภาษาเรียบเรียงเป็นเนื้อความที่สละสลวย มีศิลปะทั้งงดงามของ

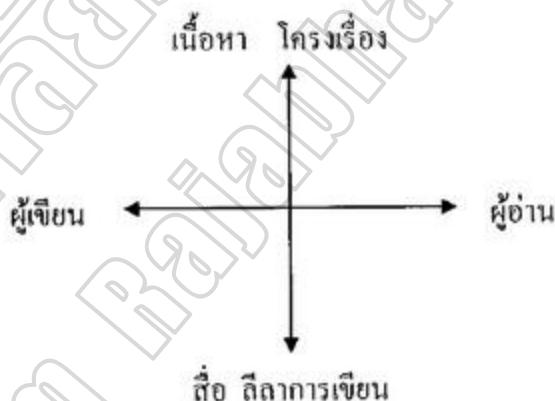
การใช้ถ้อยคำเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดของผู้เขียนตามลำดับอย่างเหมาะสม

จากความหมายของเรียงความที่ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านกล่าวไว้ข้างต้นสรุปได้ว่า เรียงความ หมายถึง งานเขียนที่ผู้เขียนมุ่งถ่ายทอดเหตุการณ์ ความรู้ ความคิดและทัศนคติ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยใช้ถ้อยคำที่สุภาพ สละสลวยเรียบเรียงเป็นเรื่องราวถ่ายทอดความรู้ ความคิดของผู้เขียนตามลำดับอย่างเหมาะสม ตามรูปแบบของเรียงความ

องค์ประกอบของเรียงความ

การเขียนเรียงความมีองค์ประกอบหลายอย่าง ดังที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึง องค์ประกอบของการเขียนเรียงความไว้ดังนี้

วินเทอร์โรเวด (Winterowed. 1981 : 13) ได้แสดงทรรศนะต่อการเขียนเรียงความว่า ประเด็นแรกที่ผู้เขียนต้องมี คือ จุดมุ่งหมายในการเขียน ประเด็นที่ 2 เขียนให้ใครอ่าน ให้ตัวเอง อ่านหรือให้คนอื่นอ่าน ต้องใส่ใจเป็นพิเศษ ประเด็นที่ 3 เนื้อเรื่องและ โครงเรื่อง นอกจากนี้ยังต้อง คำนึงถึงประเด็นที่ 4 คือ สลีลา เอกลักษณ์ ส่วนวนในการเขียนด้วย ซึ่งเป็นส่วนวนของนักเรียน แต่ละคน และเป็นประเด็นสุดท้ายที่ทำได้ยากมาก ดังภาพประกอบ 1

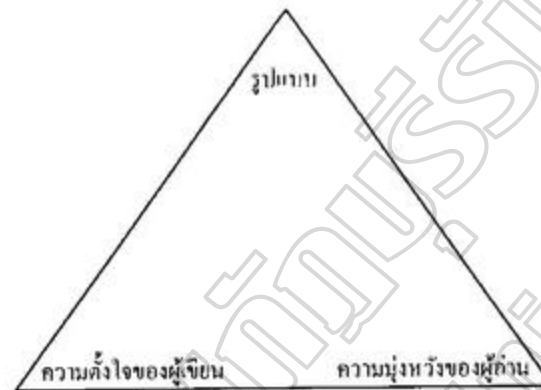

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบหลัก 4 ประการของการเขียนเรียงความ

ที่มา: วินเทอร์โรเวด (Winterowed. 1981 : 13)

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่าในการเขียนเรียงความนั้น ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึง ผู้อ่าน คำนึงถึงเรื่องที่จะเขียนและคำนึงถึงรูปแบบในการเขียน นอกจากนี้ยังจะต้องมีการผสมผสาน

ระหว่างองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ความตั้งใจของผู้เขียน (Writer's Intention) ความมุ่งหวังของผู้อ่าน (Reader) และรูปแบบลีลาการเขียน (Form) ซึ่งจะทำให้ผลงานมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบ 3 ส่วนที่ผู้เขียนเรียงความจะต้องนำมาผสมผสาน หรือทำให้ทุกส่วนปะทะสัมพันธ์กัน

ที่มา : วินเทอร์โรเวค (Winterowed, 1981 : 13)

จากภาพประกอบ 2 หมายความว่าในการเขียนเรียงความนั้น องค์ประกอบที่ 1 คือ ผู้เขียนจะต้องรวบรวมข้อมูลให้มากพอ แล้วนำมาวางแผนว่าจะเขียนอย่างไร องค์ประกอบที่ 2 คือ ผู้เขียนจะต้องเรียนรู้ความสนใจ ความต้องการ ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณี วัชและระดับความสามารถของผู้อ่าน องค์ประกอบที่ 3 คือรูปแบบการเขียน ผู้เขียนจะต้องเลือกวิธีการนำเสนอให้สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ของการสื่อความหมาย เช่น การบรรยาย อธิบาย ชักชวน หรือแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

นอกจากนี้การเขียนเรียงความยังต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเขียนด้วยว่า ผู้เขียนจะต้องสนใจในองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างไร เช่น การตั้งจุดประสงค์ของการเขียน การเลือกหัวข้อเรื่อง การคำนึงถึงรสนิยมของผู้อ่าน ดังแสดงในภาพประกอบ 3 (Lannon, 1983 : 60)

ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบหลักในสถานการณ์การเขียนเรียงความ

ที่มา : แลนอน (Lannon, 1983 : 60)

ภาพประกอบ 3 หมายความว่า ก่อนลงมือเขียนนั้นผู้เขียนจะต้องคิดถึงจุดประสงค์การเขียนไว้ก่อนแล้วจึงเลือกเรื่องที่จะเขียน โดยคำนึงถึงผู้อ่านว่าสนใจหรือไม่ ผู้อ่านอยู่ในวัยใด จะสื่อความแบบใดเรียงความจึงจะน่าอ่าน

จากแนวคิดของ วินเทอร์โรวด์ (Winterrowd, 1981 : 13) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการเขียนเรียงความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ ได้แก่ คำนำ ซึ่งเป็นการเปิดเรื่อง ชูใจให้ผู้อ่านติดตามอ่านเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นรายละเอียดของเรื่องที่ต้องมีเนื้อหาสาระน่าอ่าน เขียนตามเค้าโครงเรื่อง และสรุปเป็นการกล่าวปิดเรื่องให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว ได้รับประเด็นที่สำคัญและเกิดความประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการไทยหลายท่าน ดังนี้

อัจฉรา ชิวพันธ์ และคณะ (2542 : 52-53) สรุปองค์ประกอบของเรียงความว่ามี 4 ส่วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

ชื่อเรื่อง คือ การเขียนที่อยู่ส่วนบนสุดของเรียงความด้วยถ้อยคำกะทัดรัด และเป็นจุดรวมสำคัญของการเขียนเรื่องในการเขียนเรียงความ

คำนำ คือ การเขียนอธิบายความเป็นมาหรือให้คำจำกัดความ เป็นการเขียนบอกให้ผู้อ่านรู้ว่ากำลังจะได้อ่านอะไร อาจเขียนในลักษณะของการตั้งคำถาม การยกข้อความ คำพูด หรือ

สุภาษิตก็ได้ และการเขียนคำนำที่ดีต้องมีลักษณะจงใจทำให้ผู้อ่านอยากอ่านเรื่องต่อไป

เนื้อเรื่อง คือ การเขียนส่วนสำคัญที่สุดเพราะเป็นการบอกรายละเอียดของเรื่องทีละส่วนประกอบไปด้วยข้อเท็จจริง เหตุผล และความรู้ การเขียนเนื้อเรื่องที่ดีต้องมีความสัมพันธ์กับคำนำและบทสรุปซึ่งจะเขียนให้มีหลายย่อหน้าก็ได้

สรุป คือ การเขียนส่วนสุดท้ายที่จะเน้นเนื้อหาสาระสำคัญด้วยการฝากข้อคิด ความรู้สึก ความประทับใจ หรือความรู้ให้กับผู้อ่าน ที่สำคัญต้องมีความสัมพันธ์กับคำนำ และเนื้อเรื่องอย่างต่อเนื่อง

สอวท ศำเนินสวสดี และคณะ (2546 : 113) ได้กล่าวว่า เรียงความมีองค์ประกอบดังนี้

1. คำนำ เป็นส่วนแรกของเรียงความที่จะบอกผู้อ่านว่า ผู้อ่านกำลังจะอ่านเรื่องอะไร คำนำจึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าเนื้อเรื่อง
2. เนื้อเรื่อง เป็นส่วนสำคัญที่มีสัดส่วนมากที่สุดในโครงสร้างของเรียงความ การเขียนส่วนเนื้อเรื่องของเรียงความให้ผู้อ่าน เนื้อความจะมีลักษณะอย่างไรขึ้นอยู่กับประเภทของเรื่อง
3. สรุปหรือบทลงท้าย เป็นการสรุปความคิดเห็นหรือนำเอาข้อความสำคัญมากกล่าวซ้ำให้ชัดเจน

ฐปะเนีย นาคทรพรพ และคณะ (2546 : 146-147) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบในการเขียนเรียงความมีส่วนประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1. คำนำ อยู่ส่วนแรกของเรียงความ มีความยาวพอประมาณ ใช้แสดงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนต่อหัวข้อเรื่อง ซึ่งกล่าวพอเป็นแนวให้ผู้อ่านรู้ว่าจะเริ่มเนื้อเรื่องอย่างไร หรือแสดงความคิดเห็นที่ผู้อ่านอาจจะมองข้ามเพื่อทำให้ทั้งแต่สัมพันธ์กับหัวข้อ บางเรื่องก็ขึ้นคำนำแบบอธิบายให้คำจำกัดความหัวข้อ
2. เนื้อเรื่อง เป็นย่อหน้าถัดจากคำนำ ส่วนของเนื้อเรื่องนี้ควรมีประมาณ 2-4 ย่อหน้า ต้องพรรณนา ยกอุทาหรณ์ให้เห็นจริง อ้างอิงให้ข้อความมีน้ำหนัก ไม่เขียนแบบตอบคำถาม
3. สรุป อยู่เป็นย่อหน้าสุดท้ายของเรียงความ ควรมีเพียงย่อหน้าเดียว และไม่ต้องเขียนว่า สรุป ส่วนสรุปนี้ใช้เสนอข้อคิดชมวดท้ายเรื่องให้จบลงด้วยความเด็ดขาด หรือเสนอความคิดเห็นที่คนทั่วไปคิดไม่ถึง บางครั้งอาจจบลงด้วยคำคม สุภาษิตที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง

สรุปได้ว่า การเขียนเรียงความต้องมีชื่อเรื่อง และจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ซึ่งทุกส่วนต้องเขียนให้สัมพันธ์กันและสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง ซึ่งเป็นจุดรวมที่สำคัญของการเขียนเรื่องในการเขียนเรียงความ

หลักการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความผู้เขียนต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการเขียน ผู้อ่านเรื่องที่เขียน ตลอดจนหลักการเขียนเรียงความ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงหลักการเขียนเรียงความไว้ ดังนี้ แลนนอน (Lannon, 1983 : 21) ได้เสนอขั้นตอนและกิจกรรมของกระบวนการเขียนเรียงความไว้ตามลำดับ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมพร้อม กิจกรรมที่จัดให้นักเรียน ได้แก่ การค้นหาเรื่องโดยการอ่าน หนังสือพิมพ์ วารสาร หรือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากนั้นจึงให้สร้างประโยค
2. ขั้นออกแบบ เป็นกิจกรรมวางแผนและพัฒนาเนื้อหาที่รวบรวมได้ในขั้นที่ 1 นำมาสร้างประโยคแนวเรื่อง การรวบรวมใจความเป็นหนึ่งเดียว และรวมไปถึงบทสรุปด้วย ซึ่งมีขั้นตอนการออกแบบด้วยการเปิดเรื่อง เขียนหัวข้อให้ดึงดูดน่าสนใจ การบรรยาย อธิบาย หรือพรรณนา ขยายใจความหัวข้อเรื่อง การนำเสนอใจความหลัก แบ่งเป็นย่อหน้า แต่ละย่อหน้าต้องมีประโยคแนวเรื่อง ซึ่งให้รายละเอียดสนับสนุนหัวข้อเรื่อง การให้รายละเอียดในย่อหน้า เนื้อเรื่อง และบทสรุปจะต้องสัมพันธ์กัน การสรุป เป็นสิ่งที่บอกให้รู้ว่าที่กล่าวมาทั้งหมดหมายถึงอะไร
3. ขั้นพัฒนาเนื้อหา เป็นขั้นที่ลงมือเขียนตามที่ออกแบบ โดยจัดแบ่งเรียงลำดับเนื้อหาเป็นตอน ๆ ใช้ตัวเชื่อมเพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านติดตามเรื่อง และต้องใช้วิธีเขียนที่เหมาะสมด้วย
4. ขั้นทบทวน เป็นขั้นที่ผู้เขียนต้องอ่านเรื่องที่เขียนอีกครั้งหนึ่ง และถามตนเองว่าพอใจในผลงานหรือไม่ ควรเขียนถูกต้องตามอักขรวิธีหรือไม่

กัลยา สหชาติโกสิย์ (2545 : 76-77) ได้สรุปหลักการเขียนเรียงความไว้ว่า การเขียนเรียงความต้องมีองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน เกี่ยวเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันตามลำดับ และเนื้อเรื่องกับชื่อเรื่องต้องสัมพันธ์กัน ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ ไม่ใช่คำที่ยากเกินไปหรือใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยไม่จำเป็น เขียนด้วยลายมือที่อ่านง่าย ชัดเจน ถูกต้อง ไม่เขียนฉีกคำ แยกคำ เว้นหน้ากระดาษให้เหมาะสม ใช้ภาษาระดับทางการ ไม่ใช่ภาษาพูด ภาษาถิ่น หรือภาษาตลาด ไม่ใช่คำย่อ หรือตัวเลข นอกจากจะกล่าวถึง วัน เดือน ปี สถิติ หรือจำนวนต่าง ๆ ถ้าจำเป็นต้องใช้อักษรย่อต้องเป็นอักษรย่อที่เป็นที่ยอมรับหรือนิยมใช้ และเป็นที่ยอมรับกันได้ดี ใช้คำกะทัดรัด ตรงความหมาย ไม่กำกวม และไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย โดยต้องวางโครงเรื่องก่อนแล้วจึงเขียนเรียงความตามลำดับโครงเรื่อง

สวางค์ ดำเนินสวัสดิ์ และคณะ (2546 : 115) ได้กล่าวถึงหลักการสอนเขียนเรียงความไว้ดังนี้

1. การเขียนเรียงความต้องอาศัยการฝึกฝน ค้นคว้า หาอ่านเพื่อให้ได้ข้อมูลและสำนวนภาษามาใช้พัฒนางานเขียน

2. ก่อนเขียนต้องลำดับความคิดให้ดีก่อนว่า จะเรียงลำดับความอย่างไร แล้วจึงนำมาเรียบเรียงเป็นข้อความ

3. ขณะที่เขียนเรียงความควรคำนึงถึงความต่อเนื่องของเนื้อเรื่อง ขณะเดียวกันก็ย้อนกลับไปอ่านหัวข้อเรียงความโดยให้มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่เขียน

4. การยกตัวอย่างในเรียงความต้องเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องด้วย

5. เมื่อเขียนจบ ควรอ่านทบทวนตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อหาข้อบกพร่องและแก้ไข เพื่อให้เรียงความนั้นสมบูรณ์ที่สุด

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ (2546: 146) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนเรียงความไว้ดังนี้

1. เขียนชื่อเรื่องไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
2. เขียนด้วยลายมือที่ชัดเจน อ่านง่าย และถูกต้องตามอักขรวิธี
3. เว้นว่างหน้ากระดาษทั้งด้านซ้ายและด้านขวาพอสมควร ไม่เขียนขีดริมกระดาษหรือเขียนตกขอบกระดาษ รวมทั้งไม่เขียนฉีกคำ
4. วางโครงเรื่องเพื่อลำดับเรื่องราวให้เป็นไปตามลำดับก่อนหลังก่อนลงมือเขียน
5. ไม่ควรเขียนเรียงความเพียงย่อหน้าเดียว ต้องแบ่งเป็นย่อหน้าค้ำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ในส่วนเนื้อเรื่องอาจมีย่อหน้าหลายย่อหน้าได้แล้วแต่เนื้อเรื่อง การตั้งย่อหน้าแต่ละครั้งควรเขียนให้ตรงกัน ต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นเอกภาพ โดยคำนึงถึงสัมพันธภาพด้วย
6. ชื่อเรื่องและเนื้อเรื่องต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นเอกภาพ โดยคำนึงถึงสัมพันธภาพด้วย
7. เนื้อเรื่องต้องประกอบด้วยข้อมูลที่แท้จริง ผู้เขียนจึงควรค้นคว้าเรื่องที่จะเขียนให้แจ่มแจ้งเสียก่อน

จากแนวคิดเกี่ยวกับหลักการเขียนเรียงความที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักการเขียนเรียงความต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย มีการวางโครงเรื่องเพื่อเป็นแนวทางการลำดับความก่อนหลังอย่างต่อเนื่อง ชื่อเรื่อง ส่วนนำ เนื้อเรื่อง และส่วนสรุปต้องเป็นเอกภาพและมีสัมพันธภาพโดยใช้ภาษาที่สละสลวยและสามารถสื่อความได้ถูกต้องชัดเจน

การวัดผลและประเมินผลการเขียนเรียงความ

การวัดผลและประเมินผลการเขียนเรียงความเป็นขั้นตอนการตรวจประเมินผลงานการเขียนให้ค่าคะแนน ซึ่งนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงแนวทางการวัดผลและประเมินผลการเขียนเรียงความไว้ ดังนี้

อัมพร หมายเจริญ (2536: 31) ได้เสนอข้อควรพิจารณาในการตรวจงานเขียนแต่ละเรื่องไว้ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ร้อยละ 40 ได้แก่ แนวคิด การลำดับความคิด การขยายความคิดให้ชัดเจน
2. การใช้ภาษา ร้อยละ 40 ได้แก่ การพิจารณาใช้คำ การผูกประโยค การสร้าง

ข้อความ

3. รูปแบบ ร้อยละ 10 ได้แก่ การพิจารณาว่าทำถูกต้องตามรูปแบบการเขียนแต่ละชนิด เช่น บทความ เรื่องสั้น เรียงความ ฯลฯ

4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ ร้อยละ 10 ได้แก่ การคำนึงถึงเรื่องสะกด การเว้นวรรค และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

กรมวิชาการ (2546 : 281-284) ได้กำหนดเกณฑ์การตรวจเรียงความ จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบ หมายถึง ความถูกต้องตามลักษณะการเขียนเรียงความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีเนื้อเรื่อง

คะแนน 1 มีเนื้อเรื่องแต่ขาดองค์ประกอบอื่น

คะแนน 2 มีองค์ประกอบครบถ้วน คือชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

2. เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ และมีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 0 เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 1 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 2 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 3 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ

มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 4 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ

มีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน

3. ความคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติข้อคิด หรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม คะแนนเต็ม

4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

คะแนน 1 มีแนวคิดที่แปลกใหม่

คะแนน 2 มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คะแนน 3 การนำเสนอน่าสนใจ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คะแนน 4 การนำเสนอน่าสนใจ สอดแทรกคติข้อคิดหรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

4. การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจนและการลำดับความไม่วกวน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 0 ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

คะแนน 1 ใช้ภาษาถูกต้อง

คะแนน 2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน

คะแนน 3 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน

คะแนน 4 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหารหรือคำประพันธ์ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน

5. อักษรวิธี หมายถึง การสะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนเป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 0 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 13 แห่ง

คะแนน 1 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 10-12 แห่ง

คะแนน 2 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 7-9 แห่ง

คะแนน 3 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 4-6 แห่ง

คะแนน 4 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 1-3 แห่ง

หมายเหตุ การนับคำผิด ถ้าผิดซ้ำคำเดียวกันให้นับเป็น 1 แห่ง

6. ความสะอาด

ความสะอาด หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปของชิ้นงานโดยภาพรวม ตัวอักษร
อ่านง่าย สะอาดและเป็นระเบียบ คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก หรือสกปรก

คะแนน 1 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบ

จากการศึกษาเกณฑ์การวัดผลและประเมินการเขียนเรียงความ การตรวจประเมินผล
การเขียนเรียงความควรคำนึงถึงความสมบูรณ์ขององค์ประกอบ การใช้ภาษาและความมีคุณค่า
ของเรียงความที่เขียนซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวัดผลประเมินผลการเขียนเรียงความ
ของกรมวิชาการ

แผนที่ความคิด

ความหมายของแผนที่ความคิด

แผนที่ความคิดมีชื่อเรียกหลายชื่อ อาทิ แผนที่ความคิด ผังความคิด แผนที่ความคิด
แผนที่แนวคิด แผนที่ประสพการณ์ แผนที่ภูมิโนทัศน์ ผังมโนคติ กรอบมโนทัศน์ หรือ
ผังมโนทัศน์ ซึ่งแปลจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Concept Mapping

เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping Technique) เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นโดย
บุชาน (Buzan, 1991 : 106-107) เป็นการจำลองการทำงานของสมองลงบนกระดาษ สะท้อนเงา
การคิดของคนเราออกมา โดยอาศัยการค้นคว้าเรื่องสมองซีกซ้ายและซีกขวาของ สเปนอร์รี (Sperry)
และออมสไตน์ (Omstein) ว่าสมองของคนเรานั้นจะจัดการกับข้อมูลนั้น ค่อย ๆ บรรจุเข้าไปใน
สมอง ทำให้สรุปได้ว่าการจดบันทึก และเทคนิคการจัดกลุ่มความคิดซึ่งได้รับการออกแบบให้
สอดคล้องกับการทำงาน และความต้องการของสมองนั้นจะต้องมีใช้เพียงตัวหนังสือ รายการ
ตัวเลข ลำดับ และเส้นตรงเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงสี การสร้างภาพ มิติ สัญลักษณ์ ความได้
สัดส่วน ฯลฯ นอกจากนี้ยังต้องเชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับการทำงานของความคิดอีกด้วย
แผนที่ความคิด เขียนได้หลายรูปแบบ เช่น แผนที่กิ่งไม้ แผนที่วงจร แผนที่ไข่มงมุม
แผนที่กางปลา แผนที่ตารางเปรียบเทียบ แผนที่รูปวงกลมทับเหลี่ยม ในการวิจัยครั้งนี้
ใช้รูปแบบแผนที่ไข่มงมุม เนื่องจากรูปแบบสวยงาม เขียนง่าย ไม่ซับซ้อน ออกแบบภาพ
ได้หลากหลาย และตกแต่งระบายสีให้สวยงามได้สะดวกกว่าแบบอื่น ๆ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 19) กล่าวว่า การเรียนแบบสร้างแผนผังความคิด เป็นการฝึกให้ผู้เรียนจัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตน เพื่อให้เห็นภาพรวมของความคิดเห็นความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดเป็นภาพ สามารถเก็บไว้ในหน่วยความจำได้ง่าย

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2543 : 89) ได้กล่าวถึงความหมายของแผนที่ความคิดไว้ว่า “การสร้างผังความคิดเป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอดเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป”

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 76) ได้ให้ความหมายของแผนที่ความคิด (Mind Map) ไว้ว่า “เป็นการนำทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด การเขียนแผนที่ความคิดนั้นเกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมอง”

ทิตนา แคมมณี (2545 : 387) ได้ให้ความหมายของผังความคิดว่า เป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในการรวม แสดงความหมายและความเชื่อมโยงของความคิดหรือสสารนั้น ๆ

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545 : 202) ได้กล่าวถึงความหมายของแผนที่ความคิดไว้ว่า “แผนที่ความคิดเป็นการจัดลำดับเค้าโครงความคิดของเรื่องที่จะเขียน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแนวทางในการเขียน อันจะส่งผลให้เกิดเอกภาพและสารัตถภาพในการเขียน”

สรุปได้ว่า แผนที่ความคิด คือ แผนภาพความสัมพันธ์ของเรื่องที่น่ามาจัดลำดับความสำคัญและจัดหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ เป็นเค้าโครงความคิดหลักและความคิดรองลงไป ซึ่งเป็นสาระสำคัญของเรื่องที่จะเขียน

รูปแบบของแผนที่ความคิด

แผนที่ความคิด อาจสร้างโดยใช้แผนภูมิกราฟิกได้หลายชนิดตามความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้นั้น ๆ และตามความสนใจของผู้นำเสนอ ก่อนที่จะทำแผนที่ความคิดได้ ผู้เรียนจะต้องรู้จักลักษณะและรูปแบบของแผนที่ความคิด เพื่อนำไปสร้างแผนที่ความคิดให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสัมพันธ์กัน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 21-23) และวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 80-82) ได้กล่าวถึงแผนที่ความคิดหรือรูปแบบของแผนที่ความคิด มีรูปแบบดังนี้

1. แผนที่ความคิด (A Concept Mapping)
2. แผนที่ใยแมงมุม (A Spider Map)
3. แผนที่รูปร่างกลมทับเหลื่อม (Overlapping Circles)
4. แผนที่วงจร (A Circle Map)
5. แผนที่ก้างปลา (A Fishbone Map)

6. แผนผังแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองกลุ่ม (A Two – Group Interaction Map)

7. แผนผังตารางเปรียบเทียบ (A Compare Table Map)

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2543 : 89-92) ได้กล่าวถึงรูปแบบของแผนที่ความคิดหรือผังความคิด มีรูปแบบดังนี้

1. แผนภูมิกิ่งไม้ (Branching Diagram)
2. แผนผังวงจร (A Circle)
3. แผนผังใยแมงมุม (A Spider Map)
4. แผนผังก้างปลา (A Fishbone Map)
5. แผนผังตารางเปรียบเทียบ (A Compare Table Map)
6. แผนผังรูปวงกลมทับเหลื่อม (Overlapping Circles Map)

สนอง การละคร (2544 : 183 – 188) ได้กล่าวถึงรูปแบบของแผนที่ความคิดหรือผังภูมิความคิด มีรูปแบบดังนี้

1. แผนภูมิแบบองค์กร (Organization Diagram)
2. แผนผังใยแมงมุม (A Spider Map)
3. แผนภูมิแบบวงกลม (A Circle Diagram)
4. แผนผังรูปวงกลมทับเหลื่อม (A Overlapping Circles Map)
5. แผนผังก้างปลา (A Fishbone Diagram)
6. แผนภูมิแบบเชื่อมโยงหรือปฏิสัมพันธ์ (A Two – Group Interaction Diagram)
7. แผนภูมิแบบสายธาร (A Stream Diagram)
8. แผนภูมิแบบต้นไม้ (A Tree Diagram)
9. แผนผังแบบตาราง (A Compare Table Diagram)
10. แผนภูมิแบบกราฟ (A Graphic Diagram)

วิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 13 – 18) และชเนศ ขำเกิด (2543 : 166 – 167) ได้กล่าวถึงรูปแบบของแผนที่ความคิดหรือผังความคิดรวบยอด มีรูปแบบดังนี้

1. ผังใยแมงมุม (Web Diagram)
2. แผนภูมิกิ่ง (Branching Diagram)
3. แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ (Venn Diagram Euler Circles)
4. ผังข้อมูลระยะเวลา (Interval Graph/Time Line)
5. ผังลำดับข้อมูล (Order Graph)
6. ผังวงจรหรือวัฏจักร (Cycle Graph)

7. แผนภูมิก้างปลา (Fish Bone Diagram)
8. แผนภูมิสัมพันธ์ต่อเนื่อง (Flowchart Diagram)
9. แผนภูมิตาราง (Matrix Diagram)
10. แผนภูมิขั้นบันได (Ranking Ladder Graph)

จากการศึกษารูปแบบแผนที่ความคิดข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบของแผนที่ความคิด หรือผังความคิด เป็นการนำเสนอให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างทุกส่วนของความคิดรวบยอดหลัก และความคิดรวบยอดรองลงไป หรือเป็นการโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องเข้าด้วยกันทำให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจในการอ่านหรือศึกษา เพิ่มความคงทนในการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาความคิดแบบวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) เพิ่มการมีเหตุผล และช่วยพัฒนาในด้านความจำด้วย

กฎเกณฑ์และหลักการในการเขียนแผนที่ความคิด

ในการสร้างแผนที่ความคิดมีผู้กล่าวถึงกฎเกณฑ์และหลักการเขียนแผนที่ความคิดไว้

ดังนี้

วีกอฟฟ์ (Wycoff, 1991 : 43) ได้กล่าวถึงลักษณะพื้นฐานของผังความคิดดังต่อไปนี้

1. เริ่มที่จุดกลางหน้ากระดาษ
2. ให้ความคิดไหลไปอย่างอิสระ โดยปราศจากการตัดสินหรือการวิพากษ์วิจารณ์
3. ให้คำสำคัญ (Key Words) ในการนำเสนอความคิดต่าง ๆ
4. เขียนคำสำคัญ 1 คำ ต่อ 1 เส้น
5. เชื่อมโยงคำสำคัญกับจุดกลางโดยใช้เส้น
6. ใช้สีช่วยเน้นจุดสำคัญของความคิด
7. ใช้การจินตนาการและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อเน้นจุดสำคัญพร้อมกับเชื่อมโยงความคิด

ต่อไปนี้เรื่อย ๆ

บุซัน (Buzan, 1997 : 97 – 105, อ้างถึงใน ละออง มุ่งแซกกลาง, 2547 : 69)

ได้กำหนดลักษณะพื้นฐานการสร้างแผนที่ความคิดไว้ดังนี้

เทคนิค (Techniques) แผนที่ความคิดเป็นเครื่องมือที่ต้องอาศัยเทคนิคที่ช่วยทำให้ประสิทธิภาพการคิดเพิ่มขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะพื้นฐานที่ต้องมี ดังนี้

1. ใช้การเน้น (Use Emphasis) โดยผ่านองค์ประกอบการใช้รูปภาพ การใช้สี ที่มีมิติแตกต่างกัน เส้น คำ รูปภาพ ที่มีขนาดแตกต่างกัน
2. ใช้การเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Use Association) การสร้างแผนที่ความคิดต้องอาศัยความเชื่อมโยงความคิดที่ผู้สร้างถ่ายทอดออกมาโดยการใช้ลูกศรเมื่อต้องการเชื่อมความคิด การใช้สีแสดงการเชื่อมโยงความคิด ใช้รหัสหรือสัญลักษณ์

มีความชัดเจน (Be Clear) แผนที่ความคิดจะต้องมีความชัดเจนในประเด็นต่าง ๆ เช่น ใช้คำในการแสดงความคิดเห็น | คำ ต่อ | เส้น เขียนคำทุกคำที่เป็นการแสดงความคิดของผู้สร้างโดยใช้คำสั้น กะทัดรัด เขียนเหนือเส้นและลากเส้นให้มีความยาวเท่ากับความยาวของคำเส้นนั้นต้องลากให้เชื่อมโยงกับรูปภาพตรงกลางกับความคิดหลักกับเส้นอื่น ๆ เส้นหลักนั้นต้องหนากว่าเส้นอื่น ๆ และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่ขาดตอน มีการพัฒนารูปแบบของตนเอง แต่ขณะเดียวกันต้องรักษากฎเกณฑ์พื้นฐานของแผนที่ความคิดไว้ให้ครบถ้วน

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2543 : 81) และ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 77-79) ได้สรุปหลักการทำแผนที่ความคิดและข้อเสนอแนะการทำแผนที่ความคิดไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. เริ่มด้วยภาพสี่ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ เพราะภาพ ๆ เดียวมีค่ามากกว่าคำพันคำซ้ำยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และเพิ่มความจำ
2. ใช้ภาพให้มากที่สุดในพื้นที่ความคิด ตรงไหนที่ใช้ภาพได้ให้ใช้ก่อนคำสำคัญ (Key Word) หรือรหัส เป็นการช่วยทำงานของสมอง คึงคู่คสาขตาและช่วยในการจำ
3. ควรเขียนคำสำคัญบรรจงตัวใหญ่ ๆ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ ตัวพิมพ์ใหญ่ เพื่อว่าเมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่จะได้ภาพที่ชัดเจน สะดุดตา อ่านง่ายและก่อผลกระทบต่อความคิดมากกว่า ทั้งยังเป็นการประหยัดเวลาเมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่อีกครั้ง
4. เขียนคำสำคัญเหนือเส้น และแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ
5. คำสำคัญควรจะมีลักษณะเป็น “หน่วย” โดยคำสำคัญ | คำ ต่อเส้น | เส้น ลากเส้น เพราะจะช่วยทำให้แต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้อย่างอิสระ คล่องตัว และยืดหยุ่นมากขึ้น
6. ระบายสีให้ทั่วแผนที่ความคิด เพราะสีจะช่วยยกระดับความจำ เพลลิตดา กระตุ้นสมองซีกขวา
7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ควรปล่อยให้หัวใจมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่างมัวคิดแต่จะเขียนลงตรงไหนดี จะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะจะทำให้งานล่าช้าอย่างน่าเสียดาย

สรุปได้ว่าการเขียนแผนที่ความคิดเริ่มต้นจากการอ่านเพื่อหาสาระสำคัญของเรื่อง วิเคราะห์แยกแยะให้ได้ว่าส่วนใดเป็นความคิดหลัก ส่วนใดเป็นความคิดรองแล้วเขียนเป็นแผนภาพต่อจากนั้นก็โยงเส้นระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง โดยใช้คำหรือข้อความอธิบายประกอบเส้นโยง

ประโยชน์ของแผนที่ความคิด

วิลเลียม สุนทรโรจน์ (2544 : 82) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนที่ความคิดไว้ว่า “การเขียนแผนที่ความคิดนั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้โดยเริ่มจากการคิด การวางแผน การนำเสนอ ตลอดจนการช่วยในด้านความจำ การทำความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ การสรุปทบทวน”

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2544 : 219) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนที่ความคิด ดังนี้

1. ช่วยทำให้เกิดความรวดเร็วในการเขียนข้อมูลที่ซับซ้อนหรือเป็นประโยชน์ให้เร็วขึ้น
2. ช่วยให้สมองทั้งสองข้างได้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ (สมองซีกซ้ายเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียงลำดับ การวิเคราะห์ ซีกขวาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมองเห็นภาพรวม จินตนาการ สีสัน มิติ)

3. ช่วยในการระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ เพราะข้อมูลได้มีการบันทึกความจำไว้อย่างมีโครงสร้างเป็นระบบ

4. ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารเป็นรูปแบบ โครงสร้างและมีความสัมพันธ์กัน

5. ช่วยในการพัฒนาสมองซีกขวาเกี่ยวกับการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น

สมศักดิ์ สินธุเวชชัย (2544 : 23) ได้กล่าวถึงข้อดีของแผนที่ความคิดไว้ ดังนี้

1. แผนที่ความคิดใช้ได้ตั้งแต่อายุ 5 ขวบขึ้นไป

2. การสร้างแผนที่ความคิดเป็นการปลูกฝังนิสัยให้หยั่งรากลึกและเป็นวิธีที่สมองได้รับการจัดระบบเชื่อมโยงเพื่อที่จะวางความคิดออกมาโดยใช้คำศัพท์ สีต่าง ๆ รหัสและสัญลักษณ์ในการจัดระบบเชื่อมโยง สมองของเราต้องใช้เวลาฝึกฝนและความอดทน การพัฒนาสมองทั้งด้านซ้าย (การวิเคราะห์) และด้านขวา (สังเคราะห์) และยังช่วยพัฒนาการคิดระดับสูง

3. ในการสร้างแผนที่ความคิดผู้เรียนจะสร้างภาพในความคิดเชื่อมโยงเป็นความคิดรวบยอด

4. ถ้าผู้สอนปรารถนาฝึกทักษะการคิดและการฝึกคิดอย่างสร้างสรรค์เมื่อนั้นแผนที่ความคิดจะเป็นสิ่งจำเป็นในการเตรียมการทั้งหลายเพื่อการสอน

5. แผนที่ความคิดจะช่วยให้บันทึกข้อมูลจำนวนมากไว้ในเนื้อที่เล็ก ๆ แต่สามารถแสดงความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของความคิดรวบยอดกับความคิดอื่น ๆ

6. แผนที่ความคิดเป็นทักษะการศึกษา (Study Skill) ที่ยิ่งใหญ่ เป็นอาวุธที่ควรต้องสร้างให้ผู้เรียนเอาไปใช้ในการคิด การทำงาน การดำรงชีวิตและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างต่อเนื่องกับแผนภูมิแกงปลาและเทคนิคอื่นได้เป็นอย่างดี

7. แผนที่ความคิดช่วยให้คิดอย่างกว้างไกลได้ทั่วโลก มองเห็นภาพรวมและเอื้ออำนวยให้เกิดความคิดปรับเปลี่ยนได้ทุกชั้นตอน

8. แผนที่ความคิดทำให้ผู้เรียนมองเห็นความคิดหลักอย่างเด่นชัดกว่าเดิม มองเห็นความสัมพันธ์ที่สำคัญของแต่ละความคิดเชื่อมโยงให้เห็นภาพอย่างชัดเจน โดยความคิดที่สำคัญกว่าอยู่ใกล้จุดศูนย์กลางมากกว่าความคิดที่สำคัญน้อยกว่าจะอยู่ริมขอบ

9. ธรรมชาติของโครงสร้างของแผนที่ความคิดช่วยให้เพิ่มเติมข้อมูลใหม่ ๆ ได้ง่ายขึ้น โดยข้อมูลจะไม่กระจุกกระจายหรือต้องอัดใส่เข้าไป

10. การจดบันทึกในเชิงสร้างสรรค์มาก ๆ เช่น การเตรียมเขียนบทความ ฯลฯ แผนที่ความคิดซึ่งมีลักษณะปลายเปิดอยู่แล้ว ช่วยทำให้สมองพร้อมที่จะเกาะเกี่ยวคำ หรือความคิดใหม่ทันที

11. แผนที่ความคิดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น การวางแผน การนำเสนอ การประชุม การจดบันทึก การร่างระเบียบวาระการประชุม การตรวจสอบความเข้าใจ การเขียนรายงาน การสรุป ฯลฯ

สมศักดิ์ สีนุชเวชย์ (2544 : 21) ได้กล่าวถึงแผนที่ความคิดว่าสามารถในกรณีต่อไปนี้ ผู้เรียน

1. เป็นเครื่องมือการเรียนรู้
2. ใช้ในการจดบันทึกการเรียนรู้ การสรุป การอภิปราย ทำให้ผู้เรียนเห็นส่วนต่าง ๆ ที่เรียน เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา
3. ใช้ทบทวนบทเรียนด้วยแผนที่ความคิด
4. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การจำ เป็นไปด้วยความรวดเร็วและเพิ่มความจำ
5. ใช้ในการสรุปบทเรียนที่เรียน ก่อนสอบ
6. ช่วยในการจัดระบบข้อมูลที่จัดกระจายให้เป็นระเบียบ
7. ใช้ในการวางแผนการทำงาน การแก้ปัญหา การทำโครงการ การนำเสนอ ผลงาน การเขียนเรียงความ การเขียนรายงาน
8. ใช้เป็นเครื่องมือที่จะขยายความคิดของตน ของกลุ่ม ให้กว้างไกล
9. เป็นเครื่องมือในการระดมความคิด

ผู้สอน

1. ใช้เป็นเครื่องมือการวางแผนการสร้างหลักสูตร แผนการสอน การประเมินผล การเรียนรู้ ประเมินโครงการ เตรียมบทเรียน
2. ใช้ในการนำเสนอผลงานของตน
3. ใช้ในการบันทึกการประชุม การสรุป การอภิปราย วาระการประชุม
4. ใช้ในการระดมความคิด

5. ใช้ในการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจจากบทเรียนที่เรียนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

6. ใช้ในการนำเสนอบทเรียนแก่ผู้เรียนในรูปแบบที่ความคิด การใช้เทคนิคการตั้งคำถามจะช่วยให้แผนที่ความคิดแตกแขนงได้ครบถ้วนสมบูรณ์

กรมวิชาการ (2545 : 130) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. ช่วยบูรณาการความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่
2. ช่วยพัฒนาความคิดรวบยอดให้ชัดเจนขึ้น
3. ช่วยเน้นองค์ประกอบสำคัญของเรื่อง
4. ช่วยพัฒนาการอ่าน การเขียน และการคิด
5. ช่วยวางแผนในการเขียนและการปรับปรุงการเขียน
6. ช่วยในการอภิปราย
7. ช่วยวางแผนการสอนของครู โดยการสอนแบบบูรณาการเนื้อหา
8. เป็นเครื่องมือในการประเมินผล

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545 : 202) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนที่ความคิด

ไว้ว่า “แผนที่ความคิดจะช่วยให้ผู้เขียนเกิดแนวทางในการเขียน ทำให้เรื่องที่เขียนมีลำดับที่ดี และเรียงร้อยต่อกันไปตั้งแต่ต้นจนจบอย่างมีเหตุผล อันจะทำให้งานเขียนมีเอกภาพ สัมพันธ์ภาพ และสารัตถภาพ”

ประโยชน์ของแผนที่ความคิดจากที่มีผู้กล่าวมาข้างต้นสรุปว่าแผนที่ความคิดมีประโยชน์มากมายทั้งในด้านการเรียนการสอน การทำงานและในชีวิตประจำวัน เช่น ช่วยสรุปบทเรียน การวางแผน การบันทึกช่วยจำ เป็นต้น ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ก็สามารถใช้ประโยชน์ได้เช่นกัน อยู่ที่การฝึกฝนจนเกิดความชำนาญเลขชินซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียนเกิดพัฒนาการทางความคิด

วิธีสอนเพื่อสร้างแผนที่ความคิด

วีระเดช เชื้อนาม (2543 : 4) ได้อ้างถึงข้อเขียนของโนแวก (Nowak) ที่กล่าวถึงวิธีสอนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) หรือแผนที่ความคิดไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนรู้ความหมายของผังมโนทัศน์
2. ให้นักเรียนระดมโนทัศน์ที่สำคัญจากหนังสือที่ได้ศึกษา
3. ให้นักเรียนจัดลำดับมโนทัศน์จากกว้างที่สุดไปหาแคบที่สุด โดยการเขียนไว้ในกระดาษแล้วลองจัดเรียง โดยกระทำเป็นกลุ่มเล็ก ๆ
4. ให้นักเรียนฝึกอ่านผังมโนทัศน์

5. ครูแนะนำเรื่องการประเมินแผนผังแล้วให้นักเรียนประเมินตนเอง
6. ให้นักเรียนนำเสนอแผนผัง

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 77 – 78) ได้กล่าวถึงวิธีเขียนแผนที่ความคิดไว้ดังนี้

1. เตรียมกระดาษเปล่าที่ไม่มีเส้นบรรทัดและวางกระดาษภาพแนวนอน
2. วาดภาพสีหรือเขียนหรือคำ หรือข้อความที่สื่อหรือแสดงถึงเรื่องที่หัวแผนที่ความคิดกลางหน้ากระดาษ โดยใช้สีอย่างน้อย 3 สี และต้องไม่ติดกรอบรูปทรงเรขาคณิต
3. คิดถึงหัวเรื่องสำคัญที่เป็นส่วนประกอบของเรื่องที่ทำแผนที่ความคิด โดยให้เขียนเป็นคำที่มีลักษณะเป็นหน่วย หรือเป็นสำคัญสั้น ๆ ที่มีความหมายบนเส้นซึ่งเส้นแต่ละเส้นจะต้องแตกออกมาจากศูนย์กลาง ไม่ควรเกิน 8 กิ่ง
4. แยกความคิดของหัวเรื่องสำคัญแต่ละหัวข้อเรื่องในข้อ 3 ออกเป็นกิ่งหลาย ๆ กิ่ง โดยเขียนคำหรือวลีบนเส้นที่แตกออกไป ลักษณะของกิ่งควรเอนไม่เกิน 60 องศา
5. แยกความคิดรองลงไปที่เป็นส่วนประกอบของแต่ละกิ่งในข้อ 4 โดยเขียนคำหรือวลีที่แตกออกไป ซึ่งสามารถแตกความคิดออกไปเรื่อย ๆ ตามที่ความคิดจะไหลออกมา
6. การเขียนคำ ควรเขียนด้วยคำที่เป็นคำสำคัญ หรือคำหลัก หรือวลีที่มีความหมายชัดเจน
7. คำ วลี สัญลักษณ์ หรือรูปภาพใดที่ต้องการเน้น อาจใช้วิธีการทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบ หรือใส่กล่อง เป็นต้น
8. ตกแต่งแผนที่ความคิดให้มีสีสันสวยงาม สดใส น่าสนใจ

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 77 – 79) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการเขียนแผนที่ความคิดดังต่อไปนี้

1. การสร้างภาพศูนย์กลาง การทำภาพให้น่าสนใจ มีดังนี้
  - 1.1 ภาพควรมีสีไม่น้อยกว่า 3 สี
  - 1.2 ขนาดของภาพไม่ควรมีขนาดใหญ่จนเกินไป ขนาดพอเหมาะ ประมาณ 2 ตารางนิ้ว
  - 1.3 ภาพไม่จำเป็นต้องมีภาพเดียว อาจมีหลาย ๆ ภาพ หรือหลาย ๆ กิ่ง ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น
  - 1.4 ถ้าเป็นภาพลักษณะเคลื่อนไหวยิ่งดี
  - 1.5 ไม่ควรใส่กรอบภาพศูนย์กลาง เพราะกรอบอาจจะเป็นสิ่งที่สกัดกั้นการไหลของความคิด

2. การหาความสำคัญ คำสำคัญควรมีลักษณะ ดังนี้

- 2.1 ควรเป็นคำเดียว วลี หรือข้อความสั้น ๆ
- 2.2 ควรเป็นคำที่สื่อความหมายได้ดี แสดงถึงจุดเน้น กระตุ้นความสนใจ

ง่ายแก่การจำ

3. การหาความคิดรองหรือการแตกกิ่ง ควรทำดังนี้

- 3.1 เป็นคำสำคัญที่รองลงไป หรือเป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับคำสำคัญ
คำคุณยะ เป็นการลงรายละเอียด
- 3.2 ควรเขียนบนเส้นที่ต่อออกไป แต่ละเส้นจะเรียวยาวไปเรื่อย ๆ
- 3.3 ถ้าต้องการเน้น อาจทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบ ใส่กล่องหรือขีดเส้นใต้
- 3.4 คำ/ ภาพ/ เส้น บนสาขาเดียวกันควรรูใช้สีเดียวกัน
- 3.5 การแตกกิ่งไม่ควรให้เอียงไปข้างใดข้างหนึ่งควรแตกกิ่งเพื่อให้ได้ภาพ

Mind Map ที่สมดุล

- 3.6 การแตกกิ่ง ควรแตกทิศเฉียงมากกว่าแตกบน – ล่าง

วิธีการสอนเพื่อสร้างแผนที่ความคิดจะต้องมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นแรกครูต้องอธิบายวิธีการสร้างแผนที่ความคิด ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง เมื่ออ่านจบก็ให้นักเรียนหาความคิดหลักกับความคิดรองเขียนเป็นแผนที่ความคิดในกระดาษที่เคลื่อนย้ายได้ ก่อนเขียนลงสมุด ครูแนะนำเรื่องการประเมินผล แล้วให้นักเรียนประเมินตนเอง หลังจากนั้นครูกล่าวย้ำเรื่องการนำความรู้เกี่ยวกับการสร้างแผนที่ความคิดไปใช้

แบบฝึกทักษะ

ความหมายของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมสำหรับนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเพิ่มขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะเป็นเทคนิควิธีสอนอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดี คือ แบบฝึก เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 641) ได้อธิบายความหมายของแบบฝึกหัดไว้ว่า หมายถึง แบบ ตัวอย่าง ปัญหาหรือคำสั่งที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

คำรณ ล้อมในเมือง (2547 : 1) กล่าวว่า แบบฝึกหัดหรือแบบฝึกทักษะ คือ สื่อการเรียน การสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้ เกิดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น

ศุภจิตร คงสุวรรณ (2550 : 52) กล่าวว่าไว้ว่า แบบฝึกทักษะ คือ แบบฝึกทักษะหรือ ชุดฝึกที่ครูจัดทำให้นักเรียน เพื่อให้มีทักษะเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องนั้น ๆ มาบ้างแล้ว โดยแบบฝึกจะต้องมีทิศทางตรงตามจุดประสงค์ ประกอบกิจกรรมที่น่าสนใจและสนุกสนาน ถือเป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเสริมให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะความรู้ ความชำนาญของนักเรียน หลังจากเรียนจบเนื้อหาเรื่องนั้น ๆ

ความสำคัญและประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวนักเรียน มีนักวิชาการ หลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

อำไพพรรณ ชิมสำราญ (2538 : 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกทักษะมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นส่วนเพิ่มเติม หรือเสริมหนังสือเรียน ช่วยลดภาระของครูได้มาก ตลอดจนช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้นและการให้นักเรียนทำแบบฝึก ทักษะจะช่วยจุดประกายพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน เพื่อที่ครูจะได้แก้ไขปรับปรุงเฉพาะจุดอย่าง ทันที่

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 53) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในทาง จิตใจมากขึ้น
4. ช่วยเสริมสร้างทักษะทางภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้ผู้มองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน
9. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง
10. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นทัศนคติที่ดีต่อการสะกดคำ

อดุลย์ ภูปลื้ม (2539 : 24-25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้อจดจำเนื้อหาและคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานในขณะที่เรียน
4. ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. สามารถนำแบบฝึกหัดมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้
6. ทำให้ทราบข้อบกพร่องของนักเรียน
7. ทำให้ครูประหยัดเวลา
8. ทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
3. ครูได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุด

ตามความสามารถของตนเอง

4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของคนได้
5. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. กำเนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของ

ตนเองโดยไม่คำนึงถึงเวลา หรือความกดดันอื่น ๆ

8. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา ฝึกซ้ำ ๆ ในเรื่องที่เรียน

สรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะมีความสำคัญสำหรับการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพราะนักเรียนจะได้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจที่คงทนจากการได้ฝึกปฏิบัติและสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ได้มีประสิทธิภาพ แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้เรียนและครูผู้สอน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานและได้ความรู้เป็นขั้นค่อนตามลำดับ ทำให้เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ประหยัดเวลาในการสอนของครู

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

แบบฝึกเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเสริมทักษะให้กับผู้เรียน การสร้างแบบฝึกที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องศึกษาองค์ประกอบและลักษณะของแบบฝึก เพื่อเลือกใช้ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนซึ่งมีนักการศึกษากล่าวถึงลักษณะแบบฝึกทักษะที่ดีไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 145) กล่าวถึงลักษณะ
ของแบบฝึกทักษะที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับชั้น หรือวัยแสดงความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ จะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ดีต้องให้ศึกษาด้วยตนเอง
9. ควรใช้ภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุก
10. ปลุกความสนใจและให้หลักจิตวิทยา

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131-132) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี 14 ข้อ
ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่นักเรียนเรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน
3. คำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้ นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม คือไม่นานเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้นักเรียนแสดงความสามารถ
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทั้งแบบตอบจำกัด และตอบแบบเสรี
7. มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกทักษะที่ไม่ยากเกินไป และไม่ยากแก่การเข้าใจ
8. ควรมีหลายรูปแบบ มีความหมายแก่นักเรียนที่ทำแบบฝึกทักษะ
9. ใช้หลักจิตวิทยา
10. ใช้จำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย
11. ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุกสนาน
12. ปลุกความสนใจหรือเร้าใจ
13. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
14. สามารถศึกษาด้วยตนเอง

ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2546 : 21) ได้กล่าวถึงแบบฝึกทักษะที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. จุดประสงค์

1.1 จุดประสงค์ชัดเจน

1.2 สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะตามสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้

ของกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เนื้อหา

2.1 ถูกต้องตามหลักวิชา

2.2 ใช้ภาษาเหมาะสม

2.3 มีคำอธิบายและคำสั่งที่ชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติตาม

2.4 สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้

2.5 เป็นไปตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้และความ

แตกต่างระหว่างบุคคล

2.6 มีคำถามและกิจกรรมที่ทำทาส่งเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้ของธรรมชาติ

วิชา

2.7 มีกลยุทธ์การนำเสนอและการตั้งคำถามที่ชัดเจน น่าสนใจปฏิบัติได้ สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีพอสรุปได้ว่าแบบฝึกที่ดีนั้น จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน มีความสอดคล้องกับเนื้อหา ตรงตามทักษะที่ต้องการพัฒนา เหมาะสมกับวัย เวลา ความสามารถ ความสนใจและสภาพปัญหาของผู้เรียน

หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ

ธรรมชาติของภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อย ๆ แบบฝึกทักษะจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อที่จะสามารถสร้างแบบฝึกทักษะที่ดี มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เรียน ได้มีนักวิชาการหลายท่าน กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

มะลิ อัจฉิษฐ์ (2540 : 22) กล่าวว่า หลักในการสร้างแบบฝึกต้องมีจุดมุ่งหมายว่า ฝึกด้านใด แบบฝึกต้องเหมาะสมกับเนื้อหา เวลา ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความชัดเจนและมีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 146-147) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. สำรวจปัญหาและความต้องการ เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้ว ครูผู้สอนย่อมทราบได้ว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ รวบรวมปัญหาและความต้องการในการแก้ไข ปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์

2. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบฝึกให้ชัดเจน เพื่อตอบคำถามว่าสร้างแบบฝึกเพื่ออะไร ต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร

3. วิเคราะห์คำที่เรียนในแต่ละจุดประสงค์ว่าประกอบด้วยคำและความหมายอย่างไร คำใดที่มักจะมีปัญหาในการอ่านและเขียน รวบรวมคำเหล่านั้นไว้

4. ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาการอ่านของนักเรียนแต่ละชั้นว่า เด็กแต่ละวัย มีความสนใจเรื่องอะไร

5. กำหนดกรอบการสร้างแบบฝึกว่า ควรประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง แต่ละเรื่อง มีลักษณะอย่างไร

6. ลงมือเขียนแบบฝึกแต่ละชุด

7. นำแบบฝึกไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา หรือนำไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 1-5 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

8. จัดพิมพ์หรืออัดสำเนาแบบฝึก เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้

สุदारัช เสนาะสำเนียง (2542 : 33) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้จะศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาทุกระดับชั้น

2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบฝึก แบบทดสอบ และแบบฝึกหัด

3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้ชุดแบบฝึกหัด เช่น จะนำชุดแบบฝึกไปใช้อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

4. สร้างแบบทดสอบ ซึ่งจะมีแบบทดสอบ ดังนี้

4.1 แบบทดสอบเชิงสำรวจ

4.2 แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง

4.3 แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง

5. สร้างแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ และแต่ละบัตร จะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตรพิจารณาตามความเหมาะสม

6. สร้างบัตรอ้างอิงเพื่อใช้อธิบายคำตอบ หรือแนวการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิง อาจทำเพิ่มเติมเมื่อนำบัตรฝึกไปทดลองใช้แล้ว

7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้าเพื่อใช้บันทึกผลการทดลองหรือผลการเรียน โดยจัดทำเป็นตอนหรือเป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าในระยะสั้น ๆ สอดคล้องกับแบบสอบถามความก้าวหน้า

8. นำแบบฝึกหัดไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่อง และหาคุณภาพของแบบฝึก

9. ปรับปรุงแก้ไข

10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป
 ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2546 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทักษะสามารถทำได้ตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะแบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่คุณครูสามารถจัดทำเพื่อประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ของตน ซึ่งเมื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนแล้ว ก็นำมาพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งที่สูงขึ้นได้ โดยมีขั้นตอนการจัดทำแบบฝึก ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการจัดทำแบบฝึกทักษะ

ที่มา : ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2546 : 20)

ธนพร สำลี (2549 : 62) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกต้องตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน สร้างแบบฝึกให้ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก สร้างให้เหมาะสมกับวัย เรียงลำดับเนื้อหาตามความง่ายไปมีหลายรูปแบบ ใช้เวลาพอเหมาะและมีคำอธิบายชัดเจน เนื่องจากแบบฝึกมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้นหลังเรียนจบในบทเรียนนั้น ๆ

สรุปได้ว่า หลักการสร้างแบบฝึกทักขณะนั้นครูควรวิเคราะห์ผู้เรียน ที่เรียนชั้นตอน และดำเนินการตามขั้นตอน คือ สำรวจปัญหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาจากง่ายไปหายาก กำหนดรูปแบบของแบบฝึก การประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง และในการสร้างแบบฝึกที่คั้นควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ในการจัดการศึกษานักการศึกษาได้ให้ความสำคัญ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงคุณภาพของการศึกษา ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 29) กล่าวว่า ีว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลจากการเรียนการสอน หรือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพสมอง

ธรรณี วิทยาอภิวรรณ (2542 : 11-12) ได้ให้ความหมายคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการสอนหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกมา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้จากที่ไม่เคยกระทำได้ หรือกระทำได้น้อย ก่อนที่จะมีการเรียนการสอน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

สมสุข ศรีสุก (2542 : 64) ให้ความหมายของคำว่าผลสัมฤทธิ์ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความรู้ ความสามารถ หรือ ทักษะ หรือหมายถึงผลการเรียนการสอน หรือผลงานที่เด็กได้จากการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ ก็ได้

สันต์ ยอดพุดชา (2542 : 47) ได้สรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง สมรรถภาพทางสมองที่เกิดจากการเรียนรู้มาแล้ว มีความสามารถเพียงใดโดยการวัดจากแบบทดสอบในด้านพุทธิพิสัยที่ใช้วัดสมรรถภาพต่าง ๆ ของการเรียนรู้

ธนพร ลำลี (2549 : 62) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกต้องตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน สร้างแบบฝึกให้ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก สร้างให้เหมาะสมกับวัย เรียงลำดับเนื้อหาตามความง่าย ให้มีหลายรูปแบบ ใช้เวลาพอเหมาะและมีคำอธิบายชัดเจน เนื่องจากแบบฝึกมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้นหลังเรียนจบในบทเรียนนั้น ๆ

สรุปได้ว่า หลักการสร้างแบบฝึกทุกขณะนั้นครูควรวิเคราะห์ผู้เรียน ศึกษาขั้นตอน และดำเนินการตามขั้นตอน คือ สำรวจปัญหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาจากง่ายไปหายาก กำหนดรูปแบบของแบบฝึก การประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง และในการสร้างแบบฝึกที่ด้นนั้นควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ในการจัดการศึกษานักการศึกษาได้ให้ความสำคัญ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงคุณภาพของการศึกษา ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 29) กล่าวว่า หมายความว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลจากการเรียนการสอน หรือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพสมอง

ธาริณี วิทยาอภิวรรณ (2542 : 11-12) ได้ให้ความหมายคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการสอนหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกมา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้จากที่ไม่เคยกระทำได้ หรือกระทำได้น้อย ก่อนที่จะมีการเรียนการสอน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

สมสุข ศรีสุก (2542 : 64) ให้ความหมายของคำว่าผลสัมฤทธิ์ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความรู้ ความสามารถ หรือ ทักษะ หรือหมายถึงผลการเรียนการสอน หรือผลงานที่เด็กได้จากการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ ก็ได้

สันต์ ยอดพุดชา (2542 : 47) ได้สรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง สมรรถภาพทางสมองที่เกิดจากการเรียนรู้มาแล้ว มีความสามารถเพียงใดโดยการวัดจากแบบทดสอบในด้านพุทธิพิสัยที่ใช้วัดสมรรถภาพต่าง ๆ ของการเรียนรู้

ไพศาล หวังพาณิชย์ (2543 : 137) ได้สรุปไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือจากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร

วราภรณ์ บรรดิ (2543 : 60) ได้สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ในเนื้อหาที่เรียนแล้ว

นาฎยา ชมวิชา (2547 : 9) สรุปไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ที่เกิดจากการเรียนรู้ในเรื่องใด ๆ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย และจิตพิสัย สามารถ วัดได้ด้วยเครื่องมือวัดทางด้านจิตวิทยา หรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

จากการให้ความหมายของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ทางด้านวิชาการและด้านทักษะซึ่งเกิดจากการทำงานประสานกันทั้งองค์ประกอบ ทางด้านสติปัญญาที่แสดงออกมาในรูปของความสำเร็จ โดยประเมินจากการปฏิบัติหรือการใช้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน

ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนสิ้นสุดลง จำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการวัด นั่นคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งได้มีผู้ กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ถ้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543 : 15 - 20) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดเนื้อหาวิชาที่เรียนมาแล้วว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถเพียงใด โดยมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนเขียนตอบ กับให้นักเรียนปฏิบัติจริง ซึ่งมี 2 แบบคือ

1. แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่ดำเนินการสอบแบบมาตรฐาน การแปล คະแนนก็เป็นมาตรฐาน สร้างโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา และยอมรับในคุณภาพที่สามารถ ขยายอิงสู่ประชากรได้ การดำเนินการในการใช้แบบทดสอบมาตรฐานนี้ต้องทำตามคู่มือทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการแจก การอธิบาย การใช้เวลา การตรวจ และการแปลคะแนนของข้อสอบ
2. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบจำลองสร้างตามจุดประสงค์ของครู ที่สอนเป็นคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียน ซึ่งเป็นการทดสอบว่านักเรียน มีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องในส่วนใดจะได้สอนเสริม หรือเป็นการวัดเพื่อดูความพร้อมที่จะ เรียนในเนื้อหาใหม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู บางฉบับอาจจะไม่ได้ทดลองสอบมาก่อน กลุ่มตัวอย่างไม่คลุมประชากร การดำเนินการสอบจึงยังไม่ได้มาตรฐานแก้ไขได้ทุกกระยะ ครูผู้สอน

ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสร้างแบบทดสอบ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นนี้จึงเชื่อถือได้
น้อยกว่าแบบทดสอบมาตรฐาน

แบบทดสอบมาตรฐานและแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นนี้ จะมีวิธีสร้างข้อคำถาม
ที่เหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านเหมือนกัน ดังนี้

1. วัดด้านการนำไปใช้
2. วัดด้านการวิเคราะห์
3. วัดด้านการสังเคราะห์
4. วัดด้านการประเมินค่า

สมนึก ภัททิยทนี (2546 : 73 - 79) ได้เสนอว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ประเภทที่ครูสร้างมีหลายแบบ แต่ที่นิยมใช้ มี 6 แบบ ดังนี้

1. ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม
แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างมีเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเห็นของแต่ละคน
2. ข้อสอบแบบกา ถูก-ผิด (True-false Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก
แต่ละตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่ และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่
จริง-ไม่จริง เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น
3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือ
ข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำ หรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้
เพื่อให้ได้ใจความและถูกต้อง
4. ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) เป็นข้อสอบคล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ
แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็น
ประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบคำถามที่ต้องการสั้น ๆ และ
กะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการขยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง
5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ โดยมีคำถามหรือ
ข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวขึ้น)
จะจับคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่
ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้
6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) จะประกอบด้วยสองตอน คือ ตอนนำหรือ
คำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและ
ตัวเลือกที่เป็นตัวลวง และคำถามแบบเลือกตอบที่นิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน ดูเผิน ๆ จะเห็นว่า
ทุกตัวเลือกถูกหมดแต่ความจริงมีน้ำหนักรวมกันน้อยต่างกัน

สมนึก กัททิยทธิ (2546 : 67 - 71) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ความเที่ยงตรงจึงเปรียบเสมือนหัวใจของการทดสอบ

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้คงที่คงวา ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะทำการสอบใหม่กี่ครั้งก็ตาม

3. ความยุติธรรม (Fair) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบในกลุ่มผู้เข้าสอบด้วยกัน และไม่เปิดโอกาสให้สอบได้โดยการเดา

4. ความลึกของคำถาม (Searching) หมายถึง ข้อสอบแต่ละข้อนั้นจะต้องไม่ถามผิวเผินหรือถามประเภทความรู้ ความจำ แต่ต้องให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปคิดตัดแปลงแก้ปัญหาแล้วจึงตอบได้

5. ความขั้วขุ (Exemplary) หมายถึง แบบทดสอบที่นักเรียนทำด้วยความสนุกเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย

6. ความจำเพาะเจาะจง (Definition) หมายถึง ข้อสอบที่มีแนวทางหรือทิศทางคำถามตอบชัดเจน ไม่คลุมเครือ ไม่แฝงกลเม็ดให้นักเรียนง

7. ความเป็นปรนัย (Objective) โดยมีคุณสมบัตินี้ 3 ประการ

7.1 ตั้งคำถามให้ชัดเจน ทำให้ผู้เข้าสอบทุกคนเข้าใจความหมายตรงกัน

7.2 ตรวจสอบให้คะแนนได้ตรงกัน แม้ว่าจะตรวจหลายครั้งหรือตรวจหลายคน

7.3 แปลความหมายของคะแนนได้เหมือนกัน

8. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง แบบทดสอบที่มีจำนวนข้อสอบมากพอประมาณ ใช้เวลาสอบพอเหมาะ ประหยัดค่าใช้จ่าย จัดทำแบบทดสอบด้วยความประณีต ตรวจสอบให้คะแนนได้รวดเร็ว รวมถึงสิ่งแวดล้อมในการสอบที่ดี

9. อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ความสามารถในการจำแนกผู้เข้าสอบแบบทดสอบที่ดีจะต้องมีอำนาจจำแนกสูง

10. ความยาก (Difficulty) ขึ้นอยู่กับทฤษฎีที่เป็นหลักยึด เช่น ตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ข้อสอบที่ดี คือ ข้อสอบที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป หรือมีความยากพอเหมาะ ส่วนทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์นั้นความยากง่ายไม่ใช่สิ่งสำคัญ สิ่งสำคัญอยู่ที่ข้อสอบนั้นได้วัดในจุดประสงค์ที่ต้องการวัดได้จริงหรือไม่ ถ้าวัดได้จริงก็นับว่าเป็นข้อสอบที่ดีได้ แม้ว่าจะเป็นข้อสอบที่ง่ายก็ตาม

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีทั้งแบบทดสอบมาตรฐานและแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งมีวิธีสร้างคำถามเพื่อวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนด้านการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ผู้สร้างแบบทดสอบจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ที่ต้องการวัดและศึกษาขั้นตอนของการสร้างแบบทดสอบด้วย

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2540 : 27) กล่าวถึง การสร้างข้อสอบที่เป็นระบบนั้นมีขั้นตอนดังนี้

1. การระบุจำนวนจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
4. การทำน้ำหนักร
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อหรือคะแนน
7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อเขียนที่เขียนขึ้น
9. การทดลองใช้ แก้ไข ปรับปรุง

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2542 : 75) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ

วัดความรู้ความเข้าใจ เป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการ
2. เลือกชนิดและแบบของแบบทดสอบ
3. เขียน (ร่าง) ข้อคำถาม
4. จัดเรียงและทำรูปเล่ม
5. ตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไข
6. ตรวจสอบคุณภาพ

ในส่วนพฤติกรรมความรู้ที่ต้องการวัดนั้น ต้องจำแนกย่อยตามทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง ถ้าเป็นการวัดความรู้พุทธิพิสัย ตามทฤษฎีของ บลูม (Bloom. 1976 : 21) จำแนกพฤติกรรมออกเป็น 6 ระดับ คือ

1. ความรู้ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงการจำได้หรือระลึกได้

2. ความเข้าใจ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงว่า สามารถอธิบายได้ขยายความด้วยคำพูดของตนเองได้

3. การนำไปใช้ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงว่า สามารถแยกสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้อย่างมีความหมาย และเห็นความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ เหล่านั้นด้วย

4. การวิเคราะห์ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่สามารถแยกสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้อย่างมีความหมาย และเห็นความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ เหล่านั้นด้วย

5. การสังเคราะห์ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการรวบรวมความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีระบบเพื่อให้ได้แนวทางใหม่ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้

6. การประเมินค่า ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือทางเลือกได้อย่างถูกต้อง

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2544 : 99 - 101) และพร้อมพรรณ อุคมสิน (2544 : 29-33)

ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกันพอสรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

การสร้างแบบทดสอบ ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งเป็นการระบุจำนวนข้อสอบและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดไว้

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ครุมุ่งหวังให้เกิดกับนักเรียน ซึ่งครูจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง

โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่าจะใช้แบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ

ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้วในขั้นที่ 3

5. ตรวจสอบข้อสอบ

เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 4 มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณา ทบทวน ตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง

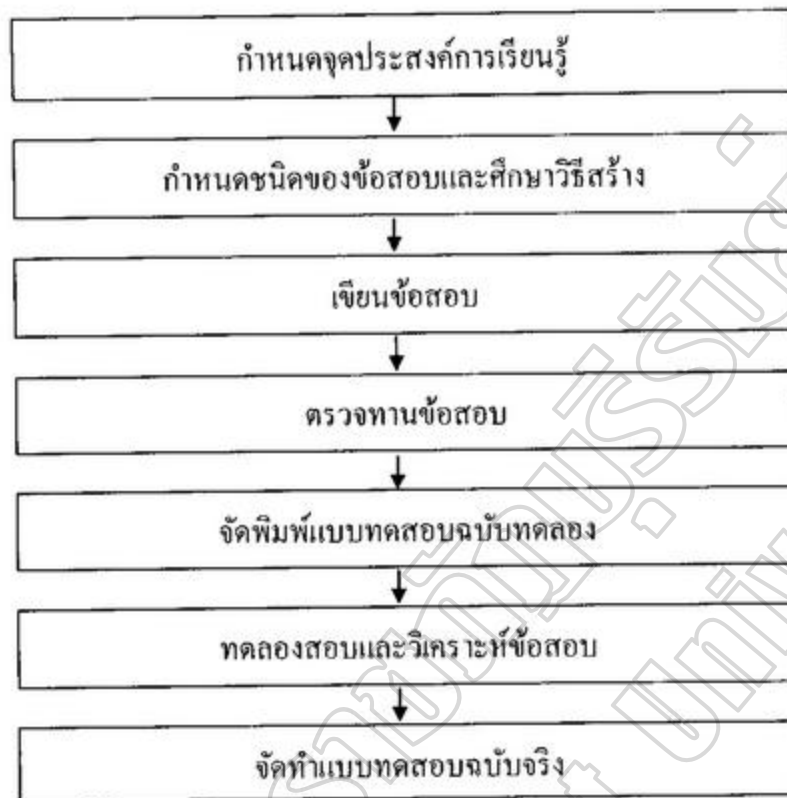
เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมด จัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลองโดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบและจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดสอบและวิเคราะห์

การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอนจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ โดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ใน โรงเรียน มักไม่ค่อยมีการทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อไป

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดี อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไปนี้ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ที่มา : พิชิต ฤทธิจรูญ (2544 : 101)

จากการศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ และถือเป็นวิธีการที่จะทราบว่านักเรียนได้บรรลุเป้าหมายของการเรียนหรือไม่ รวมทั้งเพื่อการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการเรียนการสอน

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่า ทุกคนมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรง แต่สามารถวัดได้

โดยทางอ้อม การวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น และการแสดงความคิดเห็นนั้นจะตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง จึงสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กล่าวไว้ว่า “พึง” เป็นคำช่วยกริยาอื่น หมายความว่า “ควร” เช่น พึงใจ หมายความว่า พพอใจ ชอบใจ และคำว่า “พอ” หมายความว่า เท่าที่ต้องการ ควรแก่ความต้องการ เต็มเท่าที่ต้องการ เต็มความต้องการเมื่อนำคำสองคำมาผสมกัน “พึงพอใจ” หมายถึง ชอบใจ นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอื่น ๆ ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจดังนี้

วิรุฬ พรรณเทวี (2542 : 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับบุคคลว่าจะคาดหวังสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้าม อาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจว่าจะมีมากหรือน้อย

รัตนา แสงแก่นเพชร (2543 : 8) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจหมายถึง สภาพของสภาวะจิตที่ปราศจากความเครียด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีความต้องการถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือบางส่วน ความเครียดจะน้อยลง ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นและในทางกลับกัน ถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ความเครียดและความไม่พึงพอใจจะเกิดขึ้น

วัชรภรณ์ กองมณี (2546 : 52) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางบวกและความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาและสถานการณ์เปลี่ยนไป

สุลักษณ์ สุขแก้ว (2549 : 40) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ซึ่งจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากเมื่อได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้หรือได้รับน้อยกว่าที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่อการได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้

กุนด์ลาช และรีด (Gundlach & Reid, 1992 : 37-50) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลจากการได้พบปะกับพฤติกรรมทำให้สิ่งต่าง ๆ เป็นระดับความพึงพอใจของบุคคลที่เกิดจากการได้รับสิ่งต่าง ๆ ว่าหลังจากได้รับสิ่งนั้นแล้วสามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหา รวมทั้งลดปัญหาและทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ

มากนักน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางบวก และเป็นความรู้สึกที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาหรือสถานการณ์เปลี่ยนไป ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่อการได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนจนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งที่ได้รับประสบการณ์ และแสดงออกหรือมีพฤติกรรมตอบสนองในลักษณะแตกต่างกันไป ความพึงพอใจต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ การสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจกับผู้นับถืองาน จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้งานหรือสิ่งที่ทำนั้นประสบความสำเร็จ การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจเป็นการศึกษาตามทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ มีดังต่อไปนี้

วอร์ธ ลิมอักษร (2541 : 141) ได้กล่าวถึงการแบ่งความต้องการตามทฤษฎีของแมคเคลแลนด์ (McClelland) ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำการใด ๆ เป็นผลสำเร็จดีเลิศตามมาตรฐาน เป็นแรงขับที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ
2. ความต้องการสัมพันธ์ (Need for Affiliation) เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น
3. ความต้องการอำนาจ (Need for Power) เป็นความต้องการควบคุมผู้อื่น มีอิทธิพลต่อผู้อื่นและต้องการควบคุมผู้อื่น

สรัย สกุลเต็น (2542 : 26) ได้กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทั่วไปของมาสโลว์ (Maslow) เป็นทฤษฎีแพร่หลายและมีชื่อเสียง โดยมีสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ 3 ประการ ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใด ๆ ได้รับการตอบสนองแล้วก็มีความต้องการอย่างอื่นต่อไป เป็นกระบวนการเช่นนี้ไม่มีที่สิ้นสุด
2. เมื่อมนุษย์มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับขั้นใด ก็จะตกอยู่ใต้อิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลตอบสนองในขั้นนั้น ๆ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองพอแล้วอิทธิพลนั้นก็หมดความหมาย
3. มนุษย์มีความต้องการจำเป็นขึ้นไปตามลำดับจากขั้นต่ำสุดไปยังขั้นสูงสุด (Hierarchy of Needs)

ลำดับชั้นความต้องการของ มาสโลว์ ประกอบด้วย

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย
2. ความต้องการความปลอดภัย
3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ
4. ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่อง
5. ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเอง
6. ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ
7. ความต้องการทางสุนทรียะ

มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 66-70) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ได้เสนอทฤษฎีความต้องการตามลำดับโดยมีสาระสำคัญคือ มนุษย์จะมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุดครบใดที่ยังมีชีวิตอยู่และความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับ ความสำคัญโดยมนุษย์จะเกิดความต้องการในระดับต้นก่อน เมื่อความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว มนุษย์จะเกิดความต้องการในลำดับที่สูงขึ้นมา ซึ่งความต้องการของมนุษย์จะเป็นตัวผลักดันให้มนุษย์ทำสิ่งต่าง ๆ ลงไปเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการขึ้น มาสโลว์ ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ลำดับขั้นคือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) หมายถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่มนุษย์จะขาดไม่ได้ ได้แก่ ความต้องการด้านสรีระ ความต้องการด้านปัจจัย 4 ความต้องการทางเพศ เป็นต้น
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) หมายถึง ความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกาย และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การได้รับความปลอดภัยจากสิ่งต่าง ๆ รอบด้าน
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมและการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน
4. ความต้องการการยกย่องนับถือยอมรับ (Esteem Needs) หมายถึงความต้องการที่จะมีชื่อเสียงเกียรติยศ ได้รับการเคารพยกย่องในสังคม ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือว่าเป็นคนมีคุณค่า ยอมรับในความรู้ ความสามารถ
5. ความต้องการที่จะประจักษ์ในตัวเอง (Self-Actualization) หมายถึงความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสมหวังในชีวิตที่อยากทำ อยากเป็นสิ่งที่ตนหวังไว้ สั้นไว้ ได้ทำอะไรตามที่ตนเองต้องการอยากทำ และมีความสุขกับสิ่งที่ตนเองต้องการทำ

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ ที่จะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าตรงกับความต้องการหรือไม่อย่างไร ซึ่งความต้องการ จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ความพึงพอใจในการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กัน ในทางบวก คือ เมื่อเกิดความพึงพอใจ จะเกิดผลดีต่อการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่ดีหรือที่น่าพอใจ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ จนเกิดเป็น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียน ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกรัก ชื่นชอบ มีเจตคติที่ดีและมีความสุข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กัญญา ทิพย์ลาภ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกการเขียนสรุปความจาก บทร้อยแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนที่ความคิด ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนผังความคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.07/80.56 และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความหลัง ใช้แบบฝึกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิภาพร วงษ์ศิลา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะ การสะกดคำจากวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 กลุ่มโรงเรียนศรีมงคล สำนักงานประถมศึกษาอำเภอเมืองมุกดาหาร เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบฝึกทักษะการสะกดคำจาก แบบทดสอบทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 89.17 / 83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 / 80 ที่ตั้งไว้ และ ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะมีค่าเท่ากับ 0.68 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 68

บัณฑิตา แจ้งจบ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ การเขียนสะกดคำในมาตราตัวสะกดที่มีพยัญชนะใช้หลายตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงลิ้นจี่ อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึก เสริมทักษะการเขียนสะกดคำในมาตราตัวสะกดที่มีพยัญชนะใช้หลายตัวสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนจำนวน 10 แผน แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนสะกดคำ ในมาตราตัวสะกดที่มีพยัญชนะใช้หลายตัว จำนวน 10 แบบฝึก และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

การเขียนสะกดคำ ในมาตราตัวสะกดที่มีพยัญชนะใช้หลายตัว จำนวน 40 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.52 / 83.60

นวลเพ็ญ พุมรินทร์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องผลของการใช้แผนที่ความคิดที่มีต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมื่อนาค เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด แบบทดสอบการเขียนเรียงความและแบบประเมินผลงานการเขียนการเขียนแผนที่ความคิดระหว่างเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) นักเรียนมีพัฒนาการด้านผลงานการเขียนแผนที่ความคิดดีขึ้น 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แผนที่ความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นงเยาว์ เลี่ยมขุนทด (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านจัน โครักษ์ (รัฐประชาสรรค์) จังหวัดนครราชสีมา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แผนที่ความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 แผนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.26 ถึง 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.76 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าแผนการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แผนที่ความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.42/82.22 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.62 ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62

อุลาค สมพงษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสายธารวิทยา อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีความมุ่งหมายเพื่อ สร้างแบบฝึกทักษะการเขียนให้มีประสิทธิภาพ 80 / 80 เรื่องการเขียนบันทึกการประชุม การเขียนตามแบบฟอร์ม การเขียนประกาศ การเขียนเรียงความ การเขียนจดหมายทางธุรกิจ และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสายธารวิทยา จำนวน 40 คน ซึ่งมีผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 88.64 / 87.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ละออง มุ่งแซกกลาง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการศึกษาค้นคว้าการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนที่ความคิด มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนที่ความคิด กับกลุ่มนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนหนองอ้อวิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบบันทึกประจำวันของครูผู้สอน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอน ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ ผลการศึกษาพบว่า วงจรที่ 1 นักเรียนมีคะแนนการเขียนเรียงความเฉลี่ยร้อยละ 71.25 วงจรที่ 2 นักเรียนมีคะแนนการเขียนเรียงความเฉลี่ยร้อยละ 78.75 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 วงจรที่ 3 นักเรียนมีคะแนนการเขียนเรียงความเฉลี่ยร้อยละ 85.56 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 ผลการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มวงจรที่ 1 พบว่า ในแต่ละกลุ่มส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความร่วมมือและยังไม่เห็นความสำคัญของการทำงานกลุ่ม นักเรียนเก่งมักเป็นผู้เสนอแนะและตัดสินใจในการทำกิจกรรมและไม่อยากให้นักเรียนอ่อนทำงานด้วย วงจรที่ 2 นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มมากขึ้น นักเรียนเก่งจะช่วยเหลือและให้คำแนะนำนักเรียนอ่อน วงจรที่ 3 เป็นการฝึกปฏิบัติงานรายบุคคล พบว่า นักเรียนกลุ่มเก่งและกลุ่มปานกลางส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจและมีความตั้งใจในการทำแผนที่ความคิดและการเขียนเรียงความ และมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดอยู่ในระดับมากที่สุด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเขียนเรียงความ เฉลี่ยร้อยละ 88.75 ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จตุพร ชาดง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาการเขียนเรียงความด้วยแผนที่ความคิด วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความด้วยแผนที่ความคิด วิชาภาษาไทย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนเนินสง่าวิทยา อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการเรียนรู้ เรื่องการเขียนเรียงความด้วยแผนที่ความคิดจำนวน 6 แผน แบบฝึกทักษะประกอบแผนการเรียนรู้ แบบฝึกทำขบทเรียน รูปแบบการศึกษาค้นคว้าใช้เทคนิคการศึกษาค้นคว้าเชิงปฏิบัติการ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันและมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนกับ

ชีวิตจริง 2) นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความด้วยแผนที่ความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังสิ้นสุดการพัฒนา ผ่านเกณฑ์ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 79.25 3) นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความด้วยแผนที่ความคิด มีลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การร่วมมือกันทำงาน มีทักษะกระบวนการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ ละเอียดรอบคอบมีความเชื่อมั่นกล้าคิดกล้าตัดสินใจ

วันดี วิภาตนาวัน (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะความคิดรวบยอดด้วยการสร้างแผนภูมิโนทัศน์ โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

- 1) สร้างแบบฝึกทักษะความคิดรวบยอดโดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึก 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้แบบฝึก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 45 คน ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องวรรณคดีไทย จำนวน 10 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนจำนวน 15 ข้อ แบบฝึกทักษะความคิดรวบยอดด้วยการสร้างแผนภูมิโนทัศน์ โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดีไทย 3 เรื่อง จำนวน 3 ชุด ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะความคิดรวบยอดด้วยการสร้างแผนภูมิโนทัศน์ โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดีไทยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 82.67/93.55 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

เมนโตและคณะ (Mento et al. 1999 : 390-407) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องแผนที่ความคิดในการศึกษาเชิงบริหารการประยุกต์ใช้และผลลัพธ์ ซึ่งอธิบายถึงเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดตั้งที่ใช้ในการศึกษาเชิงบริหารและการพัฒนาการจัดการ ได้แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่จำนวน 70 คนที่ได้รับการสำรวจมีความชอบในการใช้ความคิดแบบสร้างสรรค์และแบบเจาะลึกได้ แม้ว่านักศึกษาบางคนจะชอบแนวคิดแบบร่างเส้นตรงจากจุดสูงสุดถึงจุดต่ำสุด

บรอดนีย์และคาซเซลสกี (Brodney & Kazcelskis. 1999 : 5-10) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติการณ์ก่อนการเขียนผลกระทบบของเรียงความบรรยายซึ่งเขียนโดยนักศึกษาเกรดห้า พบว่า

การศึกษาอิทธิพลของการฝึกปฏิบัติก่อนทำการเขียนสี่ชุดที่แตกต่างกันไปในด้านสุขภาพของงานเขียนที่ทำโดยนักเรียนเกรดห้าทั้งหมด 96 คน โดยเปรียบเทียบกับงานเขียนของนักเรียนจำนวน 24 คน โดยปราศจากการสอนก่อนทำการเขียน การอ่านจับคู่กับการเขียนก่อนที่จะมีการเขียนเรียงความ ปรากฏว่าเป็นกลยุทธ์ในการสอนก่อนการเขียนเรียงความที่ดีที่สุด

กาลลิสัน (Callison. 2001 : 30-32) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนผังความคิด ซึ่งอธิบายเกี่ยวกับการสร้างแผนผังความคิด อันเป็นเครื่องมือศึกษาด้วยตนเองที่เป็นประโยชน์ในการมองเห็นภาพความสำคัญระหว่างความคิดต่าง ๆ หัวใจสำคัญประกอบไปด้วยวิธีการเริ่มต้นทำแผนที่ การระดมพลังสมอง การประยุกต์ใช้แผนที่ รวมทั้งเอกสารหรือข้อมูลสรุปและเรียงความ รวมทั้งการสร้างแผนที่ความคิดเพื่อทำให้วิธีการจดบันทึกมีความจริงจังกมากขึ้น

ดาห์ลเกรน (Dahlgren. 2003 : 1954-A) ได้ศึกษากรณีแก้ไขความผิดพลาดทางอักษรวิธีในการเขียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความมุ่งหมายเพื่ออธิบายประสิทธิภาพของโปรแกรมการแทรกแซง คือ การอ่านและการเขียนจากการรู้สึกสัมผัสหลายทาง การมุ่งเน้นอยู่ที่ขั้นตอนของการสะกดคำเชิงพัฒนาและการเพิ่มความสามารถในการสะกดคำในบทเรียงความที่เขียนขึ้น การประเมินการเขียนของนักเรียนกระทำเพื่อคุณภาพและปริมาณ การแสดงออกทางการเขียนเป็นการมุ่งเน้นรองลงมาของกรณีศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 16 คน ที่เข้าเรียนโปรแกรมโรงเรียนภาคฤดูร้อนในกลุ่มโรงเรียนเมืองชั้นในกลุ่มหนึ่ง การศึกษาเป็นการออกแบบเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการเชิงเปรียบเทียบอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างทฤษฎีเบื้องต้นนี้ซึ่งรู้จักกันว่าเป็นวิธีการเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาและตีความข้อมูล และมีการทดสอบทฤษฎีที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเทียบกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาและตีความข้อมูลว่าเป็นการล้มเอียงเข้าข้างการสร้างทฤษฎี วิธีการนี้หาแนวทางในการพิสูจน์สมมุติฐานที่เกิดขึ้นตลอดการศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสะกดคำซึ่งดูได้จากความสามารถในการเขียนของนักเรียนผู้ได้คะแนน 2 คน ให้คะแนนการประเมินการเขียนเป็นรายบุคคลแล้วประชุมหรือปรึกษากัน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพและปริมาณการเขียน เพื่อนำคะแนนของผู้ให้คะแนนมาวิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์สัมพันธ์ พบว่ามีสหสัมพันธ์ภายในระหว่างผู้ให้คะแนนสำหรับคุณภาพ เท่ากับ .83 ในการวิเคราะห์เชิงทฤษฎีชี้แนะว่า นักศึกษามีความต้องการที่จะเพิ่มมาตรฐานทางวิชาการเมื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสอนที่เป็นระบบ มีโครงสร้างและมีความรู้สึกสัมผัสได้หลายทาง นักเรียนก็เพิ่มระดับการปฏิบัติขึ้น เวลา 6 สัปดาห์ไม่เพียงพอที่จะได้เห็นการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

เพียร์ส (Pierce. 2003 : 1967-A) ได้ศึกษาประเด็นใหญ่ที่ได้คารมกันต่อไป มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดขอบเขตที่การเขียนทุกวันในชั้นอนุบาลมีอิทธิพลต่อการพัฒนา

การสะกดคำและการเรียนอ่านที่ประดิษฐ์ขึ้นมา ครูจำนวน 5 คน ทำเป็นตัวอย่างการเขียนให้เด็กชั้นอนุบาลจำนวน 78 คน ที่เขียนทุกวันหรือเกือบทุกวันเป็นเวลา 20 สัปดาห์ เด็กกลุ่มทดลองมี 51 คน กลุ่มควบคุมมี 27 คน ซึ่งได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบฝึกการสังเกต ผลการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ในภาระงานการเขียนตามคำบอกและการทดลองการเขียนและกลุ่มทดลองการทดสอบก่อน และการทดสอบหลังการทดลองโดยเมื่อจบชั้นอนุบาล 8 กลุ่มทดลองร้อยละ 82.35 อ่านหนังสือได้ในขณะที่กลุ่มควบคุมเพียงร้อยละ 48.15 อ่านหนังสือได้ การศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่าตัวนักเรียนชั้นอนุบาลที่ได้รับการส่งเสริมให้เขียนทุกวันและใช้การสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นจะมีความเป็นไปได้มากขึ้นที่นักเรียนจะเข้าสู่การอ่านในชั้นประถมปีที่ 1 ได้

คิม (Kim, 2004 : 2753-A) ได้ศึกษาหน้าที่ของภาษาเขียนในการพัฒนาภาษาพูดสำหรับเด็กนักเรียนอนุบาลถึงประถมปีที่ 2 ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผู้วิจัยกรูหนังสือหลายคนสนับสนุนการปฏิบัติการสอนทักษะทั้ง 4 ทักษะและได้แย้งว่า นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองสามารถเรียนอ่านได้ก่อน แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนก้าวหน้าในความคล่องแคล่วทางภาษาพูดภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามทัศนคติที่นิยมกันเกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองเสนอแนะว่า การมีส่วนร่วมของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในกิจกรรมการอ่านและการเขียนนั้นควรจะเลื่อนออกไปจนกระทั่งถึงภาษาพูดของนักเรียน เนื่องจากมีทัศนคติที่โต้แย้งกันมาก การศึกษาครั้งนี้จึงมีความมุ่งหมายเพื่อหาคำตอบของคำถามที่ว่า การอ่านและการเขียนที่อาศัยโรงเรียนเป็นฐานสามารถจะนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาทักษะภาษาพูดสำหรับเด็กนักเรียนอายุยังน้อยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองได้อย่างไร เมื่อถึงอายุ 7 8 ปี และการศึกษาแบบเข้มแข็ง 1 กรณี โดยการศึกษาเชิงทดลองกับเพียง 1 คน พบว่ากรณีศึกษาครั้งนี้จะอธิบายหน้าที่ของการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษในการพัฒนาทักษะภาษาพูดของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะและการนำแผนที่ความคิดมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อการพัฒนาการอ่าน การเขียน และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น แบบฝึกทักษะสามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้อย่างเกือบทุกวิชาและทุกระดับชั้น นับเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ จึงเชื่อได้ว่าแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดจะสามารถช่วยแก้ปัญหาในการสอนเขียนเรียงความให้ประสบผลสำเร็จต่อไปได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 5 ห้อง จำนวนทั้งหมด 216 คน

2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเรียงความ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 4 ชนิด ประกอบด้วย

1. แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 ชุด

2. แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้ประกอบแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ

โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 แผน เวลา 14 ชั่วโมง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนเรียงความ จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบทดสอบอัตนัย เขียนเรียงความ 1 เรื่อง

4. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน โนนเจริญพิทยาคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 เกี่ยวกับธรรมชาติวิชาภาษาไทย สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แนวดำเนินการ การวัดผลประเมินผลและคำอธิบายรายวิชา

1.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบฝึกจากเอกสาร หนังสือ การวิจัยค้นคว้าของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรองทอง จิระเชษฐกุล. 2548 : 19 - 157)

1.3 ศึกษาการสร้างแผนที่ความคิด จากเอกสารหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.5 สร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 ชุด

1.5.1 ชุดที่ 1 การตั้งชื่อเรื่องเรียงความ

1.5.2 ชุดที่ 2 การเขียนค่านำเรียงความ

1.5.3 ชุดที่ 3 การขยายความเนื้อเรื่อง

1.5.4 ชุดที่ 4 การเขียนสรุป

1.5.5 ชุดที่ 5 การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

1.5.6 ชุดที่ 6 การเขียนเรียงความจากจินตนาการ

1.5.7 ชุดที่ 7 การเขียนเรียงความเชิงวิเคราะห์วิจารณ์

1.6 นำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้างของแบบฝึก และให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.7 นำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว
พร้อมกับแบบประเมินแบบฝึกทักษะ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย

1.7.1 นางเพลินพิศ สุพัตกุล ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิชาภาษาไทย
โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เชี่ยวชาญด้านสื่อ
นวัตกรรม

1.7.2 นายนภค พลประโคน ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิชาภาษาไทย
โรงเรียนเมืองตลุงพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร
และแผนการจัดการเรียนรู้

1.7.3 นางพัชรินทร์ อรัญสาร ตำแหน่งครูชำนาญการ โรงเรียนเมืองตลุง
พิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การใช้คำ ข้อความ และรูปแบบ พร้อมทั้ง
ประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

1.8 นำคะแนนจากการประเมินแบบฝึกทักษะ ทั้ง 4 ชุด จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน
มาหาค่าเฉลี่ย ปรากฏว่าได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 แล้วนำไปเทียบเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 166)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.00 – 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	เหมาะสมน้อย
2.51 – 3.50	เหมาะสมปานกลาง
3.51 – 4.50	เหมาะสมมาก
4.51 – 5.00	เหมาะสมมากที่สุด

แสดงว่าแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมาะสมมากที่สุด ถือว่าเป็นแบบฝึกทักษะที่ใช้ได้

1.9 นำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด ที่ปรับปรุงแก้ไข เรียบร้อยแล้วให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.10 นำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด ทั้ง 7 ชุด ไปทดลอง (Try-out) หาคุณภาพโดยทดลองควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอน การหาคุณภาพ ดังนี้

1.10.1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ผู้วิจัยได้ทำการทดลองเพื่อหาคุณภาพ ของแบบฝึกทักษะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้นักเรียน 3 คน เป็น นักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ประเภทละ 1 คน ขณะทำการทดลอง ผู้วิจัยได้สังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และซักถามนักเรียนแต่ละคนถึงความบกพร่อง ของแบบฝึกทักษะ พบข้อบกพร่องด้านเนื้อหาในแบบฝึกที่ยากเกินไป เมื่อนำคะแนนที่ได้จาก การสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (E_1/E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 78.75/75.00 จึงได้นำข้อบกพร่องที่พบไปปรับปรุงแก้ไข

1.10.2 การทดลองกับกลุ่มเล็ก ผู้วิจัยได้ทำการทดลองเพื่อหาคุณภาพของ แบบฝึกทักษะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (โรงเรียนเดียวกันกับการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง) โดยนำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดที่ได้รับการปรับปรุงจากการทดลอง แบบหนึ่งต่อหนึ่งมาทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 9 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองแบบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง โดยเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ประเภทละ 3 คน เพื่อจับเวลาในการเรียนรู้ด้วย แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด ถ้าผู้เรียนพบข้อบกพร่องของแบบฝึกทักษะ ให้ทำเครื่องหมายไว้สำหรับอภิปรายกับผู้วิจัยในภายหลัง พบข้อบกพร่องด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีมากเกินไปไม่เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดให้ เมื่อนำคะแนนที่ได้จากการสอบก่อนเรียนและ หลังเรียนมาหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (E_1/E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 79.25/78.00 จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด ให้มีคุณภาพต่อไป

1.10.3 การทดลองภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทำการทดลองเพื่อหาคุณภาพของ แบบฝึกทักษะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และทดลองกลุ่มเล็ก เป็นการทดลองเสมือน การทดลองจริง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้ แผนที่ความคิดที่ได้ปรับปรุงจากการทดลองกลุ่มเล็กมาใช้ ขณะทำการทดลองผู้วิจัยสังเกต

พฤติกรรมของนักเรียนแล้วนำข้อมูลจากการสังเกตมาปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด และนำคะแนนที่ได้จากการสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (E_1/E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.75/82.00

1.11 นำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.12 นำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.2 ศึกษารายละเอียด หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิควิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด

2.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่ได้วิเคราะห์หลักสูตรและเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดเพื่อวางแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 14 แผน เวลา 14 ชั่วโมง ให้สอดคล้องกับแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งแต่ละแผนประกอบด้วย

2.4.1 มาตรฐานการเรียนรู้

2.4.2 สาระสำคัญ

2.4.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.4.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.4.5 สาระการเรียนรู้

2.4.6 กระบวนการจัดการเรียนรู้

2.4.7 สื่อ/แหล่งเรียนรู้

2.4.8 การวัดและประเมินผล

2.4.9 กิจกรรมเสนอแนะ

2.4.10 บันทึกหลังสอน

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม (ข้อ 1.7.1 – 1.7.3) ตรวจสอบความถูกต้อง ในด้าน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล โดยใช้แบบประเมินที่มีคุณลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของ ลีเกอรัท 5 ระดับ (ข้อ 1.7.3)

2.7 นำคะแนนจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 14 แผน ของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยแล้วนำไปเทียบเกณฑ์การประเมินเช่นเดียวกับข้อ 1.8 ปรากฏว่า ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 14 แผน มีความเหมาะสมมากที่สุด

2.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้คณะกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง และนำมาปรับปรุงเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปทดลองใช้

2.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ได้รับการแก้ไขข้อบกพร่องแล้วไปทดลอง (Try-out) เพื่อหาคุณภาพ โดยใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน โนนเจริญพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทดลองแล้วมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปจัดพิมพ์ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความ เป็นแบบทดสอบจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบทดสอบเขียนเรียงความ 1 เรื่อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับ ขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถทางการเขียน เรียงความ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการ เรียนรู้ที่ใช้กับแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 14 แผน

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็น แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ต้องการใช้จริง 20 ข้อ และฉบับที่ 2 เป็นแบบทดสอบอัตนัย เขียนเรียงความ 1 เรื่อง

3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วทั้ง 2 ฉบับ เสนอต่อคณะกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้ง 2 ฉบับ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม (ข้อ 1.7.1 – 1.7.3) ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับ จุดประสงค์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด
- ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด
- ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด

3.6 หลังจากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องแล้ว นำคะแนน ที่ได้มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี, 2549 : 220) แล้วเลือกข้อสอบ ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงในการวัด ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด

3.7 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงและจัดพิมพ์เป็นทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฉบับทดลอง ฉบับที่ 1 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และฉบับที่ 2 แบบอัตนัย เขียนเรียงความ 1 เรื่อง

3.8 นำแบบทดสอบตามข้อ 3.7 ไปทดลอง (Try-out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2/2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 40 คน ซึ่งเป็น กลุ่มเดียวกับที่ได้ทดลองแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด และแผน การจัดการเรียนรู้ในชั้นการทดลองกลุ่มใหญ่มาแล้ว

3.9 นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนทำเสร็จแล้วมาตรวจให้คะแนน

3.9.1 การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบฉบับที่ 1 ตอบถูกให้ 1 คะแนน
ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ข้อ ให้ 0 คะแนน

3.9.2 การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบฉบับที่ 2
องค์ประกอบ 2 คะแนน ไม่มีเนื้อเรื่อง ให้ 0 คะแนน มีเนื้อเรื่องแต่ขาด
องค์ประกอบอื่นให้ 0 คะแนน มีองค์ประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
ให้ 2 คะแนน

เนื้อหา 4 คะแนน เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด ให้ 0 คะแนน
เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด ให้ 1 คะแนน เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด
มีข้อมูลสนับสนุน ให้ 2 คะแนน เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ

มีข้อมูลสนับสนุน ให้ 3 คะแนน เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน ให้ 4 คะแนน

ความคิดสร้างสรรค์ 4 คะแนน ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ให้ 0 คะแนน มีแนวคิดที่แปลกใหม่ ให้ 1 คะแนน มีแนวคิดที่แปลกใหม่และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ให้ 2 คะแนน การนำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ให้ 3 คะแนน การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะแนวปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ให้ 4 คะแนน

การใช้ภาษา 4 คะแนน ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ให้ 0 คะแนน ใช้ภาษาถูกต้อง ให้ 1 คะแนน ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน ให้ 2 คะแนน ใช้ภาษาถูกต้อง สละสลวย สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน ให้ 3 คะแนน ใช้ภาษาถูกต้อง สละสลวย ใช้สำนวนโวหารหรือคำประพันธ์ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน ให้ 4 คะแนน

อักขรวิธี 4 คะแนน สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์เครื่องหมายวรรคตอน ผิดเกิน 13 แห่ง ให้ 0 คะแนน สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์เครื่องหมายวรรคตอน ผิด 10-12 แห่ง ให้ 1 คะแนน สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์เครื่องหมายวรรคตอน ผิด 7-9 แห่ง ให้ 2 คะแนน สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์เครื่องหมายวรรคตอน ผิด 4-6 แห่ง ให้ 3 คะแนน สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์เครื่องหมายวรรคตอน ผิด 1-3 แห่ง ให้ 4 คะแนน (ถ้าผิดซ้ำคำเดียวกันให้นับเป็น 1 แห่ง)

ความสะอาด 2 คะแนน ตัวอักษรอ่านยาก หรือสกปรก ให้ 0 คะแนน ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ ให้ 1 คะแนน ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบ ให้ 2 คะแนน

3.10 นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ มาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยการกำหนดคุณลักษณะเพื่อประเมินตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

3.10.1 หากค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยคัดเลือกข้อที่มีความยาก รายข้อ ตั้งแต่ .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ไว้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 238-239)

3.10.2 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกที่เข้าเกณฑ์ไว้ จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบฉบับที่ 1 และนำแบบทดสอบฉบับที่ผ่านเกณฑ์การหาค่าอำนาจ จำแนกและผ่านเกณฑ์การหาค่าความยากง่าย เป็นแบบทดสอบฉบับที่ 2

3.10.3 นำแบบทดสอบที่ได้ทั้ง 2 ฉบับ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เคยเรียนเรื่องการเขียนเรียงความมาแล้ว เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีการของโลเวท (Lovett) (สมนึก ภัททิยธนี. 2549 : 230)

3.11 จัดพิมพ์และทำสำเนาข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเพื่อใช้เป็นแบบทดสอบในการทดลองจริงต่อไป

4. การสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับ ดังนี้

4.1 กำหนดกรอบเนื้อหา แนวคิดและขอบข่ายโครงสร้างของคำถามในด้าน เนื้อหารูปแบบ โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกด้าน

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม (ข้อ 1.7.1 – 1.7.3) ตรวจสอบด้านเนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิอร์ท 5 ระดับ

4.5 นำคะแนนจากการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การประเมิน เช่นเดียวกับข้อ 1.8 ปรากฏว่าได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.97 แสดงว่าแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมีความเหมาะสมมากที่สุด

4.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ทดสอบความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการทดลอง (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง
3. เมื่อสอนจบบทเรียนนักเรียนทำแบบฝึกครบ 7 ชุด เวลา 14 ชั่วโมงแล้วทำการทดสอบ หลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิม
4. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด โดยใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 249) เป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว แต่มีการวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	Pre-test	Treatment	Post-test
กลุ่มทดลอง	T_1	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

T_1	แทน	สอบก่อนทดลอง
X	แทน	การทดลองใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
T_2	แทน	สอบหลังทดลอง

2. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ใช้เวลาในการทดลอง 14 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนการใช้แบบฝึกและหลังการใช้แบบฝึก โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ทดสอบก่อนการใช้แบบฝึกทักษะด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2 ฉบับ คือ แบบปรนัย 20 ข้อ และแบบอัตนัยเขียนเรียงความ 1 เรื่อง วันที่ 25 พฤศจิกายน 2550 ตรวจข้อสอบและบันทึกคะแนนเก็บไว้

2.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 14 แผน ประกอบกับการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด จำนวน 7 ชุด ระหว่างวันที่ 26 พฤศจิกายน 2550 ถึง 14 ธันวาคม 2550 ในระหว่างการทดลองใช้แบบฝึกแต่ละชุด ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนการเขียนเรียงความของนักเรียนและบันทึกคะแนนของผู้เรียนไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.3 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสร็จสิ้นทุกแผนแล้ว ผู้วิจัยได้วัดความรู้ความเข้าใจในการเขียนเรียงความ โดยการทดสอบหลังการใช้แบบฝึกทักษะ ในวันที่ 15 ธันวาคม 2550 ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการใช้แบบฝึก เมื่อทำการทดสอบแล้วผู้วิจัยได้ตรวจและบันทึกคะแนนเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการทดลอง ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด โดยใช้สูตร E_1 / E_2

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

3. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด กำหนดค่าคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 166)

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูล
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 87 - 88)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนของแต่ละคน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 การหาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด โดยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ ตามเกณฑ์ 80/80 ใช้สูตร ดังนี้ (เผชิญ กิจระการ. 2544 : 49)

$$E_1 = \frac{\sum X_1}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน
	$\sum X_1$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกทักษะทุกชุดรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกทุกชุดรวมกัน

$$E_2 = \frac{\sum X_2}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X_2$	แทน	ผลรวมคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดังนี้ (สมนึก กัททิษธน. 2549 : 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา หรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีของ เบรนนาน (Brannan) ดังนี้ (สมนึก ภัทธิษณี. 2549 : 214)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	N_1	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
	N_2	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.4 การหาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัทธิษณี. 2549 : 212)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากของข้อสอบ
	R	แทน	จำนวนคนตอบถูกทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

2.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีของโลเวท (Lovett) ดังนี้
(สมนึก ภัทธิษณี. 2549 : 230)

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum X_i - \sum X_i^2}{(K-1) \sum (X_i - c)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
	K	แทน	จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	X_i	แทน	คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนจุดตัด ($C=18$)

3. สถิติทดสอบสมมุติฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สูตร Dependent Samples t-test ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 228)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติจากการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	D	แทน	ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
	N	แทน	จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง หรือจำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครั้นนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน แต่ละตัวยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าที่พิจารณาใน t -distribution
n	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้
แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 3 การหาค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังแสดงในตาราง 2-4

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละของคะแนนจากการทำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (E_1)

รายการ	คะแนนจากการทำแบบฝึกทักษะแต่ละชุด							รวม
	1	2	3	4	5	6	7	
คะแนนเต็ม	20	20	20	20	20	20	20	140
$\sum x$	730	719	718	719	722	702	716	5026
$\bar{x}$	18.25	17.98	17.95	17.98	18.05	17.55	17.90	125.65
S.D.	1.08	0.70	0.75	0.77	0.68	0.96	0.77	0.82
ค่าเฉลี่ยร้อยละ	91.25	89.88	89.75	89.88	90.25	87.75	89.50	89.75

จากตาราง 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด แต่ละชุด ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 87.75 ถึงร้อยละ 91.25 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 125.65 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายแบบฝึกเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่แบบฝึกทักษะที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.25 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 91.25 รองลงมา เป็นแบบฝึกทักษะที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.05 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.25 ตามด้วยแบบฝึกทักษะที่ 2 และแบบฝึกทักษะที่ 4 ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.98 คะแนนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 89.88 ดังนั้นแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงมีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 89.75

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด (E_2)

เลขที่	คะแนน (40) คะแนน	คะแนนคิดเป็นร้อยละ
1	35	87.50
2	34	85.00
3	39	97.50
4	35	87.50
5	35	87.50
6	34	85.00
7	35	87.50
8	37	92.50
9	39	97.50
10	34	85.00
11	38	95.00
12	39	97.50
13	34	85.00
14	35	87.50
15	39	97.50
16	34	85.00
17	36	90.00
18	36	90.00
19	37	92.50
20	35	87.50
21	36	90.00
22	35	87.50
23	37	92.50
24	36	90.00
25	33	82.50

ตาราง 3 (ต่อ)

เลขที่	คะแนน (40) คะแนน	คะแนนคิดเป็นร้อยละ
26	35	87.50
27	34	85.00
28	34	85.00
29	38	95.00
30	38	95.00
31	34	85.00
32	35	87.50
33	36	90.00
34	34	85.00
35	33	82.50
36	34	85.00
37	38	95.00
38	37	92.50
39	36	90.00
40	34	85.00
รวม	1427	3567.50
$\bar{x}$	35.68	89.19
ร้อยละ	89.19	-
S.D.	1.77	-

จากตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด เท่ากับ 35.68 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 89.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.77 ดังนั้นการทำแบบทดสอบหลังการเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 89.19

ตาราง 4 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 E_1 / E_2 ตามเกณฑ์ 80/80

ประสิทธิภาพ	คะแนน เต็ม	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ
คะแนนจากการทำแบบฝึกทักษะ (E_1)	140	125.65	0.82	89.75
คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (E_2)	40	35.68	1.77	89.19

จากตาราง 4 พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดทั้ง 7 ชุด เท่ากับ 125.65 คะแนน จากคะแนนเต็ม 140 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.75 (E_1) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดเท่ากับ 35.68 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.19 (E_2) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.77 ดังนั้นแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 89.75/89.19

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด ดังแสดงใน ตาราง 5 – 6

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลต่างของคะแนนจากแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ
โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (40)	คะแนนหลังเรียน (40)	ผลต่าง (D)	D^2	ร้อยละ
1	23	35	12	144	87.50
2	23	34	11	121	85.00
3	27	39	12	144	97.50

ตาราง 5 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (40)	คะแนนหลังเรียน (40)	ผลต่าง (D)	D^2	ร้อยละ
4	24	35	11	121	87.50
5	24	35	11	121	87.50
6	21	34	13	169	85.00
7	24	35	11	121	87.50
8	24	37	13	169	92.50
9	23	39	16	256	97.50
10	25	34	9	81	85.00
11	24	38	14	196	95.00
12	27	39	12	144	97.50
13	23	34	11	121	85.00
14	23	35	12	144	87.50
15	26	39	14	196	97.50
16	21	34	12	144	85.00
17	24	36	12	144	90.00
18	21	36	15	225	90.00
19	24	47	13	169	92.50
20	24	35	11	121	87.50
21	24	36	12	144	90.00
22	25	35	10	100	87.50
23	23	37	14	196	92.50
24	23	36	13	169	90.00
25	22	33	11	121	82.50
26	22	35	13	169	87.50
27	22	34	12	144	85.00
28	23	34	11	121	85.00

ตาราง 5 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (40)	คะแนนหลังเรียน (40)	ผลต่าง (D)	D^2	ร้อยละ
29	24	38	14	196	95.00
30	28	38	10	100	95.00
31	22	34	12	144	85.00
32	25	35	10	100	87.50
33	25	36	11	121	90.00
34	22	34	12	144	85.00
35	22	33	11	121	82.50
36	23	34	11	121	82.00
37	26	38	12	144	95.00
38	22	37	15	225	92.50
39	25	36	11	121	90.00
40	22	34	12	144	85.00
รวม	945	1427	482	5896	3567.50
$\bar{x}$	23.63	35.68	12.05	147.4	89.19
S.D.	1.71	1.77	1.48	-	4.43
ค่าเฉลี่ยร้อยละ	59.06	89.19		-	89.19

จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด เท่ากับ 23.63 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 59.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.80 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด เท่ากับ 35.68 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.77 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลต่าง เท่ากับ 12.05

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ
การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	40	23.63	1.71	482	5896	17.46**
หลังเรียน	40	35.68	1.77			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t_{.01, df=39} = 2.426$)

จากตาราง 6 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การหาค่าความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
1	คำชี้แจงในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.88	0.40	มากที่สุด
2	รูปแบบเร้าความสนใจให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง	4.90	0.38	มากที่สุด
3	เนื้อหาในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.73	0.60	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับ		ความหมาย
		ความพึงพอใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	
4	ตัวอย่างในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย	4.80	0.52	มากที่สุด
5	กิจกรรมในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดไม่ยากจนเกินไป	4.83	0.50	มากที่สุด
6	กิจกรรมในแบบฝึกเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก	4.68	0.62	มากที่สุด
7	แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี	4.88	0.40	มากที่สุด
8	นักเรียนมีความสุขกับการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด	4.85	0.43	มากที่สุด
9	นักเรียนสามารถนำทักษะการเขียนแผนที่ความคิดไปพัฒนาการเขียนเรียงความได้	4.73	0.55	มากที่สุด
10	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดไปพัฒนางานเขียนได้	4.93	0.35	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.82	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคมที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด โดยรวม เท่ากับ 4.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครั้งนี้ ได้สรุปผลการวิจัยและมีข้อเสนอแนะตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ความมุ่งหมายของวิจัย
2. สมมุติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมุติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 5 ห้อง จำนวนทั้งหมด 216 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 4 ชนิด ประกอบด้วย

2.1 แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 ชุด

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความ จำนวน 14 แผน

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบทดสอบอัตนัย เขียนเรียงความ 1 เรื่อง

2.4 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของ ลิกอร์ท 5 ระดับ และหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ ค่าความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ในการทดสอบ สมมุติฐานความมีนัยสำคัญของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการทดสอบที่ (Dependent Samples t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 89.75/89.19
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 89.75/ 89.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 หมายความว่าประสิทธิภาพด้านกระบวนการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้มาจากคะแนนเฉลี่ยการทำแบบฝึกทักษะรายบุคคล จากทุกชุดของนักเรียนทุกคน (E_1) คิดเป็นร้อยละ 89.75 และประสิทธิภาพด้านผลสัมฤทธิ์ได้มาจากคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนทุกคน (E_2) คิดเป็นร้อยละ 89.19 การที่แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 ในการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสารหลักสูตร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะและรวบรวมความรู้จากทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะให้สอดคล้องกับโครงสร้าง รูปแบบและเนื้อหาวิชา ทั้งยังกำหนดจุดประสงค์ไว้ชัดเจนเพื่อให้การสร้างแบบฝึกทักษะในครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับมะลิ อาจทวีชัย (2540 : 22) และฉวีลย์ มาศจรัส และคณะ (2546 : 21) ที่กล่าวไว้ว่า การสร้างแบบฝึกทักษะที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายหรือมีวัตถุประสงค์ชัดเจน คัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะตามสาระการเรียนรู้

1.2 แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีเนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายากดังที่ ธนพร สาลี (2549 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า “สร้างแบบฝึกให้ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก สร้างให้เหมาะสมกับวัย เรียงลำดับเนื้อหาตามความง่าย ให้มีหลายรูปแบบ ใช้เวลาพอเหมาะและมีคำอธิบายชัดเจน” แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นจึงมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึกทักษะ

1.3 แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ ผ่านการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และนำมาปรับปรุงแก้ไข และผ่านการประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาและจุดประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้แล้วนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 146-147) ที่กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะนั้นจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน คือ สำรวจปัญหาและความต้องการ กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างให้ชัดเจน วิเคราะห์ปัญหา ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ กำหนดกรอบแบบฝึก ตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญนำไปทดลองใช้แล้วบันทึกผล ปรับปรุงพัฒนาจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา ทิพย์ลาย (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนที่ความคิดและพบว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.07/80.56 งานวิจัยของจตุพร ชาตง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการพัฒนาการเขียนเรียงความด้วยแผนที่ความคิด วิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความด้วยแผนที่ความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนผ่านเกณฑ์ทุกคน งานวิจัยของวันดี วิภาตนาวัน (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัย เรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะความคิดรวบยอดด้วยการสร้างผังภูมิโนทัศน์ โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะความคิดรวบยอดด้วยการสร้างผังภูมิ มโนทัศน์ โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดีไทยมีประสิทธิภาพ 82.67/93.55 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของฉลาด สมพงษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสอนโดยใช้แบบฝึก ทักษะการเขียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 88.64/87.37 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลปรากฏว่า คะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียน เรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสูงขึ้นตามสมมุติฐาน การที่ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความโดยใช้ แผนที่ความคิดหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเนื่องมาจากเหตุผล ดังต่อไปนี้

2.1 แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดที่ใช้ร่วมกับแผน การจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการหาประสิทธิภาพทุกชนิด และได้ค่าประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานก่อนนำไปใช้ จึงทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่ครอบคลุมตามจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 146 – 147) ที่ระบุว่า นำแบบฝึกทักษะไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา ทดลองใช้ และนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริง

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารหลักสูตร เทคนิค การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีเอกสารใบความรู้ พร้อมตัวอย่างให้นักเรียน ได้ศึกษา มีการนำสุภาษิต คำขวัญ คำคมรวมทั้งบทหรือกรองมาใช้นำเข้าสู่วิธีเรียน กิจกรรม การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด เป็นการบูรณาการการคิดกับงานศิลปะ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน ส่งเสริมให้นักเรียน ได้ฝึกฝนการเขียนบ่อย ๆ จนเกิดความรู้และมีทักษะความชำนาญ

2.3 ในการเริ่มต้นสอนแต่ละครั้งมีการทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงความรู้ ให้สัมพันธ์กับความรู้ใหม่ผู้เรียนจึงมีความเข้าใจเนื้อหาและขั้นตอนการเขียนมากขึ้น

2.4 การจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้าน การเขียนดีขึ้นด้วย

2.5 หลังการทำแบบฝึกทักษะแต่ละชุดผู้เรียนจะได้แลกเปลี่ยนกันชื่นชมผลงาน มีการและประเมินผลงานเขียนประกอบกับการเสริมแรงและให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะซึ่งจะทำให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่อง และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงผลงานการเขียนเรียงความให้ดีขึ้น เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการสัมฤทธิ์ผล สอดคล้องกับ วรณี ลิ้มอักษร (2541 : 141) ที่ได้กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ความต้องการสัมฤทธิ์ผล ความต้องการสัมพันธ์ และความต้องการอำนาจ

จากผลการวิจัยครั้งนี้การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของนวลเพ็ญ พุมรินทร์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัย เรื่อง ผลของการใช้แผนที่ความคิดต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนที่ใช้แผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 งานวิจัยของ กัญญา ทิพย์ลาย (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนที่ความคิด ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความหลังใช้แบบฝึก เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของฉลาด สมพงษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3. ผลการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.82 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

3.1 แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาความรู้และทักษะการเขียนเรียงความให้ผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้นซึ่งตรวจสอบได้จากผลการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะสูงกว่าผลการทดสอบก่อนเรียน อีกทั้งแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความเป็นแบบฝึกที่เน้นให้ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเองตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะประจักษ์ในตนเองสอดคล้องกับแนวคิดของ มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 66-70) จึงทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จด้านการเขียนเรียงความและเกิดความพึงพอใจ

3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในแบบฝึกเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ทำกิจกรรมตามขั้นตอนจากง่ายไปหายาก มีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมรายบุคคล ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ

3.3 กิจกรรมการสร้างแผนที่ความคิดเป็นแนวทางในการเขียนเรียงความทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินและเขียนเรียงความได้ง่ายขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ

การศึกษาความพึงพอใจสอดคล้องกับงานวิจัยของวันดี วิภาตนาวิณี (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะความคิดรวบยอดด้วยการสร้างผังภูมิโนทัศน์โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก และผลการวิจัยของละออง มุ่งแซกกลาง (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้เรื่อง การเขียนเรียงความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนที่ความคิด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นนวัตกรรมที่สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและบรรลุผลได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ในบางกิจกรรมนักเรียนจะใช้เวลาในการสร้างแผนที่ความคิดนานเกินไป จึงมีเวลาในการเขียนเรียงความน้อยลง ทำให้การเขียนเรียงความขาดความประณีตด้านเนื้อหา จึงควรลดกิจกรรมการเขียนแผนที่ความคิดในบางกิจกรรมที่เป็นส่วนย่อยๆ ของเรียงความ และเน้นให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดเฉพาะบางกิจกรรมที่เป็นการฝึกทักษะการเขียนเรียงความทั้งเรื่อง
2. ในการปฏิบัติกิจกรรม ครูต้องกำชับเรื่องเวลา การรักษาความสะอาดหลังการทำกิจกรรม และการดูแลความสะอาดเรียบร้อยของผลงานเพื่อเป็นการสร้างนิสัยที่ดีในการทำงาน
3. ครูควรแจ้งผลการตรวจผลงานให้นักเรียนทราบโดยเร็ว เพื่อให้นักเรียนทราบผลสำเร็จและข้อบกพร่องของตนเอง เป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจการเรียนรู้
4. ครูควรนำแบบฝึกทักษะไปใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระอื่น ๆ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ เพราะแบบฝึกทักษะสามารถนำไปพัฒนาได้หลากหลาย
5. ควรจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกด้านการเขียนเรียงความให้มากขึ้น เช่น จัดกิจกรรมการแข่งขันเขียนเรียงความในวันสำคัญต่าง ๆ หรือสนับสนุนให้นักเรียนส่งผลงานการเขียนเรียงความเข้าประกวดในโอกาสต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียนด้านการอ่าน การเขียน และการใช้ภาษาให้เกิดทักษะความชำนาญมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรฝึกการเขียนคำศัพท์ การเรียบเรียงประโยค และฝึกการคิดสร้างสรรค์ให้มากขึ้น เนื่องจาก ในการเขียนเรียงความนักเรียนบางคนยังเขียนคำศัพท์ไม่ถูกต้อง การใช้ภาษาเรียบเรียง เนื้อความยังไม่สละสลวย และยังขาดความคิดสร้างสรรค์ กล่าวคือ แม้จะเขียนเรียงความได้ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดแต่การเรียบเรียงถ้อยคำบางช่วงยังไม่ดีพอ
2. ควรทำการวิจัยด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความกับระดับชั้นอื่น ๆ โดยพัฒนารูปแบบและเนื้อหาให้เหมาะสมกับช่วงวัยและระดับชั้นของนักเรียน
3. ควรวิจัยเปรียบเทียบการสอนเขียนเรียงความด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด กับการสอนรูปแบบอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเนื้อหาเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2521). คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542). การวางแผนการเรียนการสอนสื่อและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- _____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว
- กรองทอง จิระเชษฐกุล. (2548). แบบฝึกการเขียนเรียงความเชิงวิเคราะห์วิจารณ์. กรุงเทพฯ :
ธารอักษร
- กัญญา ทิพย์ลาภ. (2545). การสร้างแบบฝึกการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้ว สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). สงขลา : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
- กัลยา สหชาติโกสีย์. (2545). สัมฤทธิ์มาตรฐานภาษาไทย 2 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- กัารณ ส้อมในเมือง. (2547). คู่มือฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน เล่ม 2/1. กทม. : ประสาน
การพิมพ์.
- จตุพร ชาดง. (2547). การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด วิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉลาด สมพงษ์. (2547). การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนสายธารวิทยา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชัยฤทธิ์ สีลาเดช. (2544). คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : แม็ค.

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : เนรมิตการพิมพ์.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). คู่มือสำหรับครูผู้สอนภาษาไทยสอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ. (2546). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยร่วมเกล้าถวัลย์ มาศจรัส, สมปอง แว่นไธสง และบังอร สงวนหมู. (2546). นวัตกรรมทางการศึกษา ชุด แบบฝึก-แบบฝึกเสริมทักษะ. กรุงเทพฯ : เซนจูรี่.
- ทิสนา เขมมฉนิ. (2545). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนพร ลำลี. (2549). การพัฒนาชุดฝึกเสริมทักษะกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาอัตราส่วนและร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชเนศ จำเกิด. (2543, สิงหาคม- กันยายน). "Mind Mapping: ยุทธศาสตร์การเรียนรู้สู่การคิดเป็น." *ส่งเสริมเทคโนโลยี*, 27(152): 165-167.
- ชญญา ผลอนันท์. (2542). ใช้หัวลุย. กรุงเทพฯ : ขวัญข้าว.
- ธาริณี วิทยาอภิวรรณ. (2542). ผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นางเยาว์ เต็มขุนทด. (2547). การพัฒนาแผนการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แผนที่ความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นวลเทวี ภูมรินทร์. (2546). ผลการใช้แผนที่ความคิดต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นาฏยา ชุมวิษา. (2547). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านศิลปะ
ของนักศึกษาหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยช่างศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร. กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- นิภาพร วงษ์ศิลา. (2545). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการสะกดคำยักวิชาภาษาไทย ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บัณฑิตา แจงจบ. (2545). การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำในมาตราตัวสะกดที่มี
พยัญชนะหลายตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2547). วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2542). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.
กรุงเทพฯ : บี & บี พับลิชชิง.
- ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (2538). รูปแบบการสอนความเข้าใจในการอ่าน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2545). กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3. กรุงเทพฯ :
ประสานมิตร.
- ประยงค์ เลพล. (2546). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์
โดยใช้กิจกรรมจินเนติกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). อุตรธานี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- เผชญิ กิจระการ. (2544). การวิจัยและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- พร้อมพรรณ อุดมศิลป์. (2544). การวัดและประเมินผลการสอนคณิตศาสตร์ของนักเรียนนอก
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิถีทางไกลในกรุงเทพมหานครที่มีภูมิหลัง
ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ : สำนักการทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2543). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มะลิ อัจฉิวิชัย. (2540). การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำไม่ตรงตาม มาตรฐานตัวสะกด แม่กน แม่กด และแม่กบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- รัตนา แสงแก่นเพชร. (2543). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ละออง มุ่งแจกกลาง. (2547). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนที่ความคิด : วิจัยเชิงปฏิบัติการ. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- วรรณิ์ ลิ้มอักษร. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. สงขลา : งานส่งเสริมการผลิตตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วราพร จำปา. (2545). การศึกษาลักษณะเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อสร้าง แบบฝึกทักษะการเขียน. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วราภรณ์ บรรดิ. (2543). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วัชรพงศ์ โกมุทธรรมวิบูลย์ และคณะ. (2546). แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ : ธนชัยการพิมพ์.
- วัชรภรณ์ กองมณี. (2546). การพัฒนาแผนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ. รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2542). แผนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- _____. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
- วันดี วิภาตนาวิน. (2549). การพัฒนาแบบฝึกทักษะความคิดรวบยอดด้วยการสร้างแผนภูมิ โนทัศน์โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ก.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). พัฒนาการเรียนการสอน. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2545). การพัฒนาการเรียนการสอน. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิรุฬ พรรณเทวี. (2542). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงาน กระทรวงมหาดไทยในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระ ร.ม. (การเมืองและการปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544, กรกฎาคม). "ผังสาระการเรียนรู้: ความคิดรวบยอด", วารสารวิชาการ. 4 (7) : 20.
- วีระเดช เชื้อนาม. (2543, มิถุนายน). "แผนผังมโนทัศน์." เพื่อนร่วมทาง. 1(4) : 4.
- สงบ ลักษณะ. (2540, มีนาคม). "จากหลักสูตรสู่แผนการสอน." การวิจัยทางการศึกษา. 21(4) : 20.
- สนอง การละคร. (2544). เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. อุบลราชธานี : อุบลออฟเซตการพิมพ์.

- สมนึก ภัททิยชนิ. (2546). การวัดผลการศึกษา. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- _____. (2549). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมศักดิ์ สันทรเวชญ. (2544). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สมสุข ศรีสุก. (2542). ผลการเรียนรู้การสอนด้วยกิจกรรมบทบาทสมมุติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เลขดัชนีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สร้อย สกุศลเด่น. (2542). ความพึงพอใจในการใช้ห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกล จังหวัดอำนาจเจริญ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การศึกษานอกระบบ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สวางค์ ดำเนินสวัสดิ์ และคณะ. (2546). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพการศึกษา (พว.).
- สันต์ ยอดพุดชา. (2542). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่องสิ่งแวดล้อมทางสังคมโดยวิธีสอนแบบเทคนิคศึกษารณคดีอย่างกับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). เอกสารเสริมความรู้สู่ห้าหับครู การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2. กรุงเทพฯ : กุรุสภาสถาปนาพร้าว.
- สุดาวรัช เสนาะดำเนิน. (2542). การใช้ชุดเสริมทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุกจิตร คงสุวรรณ. (2550). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุลักษณ์ สุขแก้ว. (2549). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD. วิทยานิพนธ์ ก.ม. (หลักสูตรและการสอน) บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2543). เรียนรู้สู่คู่มืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ทีพีพริน.
- อัจฉรา ชิวพันธ์ และคณะ. (2542). การใช้ภาษาไทยเล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- อดุลย์ ภูปลื้ม. (2539). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกที่จัดคำเป็นกลุ่มและแบบฝึกที่จัดคำละคำ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัมพร หมายเจริญ. (2536). การเปรียบเทียบความสามารถและความสนใจในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการสอนแบบมาตรฐานกับการสอนแบบปกติ. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อำไพพรรณ ชินสำราญ. (2538). การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนคำพ้องเสียง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). ข้อสอบ : การสร้างและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ฟีนี.
- Blom, B.S. (1976). **Human Characteristics and School Learning**. 5th ed. New York : Kingsport Press.
- Brodney, B. & Kazcelskis, R.R. (1999). "Selected Prewriting Treatments : Effects on Expository Compositions Written by Fifth Grade Students." **Journal of Experimental Education**. 68(1) : 50-20.
- Buzan, T. (1991). **Use both Side of Your Brain**. New York : Cambridge University Press.
- Callison, D. (2001, June). "Concept Mapping." **School Library Media Activities Monthly**. 17(10) : 32-30.
- Dahlgren, M.E. (2003, December). "Ameliorating Orthographic Errors in Middle School Writing." **Dissertation Abstracts International**. 64 (6) : 1954.

- Gundlach, H.J. & Nelson, P.R. (1992, August). "A Scale for Measurement of Consumer Satisfaction with Social Services." **Journal of Social Service Research**. 6(7) : 37-50.
- Kim, Y. (2004, February). "The Functions of Written Language in the Development of Oral Language for Young (K-2) ESL Students." **Dissertation Abstracts International**. 64(8) : 2753.
- Lannon, J.M. (1983). **The Writing Process : A Concise Rhetoric**. Boston, Toronto : Little Brown.
- Maslow, A.H. (1970). **Motivation and Personality**. 2nd ed. New York : Harper & Row.
- Mento, A.J. Patrick, M. & Jones, R. M. (1999). "Mind Mapping in Executive Education : Application and Outcomes." **Journal of Management Development**. 18(4) : 390-407.
- Pierce, L.B. (2003, December). "The Great Debate Continued : Does Daily Writing in Kindergarten Lead to Invented Spelling and Reading?." **Dissertation Abstracts International**. 64(6) : 1967.
- Winterowd, R.W. (1981). **The Contemporary Writer**. New York : Harcourt, Bruce Jovanovich.
- Wycoff, J. (1991). **Mind Mapping**. New York : Berkley Book.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นางเพลินพิศ สุพัตกุล ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย
จังหวัดบุรีรัมย์
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. นายมงคล ทรงประโคน ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเมืองตลุงพิทยาสรรพ์ อำเภอประโคนชัย
จังหวัดบุรีรัมย์
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
3. นางพัชรินทร์ อรัญสาร ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ
โรงเรียนเมืองตลุงพิทยาสรรพ์ อำเภอประโคนชัย
จังหวัดบุรีรัมย์
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๗๕๔๕.๑๑/ว ๒๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณเพลินพิศ สุพัตกุล

ด้วย นางลำยอง เครือคำ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยมี ดร.สุรชัย ปิยานุกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

กณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ทอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๗๕๔๕.๑๑/ว ๒๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณนภดล ทรงประโคน

ด้วย นางลำยอง เกรือคำ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยมี ดร.สุรชัย ปิยานุกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๖๒

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๗๕๔๕.๑๑/ว ๒๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณพัชรินทร์ อรัญสาร

ด้วย นางลำยอง เครือคำ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยมี ดร.สุรชัย ปิยานุกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๖๒

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๗๕๔๕.๑๑/ว ๔๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน โนนเจริญพิทยาคม

ด้วย นางลำยอง เครือคำ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยมี ดร.สุรชัย ปิยานุกูล เป็นประธานกรรมการควบคุม การศึกษาค้นคว้า ในกรณีนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย ที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางลำยอง เครือคำ ทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๔ ๖๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คို့ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ง
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ฉบับที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ใช้เวลา 20 นาที
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อ

ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ

*****

1. แผนที่ความคิดมีความหมายตรงกับข้อใด
  - ก. การเขียนแผนภาพแสดงความคิดโดยรวม
  - ข. การเขียนลำดับภาพความคิดรองไปหาความคิดหลัก
  - ค. การเขียนแผนภาพแสดงความคิดหลักและความคิดรอง
  - ง. การลำดับภาพความสำคัญของเนื้อหาข้อย่อยไปหาเนื้อหาหลัก
2. การเขียนคำที่มีความหมายกว้างและครอบคลุมข้อความทั้งหมดเป็นการแสดงภาพความคิดตามข้อใด
  - ก. ความคิดข้อย่อย
  - ข. ความคิดรวม
  - ค. ความคิดรอง
  - ง. ความคิดหลัก
3. การเขียนเรียงความเรื่องบ้าน กล่าวถึงส่วนประกอบของบ้าน จัดเป็นการแสดงความคิดตามข้อใด
  - ก. ความคิดหลัก
  - ข. ความคิดรอง
  - ค. ความคิดโดยรวม
  - ง. ความคิดปลีกย่อย
4. การนำวิธีการของแผนที่ความคิดมาใช้ในการเขียนเรียงความเอื้อประโยชน์ตามข้อใดน้อยที่สุด
  - ก. ลำดับเหตุการณ์ตามขั้นตอนได้ไม่วกวน
  - ข. จัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาได้เร็วขึ้น
  - ค. ลำดับความคิดในการรวบรวมข้อมูลได้ง่ายขึ้น
  - ง. สามารถเลือกใช้ภาษาในการเขียนได้สละสลวยยิ่งขึ้น

5. เรียงความ มีความหมายตรงตามข้อใด
- ศิลปะการใช้ภาษาเรียบเรียงข้อมูล
  - การรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนตามลำดับ
  - ศิลปะการเรียบเรียงข้อความเป็นเรื่องราวที่สละสลวย
  - การรวบรวมข้อมูลที่สละสลวยเป็นไปตามลำดับขั้นตอน
6. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเตรียมตัวในการเขียนเรียงความ
- ศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของเรียงความให้ดีกว่าก่อน
  - หาความรู้และประสบการณ์จากการอ่าน การฟัง และการดูให้มาก
  - เขียนเรื่องให้สมบูรณ์โดยไม่ต้องกำหนดโครงเรื่องแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ
  - ลำดับความคิดให้สัมพันธ์กันและเลือกใช้ถ้อยคำเรียบเรียงภาษาให้สละสลวย
7. ข้อใดหมายถึงความมีเอกภาพในงานเขียน
- ใจความที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
  - ใจความที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ
  - ใจความมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
  - ใจความที่มีความต่อเนื่องกันไม่วกวน
8. สาระตถภาพ มีความหมายตรงตามข้อใด
- ศิลปะการใช้ภาษา
  - ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน
  - ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
  - เนื้อหาสาระที่สมบูรณ์ชัดเจน
9. ความมีสัมพันธ์ภาพในงานเขียน หมายถึงข้อใด
- เนื้อหาสาระสมบูรณ์ชัดเจน
  - เนื้อหาสอดคล้องเกี่ยวข้องกัน
  - การเลือกใช้ภาษาที่สละสลวย
  - ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเนื้อหา
10. การยกตัวอย่างมาอ้างอิงประกอบในเรียงความเป็นการใช้โวหารชนิดใด
- สาธกโวหาร
  - อุปมาโวหาร
  - บรรยายโวหาร
  - พรรณนาโวหาร

11. การเขียนเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่ประสบพบเห็นอย่างถี่ยวน เป็นการใช้โวหารชนิดใด
- เทศนาโวหาร
  - บรรยายโวหาร
  - พรรณนาโวหาร
  - อุปมาโวหาร
12. การกล่าวเปรียบเทียบให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น จัดเป็นโวหารชนิดใด
- พรรณนาโวหาร
  - เทศนาโวหาร
  - อุปมาโวหาร
  - สาธกโวหาร
13. ส่วนวนภาษาข้อใดเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเขียนเรียงความ
- คำสแลง
  - ภาษาถิ่น
  - ภาษาดลาด
  - คำไทยแท้
14. การตั้งชื่อเรื่องเรียงความข้อใดไม่ควรปฏิบัติ
- ตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
  - ตั้งชื่อเรื่องตามต้องการ โดยไม่ต้องคำนึงถึงเนื้อหา
  - ตั้งชื่อเรื่องให้มีความทันสมัยและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง
  - ตั้งชื่อเรื่องโดยเลือกใช้ภาษาที่กระชับมีความหมายชัดเจน
15. ข้อใดเป็นองค์ประกอบของเรียงความและเรียงลำดับได้ถูกต้องที่สุด
- ส่วนนำ ส่วนขยาย ส่วนสรุป
  - ส่วนนำ ส่วนเสริม ส่วนสรุป
  - ส่วนนำ ส่วนเนื้อเรื่อง ส่วนสรุป
  - ส่วนนำ ส่วนขยาย ส่วนเนื้อเรื่อง ส่วนสรุป
16. ส่วนวนความเชิงช่วยควรเลือกมาใช้เขียนส่วนใดของเรียงความจึงจะเหมาะสมที่สุด
- ส่วนนำ
  - ส่วนเนื้อเรื่อง
  - ส่วนสรุป
  - ส่วนใดก็ได้

17. การนำเหตุการณ์จากข่าวหรือสถานการณ์จริงมาเขียนคำนำ จัดเป็นการเขียนคำนำแบบใด
- ก. คำนำแบบอ้างอิงข้อมูล
  - ข. คำนำแบบให้คำนิยาม
  - ค. คำนำแบบใช้คำถาม
  - ง. คำนำแบบใช้สุภาษิต คำคม
18. การเขียนเรียงความที่มีเนื้อหากระจัดกระจาย ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แสดงว่าเรียงความนั้นไม่มีลักษณะตามข้อใด
- ก. ไม่มีเอกภาพ
  - ข. ไม่มีสัมพันธภาพ
  - ค. ไม่มีสารัตถภาพ
  - ง. ไม่มีสาระสำคัญ
19. “ในฐานะที่เป็นคนไทยเราร่วมใจกันประหยัดพลังงานช่วยชาติกันเถิด” เป็นกลวิธีการเขียนสรุปแบบใด
- ก. สรุปแบบภาพรวม
  - ข. สรุปแบบเชิญชวน
  - ค. สรุปแบบใช้บทกลอนสุภาษิต
  - ง. สรุปแบบแสดงความคิดเห็น
20. ข้อคิด คำคม ควรแทรกไว้ส่วนใดของเรียงความจึงจะเหมาะสมมากที่สุด
- ก. ส่วนนำเรื่อง
  - ข. ส่วนเนื้อเรื่อง
  - ค. ส่วนสรุป
  - ง. ส่วนใดก็ได้

*****

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ข้อ	เฉลย
1	ก
2	ง
3	ข
4	ง
5	ก
6	ก
7	ก
8	ง
9	ข
10	ก

ข้อ	เฉลย
11	ข
12	ก
13	ง
14	ข
15	ก
16	ก
17	ก
18	ก
19	ข
20	ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่อง การเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ฉบับที่ 2

คำชี้แจง นักเรียนดูภาพข้างล่างนี้แล้วเขียนเรียงความ 1 เรื่อง โดยตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับภาพ

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

เขียนแผนที่ความคิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

เกณฑ์การประเมินเรียงความ

เกณฑ์การประเมินเรียงความ 20 คะแนน พิจารณาดังนี้

1. องค์ประกอบ

องค์ประกอบ หมายถึง ความถูกต้องตามลักษณะการเขียนเรียงความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่องและสรุป คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีเนื้อเรื่อง

คะแนน 1 มีเนื้อเรื่องแต่ขาดองค์ประกอบอื่น

คะแนน 2 มีองค์ประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

2. เนื้อหา

เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ และมีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 1 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 2 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 3 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ

มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 4 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ

มีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน

3. ความคิดเชิงสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม คะแนนเต็ม

4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

คะแนน 1 มีแนวคิดที่แปลกใหม่

คะแนน 2 มีแนวคิดที่แปลกใหม่และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คะแนน 3 การนำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คะแนน 4 การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ

มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

4. การใช้ภาษา

การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์ ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน และการลำดับความไม่กวน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

คะแนน 1 ใช้ภาษาถูกต้อง

คะแนน 2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน

คะแนน 3 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่กวน

คะแนน 4 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์

ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่กวน

5. อักษรวิธี

อักษรวิธี หมายถึง สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนเป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 13 แห่ง

คะแนน 1 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 10-12 แห่ง

คะแนน 2 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 7-9 แห่ง

คะแนน 3 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 4-6 แห่ง

คะแนน 4 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 1-3 แห่ง

หมายเหตุ การนับคำผิด ถ้าซ้ำคำเดียวให้นับเป็น 1 แห่ง

6. ความสะอาด

ความสะอาด หมายถึง ลักษณะทั่วไปของชิ้นงานโดยภาพรวม ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด และเป็นระเบียบ คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก

คะแนน 1 ตัวหนังสืออ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวหนังสืออ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบ

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัสวิชา ท32101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความ

เวลา 14 ชั่วโมง

เรื่อง การกำหนดชื่อเรื่องเรียงความ

เวลา 1 ชั่วโมง

จัดการเรียนรู้โดย ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สาระสำคัญ

การกำหนดชื่อเรื่องเรียงความเป็นการสรุปใจความที่สั้นที่สุดของเรื่องและชื่อเรื่องจะต้องมีความสอดคล้องกับเรื่องราวที่จะเขียน การฝึกตั้งชื่อเรื่องเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะ สามารถกำหนดชื่อเรื่องได้ง่ายและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนนำกระบวนการของแผนที่ความคิดรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการตั้งชื่อเรื่องเรียงความได้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 อธิบายความหมายของแผนที่ความคิดได้
- 4.2 อธิบายความหมายของเรียงความได้
- 4.3 บอกองค์ประกอบของเรียงความได้
- 4.4 นำแผนที่ความคิดมาช่วยในการตั้งชื่อเรื่องเรียงความได้
- 4.5 มีมารยาทในการเขียน

5. สาระการเรียนรู้

- 3.1 การเขียนแผนที่ความคิด
- 3.2 การตั้งชื่อเรื่องเรียงความ

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

6.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

6.1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

6.1.2 นักเรียนและครูร่วมสนทนาซักถามเกี่ยวกับเรื่องแผนที่ความคิดให้นักเรียนตอบ

ตามที่นักเรียนเข้าใจ

6.2 ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้

6.2.1 นักเรียนดูภาพแผนที่ความคิดรูปแบบต่าง ๆ และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะว่ามีส่วนคล้ายอะไร น่าจะมีชื่อเรียกอย่างไรบ้าง

6.2.2 นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การเขียนแผนที่ความคิด แล้วร่วมกันอภิปรายสรุปความหมายของแผนที่ความคิด จำแนกประเภท และประโยชน์ของการนำแผนที่ความคิดไปใช้ในการเขียน อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้เขียน ครูและนักเรียนกำหนดข้อตกลงเลือกใช้แผนที่ความคิดแบบไข่มุมมาช่วยในการเขียนเรียงความ

6.2.3 นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การเขียนเรียงความ แล้วร่วมกันสรุปสาระความรู้เกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบและกลวิธีการเขียนเรียงความ

6.2.4 นักเรียนดูภาพที่ครูคิดไว้บนกระดานแล้วช่วยกันตั้งชื่อเรื่องตามแนวความคิดของนักเรียน สนทนาซักถามเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล ในการตั้งชื่อเรื่องของนักเรียน

6.2.5 นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การตั้งชื่อเรื่องเรียงความ และร่วมอภิปรายสรุปสาระความรู้ที่ได้

6.2.6 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คนเลือกประธานและเลขานุการแล้วทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ ชุดที่ 1 กิจกรรมที่ 1

6.2.7 นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนกันตรวจผลงานตามแบบประเมินผลงานการตั้งชื่อเรื่องเรียงความ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6.2.8 นักเรียนตัวแทนกลุ่มนำข้อเสนอแนะจากการตรวจผลงานของเพื่อนต่างกลุ่มอ่านให้เพื่อนฟังทีละกลุ่ม ครูให้คำแนะนำและเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับมารยาทการเขียนเพื่อเป็นแนวทางในการทำกิจกรรมต่อไป

6.2.9 นักเรียนทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ ชุดที่ 1 กิจกรรมที่ 2 ตรวจสอบความเรียบร้อยแล้วนำเสนอครู

6.3 ชั้นสรุป

6.3.1 นักเรียนร่วมกันสรุปบทวนเกี่ยวกับหลักการตั้งชื่อเรื่องเรียงความและประโยชน์ของแผนที่ความคิด

6.3.2 นักเรียนช่วยกันสรุปบทวนเรื่องมารยาทการเขียน

7. สื่อและแหล่งเรียนรู้

7.1 ภาพแผนที่ความคิดจำนวน ๔ แบบ

7.2 ใบความรู้เรื่อง การเขียนแผนที่ความคิด

7.3 ใบความรู้เรื่อง การเขียนเรียงความ

7.4 รูปภาพที่นำมาให้นักเรียนดู

7.5 ใบความรู้เรื่อง การตั้งชื่อเรื่องเรียงความ

7.6 แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด ชุดที่ 1 กิจกรรมที่ 1

7.7 แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด ชุดที่ 1 กิจกรรมที่ 2

7.8 สีและอุปกรณ์เครื่องเขียน

8. การวัดผลประเมินผล

8.1 วิธีการวัดผลประเมินผล

8.1.1 ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

8.1.2 ประเมินพฤติกรรมรายบุคคล

8.1.3 ตรวจสอบผลงาน

8.2 เครื่องมือวัดผลประเมินผล

8.2.1 แบบประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

8.2.2 แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล

8.2.3 แบบบันทึกการตรวจสอบผลงาน

8.3 เกณฑ์การวัดผลประเมินผล

8.3.1 นักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมกลุ่มผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

8.3.2 นักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมรายบุคคลผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

8.3.3 นักเรียนมีคะแนนผลงานผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

9. กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

10. ความเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้อำนวยการ โรงเรียน โนนเจริญพิทยาคม

...../...../.....

11. บันทึกหลังการสอน

ผลการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียน (ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านคุณลักษณะ)

.....

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ

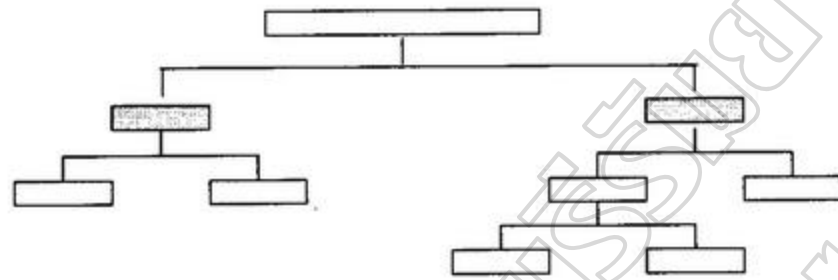
(.....)

...../...../.....

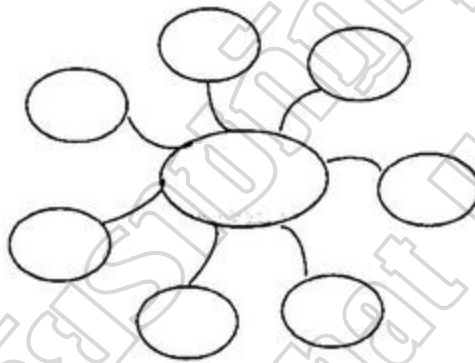
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ภาพแผนที่ความคิด

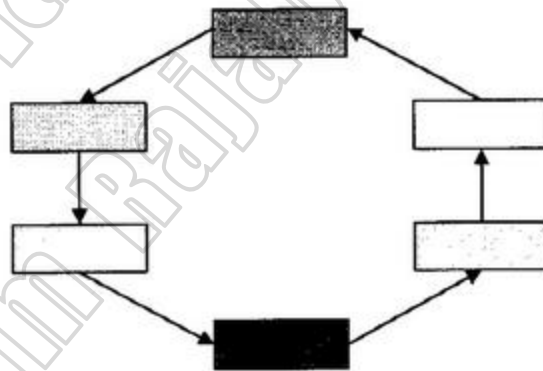
ภาพที่ 1

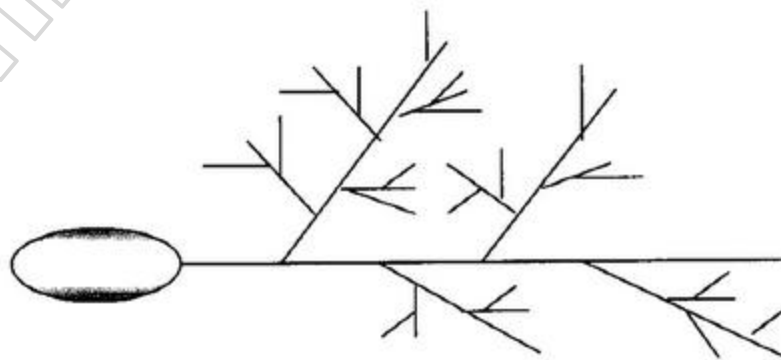
ภาพที่ 2

ภาพที่ 3

ภาพที่ 4

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิด

แผนที่ความคิด เป็นทฤษฎีที่คิดขึ้นโดยโทนี บูซาน (Tony Buzan) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ เป็นทฤษฎีที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ การเขียนแผนที่ความคิดเป็นการแสดงแนวความคิด หรือ จินตนาการของมนุษย์ เขียนเป็นแผนภาพแผ่จากศูนย์กลางสื่อความหมายด้วยข้อความและรูปภาพคล้าย ๆ การแตกกิ่งก้านของต้นไม้ ทำให้มองภาพได้ง่ายขึ้นและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

แผนที่ความคิด (Concept Mapping) ประกอบไปด้วยความคิดหลัก ความคิดรองและคำหรือข้อความที่ใช้เชื่อมความคิดเหล่านั้น การวางรูปแบบของแผนที่ความคิดจะวางความคิดหลักไว้กึ่งกลางและวางความคิดรองต่อจากความคิดหลักแผ่ออกไปจากความคิดหลัก

ความคิดหลัก คือ คำที่มีความหมายกว้างที่สุด มีความหมายครอบคลุมข้อความทั้งหมด

ความคิดรอง คือ คำที่มีความหมายแคบกว่าความคิดหลัก เป็นส่วนหนึ่งของความคิดหลัก ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายหรือให้รายละเอียดให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

ลักษณะของความคิดหลักและความคิดรองที่เหมือนกัน คือ เป็นคำที่บอกความหมายของวัตถุหรือเหตุการณ์ซึ่งไม่เป็นวิสามานยนาม (นามเฉพาะ)

วิธีสร้างแผนที่ความคิดทำได้ดังนี้

1. เตรียมอุปกรณ์ เช่น กระดาษ ดินสอ ดินสอสี หรือปากกาสีต่าง ๆ
2. รวบรวมความคิดจากประสบการณ์หรือจากการอ่านจัดลำดับเป็นความคิดหลัก และความคิดรอง
3. เขียนความคิดหลักไว้ส่วนกลางหน้ากระดาษ และเขียนความคิดรองแตกออกไปจากความคิดหลัก อาจทำเป็นกรอบแบบใดก็ได้
4. ลากเส้นโยงระหว่างความคิดหลักเชื่อมต่อไปยังความคิดรอง

การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด คือ การแสดงเป็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง ซึ่งเป็นสาระสำคัญของข้อความ แล้วนำข้อความสำคัญเหล่านั้นมาขยายความเรียบเรียงเนื้อหาเป็นเรียงความ

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความ

เรียงความ เป็นศิลปะอย่างหนึ่งของการใช้ภาษา ผู้เขียนต้องศึกษาหลักเกณฑ์และฝึกเรียบเรียงภาษาและถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวตามที่ผู้เขียนต้องการ โดยบรรจุความรู้ ความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่ผู้เขียนมีอยู่ลงไปในเรื่องหาของเรียงความให้ตรงประเด็น

การเตรียมตัวเพื่อเขียนเรียงความ

1. หาความรู้และประสบการณ์จากการอ่าน การดูและการฟังให้มากที่สุด
2. ศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของเรียงความ
3. เลือกหัวข้อเรื่องให้เหมาะสม
4. ตีความหมายของเรื่องให้ตรงประเด็น หรือตรงจุดไม่อ้อมค้อม
5. กำหนดโครงเรื่องแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ให้สมบูรณ์เป็นสัดส่วน
6. ขยายความแต่ละตอนด้วยความประณีต
7. ลำดับความคิดและถ่ายทอดความรู้ โดยการเลือกใช้ถ้อยคำผูกประ โยคและเรียบเรียง

ภาษาให้สละสลวยอย่างมีศิลปะ

องค์ประกอบของเรียงความ

1. คำนำ หมายถึง ข้อความตอนเริ่มเรื่อง เป็นการเขียนนำเข้าสู่ประเด็นที่น่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจเรื่อง การเขียนคำนำอาจขึ้นต้นด้วยข้อคิด คำคม สุภาษิตหรือบทกลอนก็ได้ แต่ต้องใช้ภาษาที่กระชับ รัดกุมในการขยายความนำนั้นด้วย การเขียนคำนำจะเขียนไว้เพียงย่อหน้าเดียวเท่านั้น คือย่อหน้าแรกของเรียงความ
2. เนื้อเรื่อง หมายถึง สาระสำคัญของเรื่องที่ผู้เขียนต้องแสดงความรู้หรือความคิดอย่างกว้างขวางและสมบูรณ์ ตรงตามหัวข้อเรื่องที่เขียน การเขียนเนื้อเรื่องต้องแบ่งสัดส่วนของเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ เนื้อเรื่องอาจมีหลายย่อหน้าและจะย่อหน้าเมื่อใดนั้นขึ้นอยู่กับกำเนินเรื่องในย่อหน้าที่กำลังเขียนว่าสิ้นกระแสความหรือยัง ควรจะเปลี่ยนย่อหน้าใหม่เมื่อเริ่มพูดถึงเนื้อความในส่วนอื่น ๆ
3. สรุป หมายถึง ย่อหน้าสุดท้ายของเรียงความ ผู้เขียนต้องการอะไรสามารถฝากข้อคิดหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ เป็นการทิ้งท้ายให้เกิดความประทับใจ ในส่วนสรุปนี้อาจใช้วิธีการเขียนสรุปเป็นภาพรวม แสดงความคิดเห็นเสนอแนะ เชิญชวนหรือสรุปโดยใช้บทกลอน สุภาษิต คำคมที่ประทับใจมาเขียนเป็นบทลงท้ายก็ได้

ลักษณะสำคัญของการเรียงความ

ผู้เขียนเรียงความจะต้องเข้าใจและปฏิบัติตามลักษณะสำคัญในการเขียนเรียงความดังนี้

1. เอกภาพ หมายถึง ใจความหรือเรื่องราวที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเนื้อเรื่อง มีเหตุ มีผลรับกัน ไม่กล่าวนอกเรื่อง หรือกล่าวถึงเรื่องอื่น ๆ มากกว่าเรื่องที่แท้จริง
2. สัมพันธภาพ ได้แก่ ใจความที่มีความต่อเนื่องกัน สัมพันธ์กัน ในการเขียน เรียงความจะต้องลำดับเรื่องราวให้ติดต่อกัน
3. สาระชัดเจน หมายถึง เนื้อหาสาระ การเขียนเรียงความต้องมีข้อมูล มีสาระ สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน และมีความสมบูรณ์แห่งเนื้อความ

โวหารที่ใช้ในการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความต้องรู้จักเลือกใช้โวหารให้เหมาะกับเรื่องราวที่เขียน โวหารที่นิยมใช้ในการเขียนเรียงความ มี 5 ลักษณะดังนี้

1. บรรยายโวหาร หมายถึง การเขียนเล่าเรื่องในสิ่งที่ผู้เขียนได้ประสบ พบเห็นมา อย่างดีถ้วน สามารถเขียนบรรยายหรืออธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจแจ่มแจ้ง เหมาะที่จะเขียนเรื่องประเภท ที่ให้ความรู้ เช่น เขียนเกี่ยวกับประวัติ ดำนาน ประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น
2. พรรณาโวหาร หมายถึง การเขียนโดยใช้ถ้อยคำให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์ตามที่ผู้เขียน พรรณา มักแทรกความรู้สึกของผู้เขียนลงไว้ด้วย เหมาะแก่การเขียนสวดุติ หรือเขียนเรื่องเกี่ยวกับ ธรรมชาติ
3. สาธกโวหาร หมายถึง การเขียนโดยอ้างอิงตัวอย่างให้เห็นสมจริง
4. เทศนาโวหาร หมายถึง การกล่าวจูงใจให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตาม ก่อให้เกิดความ เลื่อมใส ศรัทธา เชื่อถือ อยากรปฏิบัติตาม การใช้โวหารชนิดนี้ต้องใช้เหตุผล มีหลักฐานอ้างอิง ตลอดจนต้องรู้จักหยิบยกคติธรรมและสังขรรรมมาเป็นอุทาหรณ์
5. อุปลมาโวหาร หมายถึง การเขียนโดยใช้ข้อความเปรียบเทียบ ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ เรื่องราวได้ดียิ่งขึ้นทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

รูปภาพประกอบการตั้งชื่อเรื่อง

ใบความรู้ เรื่อง การตั้งชื่อเรื่องเรียงความ

เรียงความ เป็นงานเขียนชนิดหนึ่งที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์จะถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทัศนคติ ความรู้สึก ความเข้าใจ ออกมาเป็นเรื่องราวด้วยถ้อยคำสำนวนที่เรียบเรียงอย่างชัดเจน สละสลวยและมีท่วงทำนองการเขียนที่น่าอ่าน ผู้เขียนควรกำหนดชื่อเรื่องหัวข้อเรื่องที่จะเขียน ซึ่งอาจกำหนดเองหรือมีผู้กำหนดไว้แล้วให้ผู้เขียนนำชื่อเรื่องหรือหัวข้อนั้นไปเขียนก็ได้

การตั้งชื่อเรื่องหรือกำหนดหัวข้อเรียงความถ้าเป็นการกำหนดชื่อเรื่องเองไม่จำเป็นต้อง กำหนดชื่อเรื่องก่อนการเขียน อาจเขียนเนื้อเรื่องให้เสร็จก่อนแล้วค่อยตั้งชื่อเรื่องก็ได้ ที่สำคัญคือ ผู้เขียนควรมีความรู้ ประสบการณ์ และความเข้าใจในเรื่องที่จะเขียนอย่างเพียงพอ การตั้งชื่อเรื่อง เรียงความต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องและดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน แต่ถ้ามีผู้ตั้ง ชื่อเรื่องหรือกำหนดหัวข้อเรียงความไว้แล้ว ผู้เขียนจะต้องพยายามหาข้อมูลมาเขียนเนื้อเรื่อง เรียงความให้สอดคล้อง เชื่อมโยงกับชื่อเรื่องให้ได้ การตั้งชื่อเรื่องหรือกำหนดหัวข้อเรื่อง เรียงความมีหลากหลายแล้วแต่ผู้เขียนจะต้องการเขียน

หลักการตั้งชื่อเรื่องเรียงความ

๑. ตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
๒. เลือกใช้คำที่ดึงดูดความสนใจและสะกดความรู้สึกของผู้อ่าน
๓. เลือกพื้นพินิจเด่นของเรื่องมาตั้งชื่อเรื่อง
๔. ชื่อเรื่องต้องบ่งชี้ให้เข้าใจความคิดรวบยอดของเรื่องที่เขียน
๕. ชื่อเรื่องอาจตั้งขึ้นก่อนเขียนเนื้อเรื่องหรือตั้งขึ้นหลังการเขียนเนื้อเรื่องเสร็จแล้วก็ได้

การตั้งชื่อเรื่องเรียงความอาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เรื่องเกี่ยวกับอาชีพ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง หรือเรื่องที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ในขณะนั้นซึ่งทุกคนจะต้อง มีส่วนช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ภาคผนวก ก
แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ

แบบฝึกทักษะ

การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ..... ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

โดย

นางถ้อย เครื่องคำ

โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

คำชี้แจง

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย

- แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 1 การตั้งชื่อเรื่องเรียงความ
- แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 2 การเขียนค่านำเรียงความ
- แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 3 การขยายความเนื้อเรื่อง
- แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 4 การเขียนสรุป
- แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 5 การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง
- แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 6 การเขียนเรียงความจากจินตนาการ
- แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 7 การเขียนเรียงความเชิงวิเคราะห์วิจารณ์

คำแนะนำการปฏิบัติกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ

1. แบบฝึกทักษะทุกชุดใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-14 โดยเรียงลำดับกิจกรรมตามแบบฝึกชุดที่ 1-7
  - แบบฝึกทักษะชุดที่ 1 ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-2
  - แบบฝึกทักษะชุดที่ 2 ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3-4
  - แบบฝึกทักษะชุดที่ 3 ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-6
  - แบบฝึกทักษะชุดที่ 4 ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7-8
  - แบบฝึกทักษะชุดที่ 5 ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9-10
  - แบบฝึกทักษะชุดที่ 6 ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11-12
  - แบบฝึกทักษะชุดที่ 7 ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13-14
2. ควรจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน และฝึกเป็นรายบุคคลเพื่อวัดความสามารถของผู้เรียนและศึกษาข้อบกพร่องนำไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป
3. ควรฝึกสร้างแผนที่ความคิดและฝึกเขียนบ่อย ๆ จะช่วยพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความให้ดียิ่งขึ้น
4. ควรเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมทุกกลุ่ม เช่น กระดาษ ปากกา ดินสอ สีที่ใช้ระบาย

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

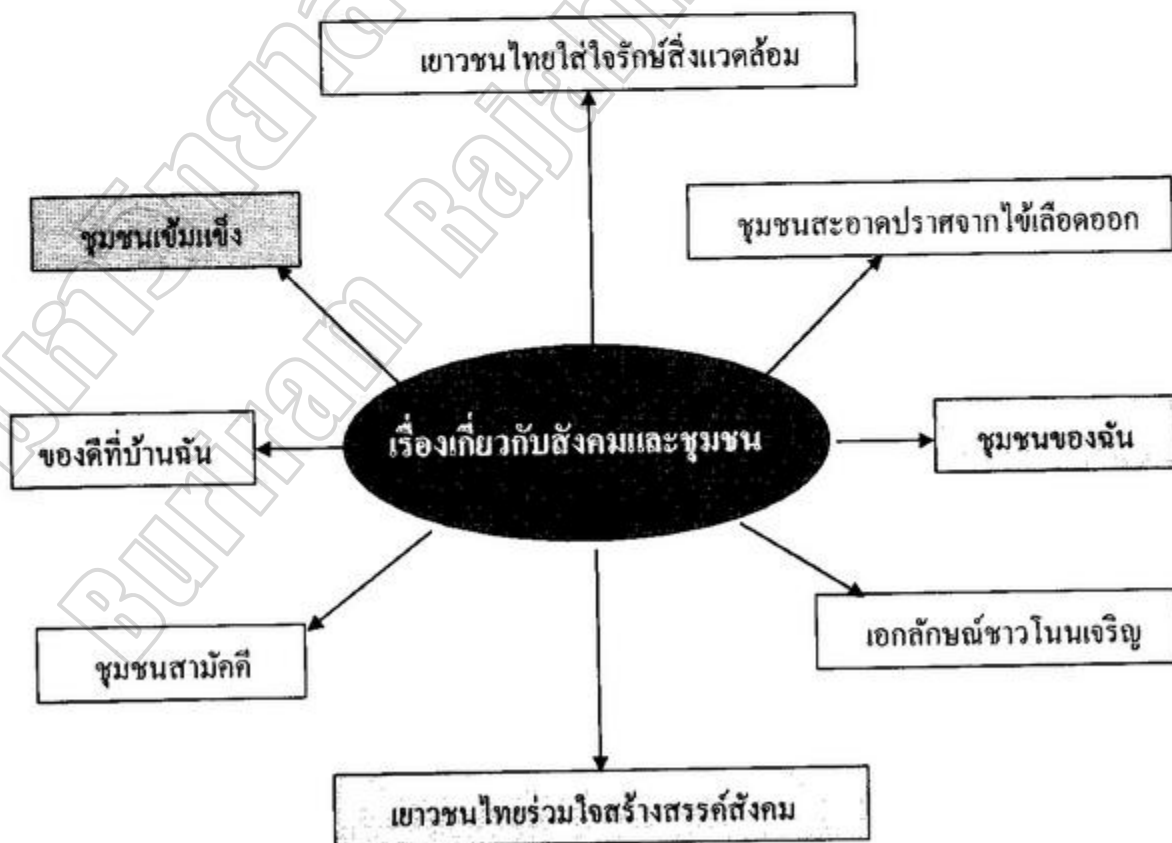
ชุดที่ 1 การตั้งชื่อเรื่องเรียงความ

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2

ชื่อเรื่อง เป็นกลุ่มคำสำคัญที่มีความหมายครอบคลุมเรื่องทั้งหมด การเขียนเรียงความ อาจตั้งชื่อตามกรอบที่กำหนดให้ ตั้งชื่อเรื่องจากภาพที่เห็น หรือตั้งชื่อเรื่องตามจินตนาการของผู้เขียน

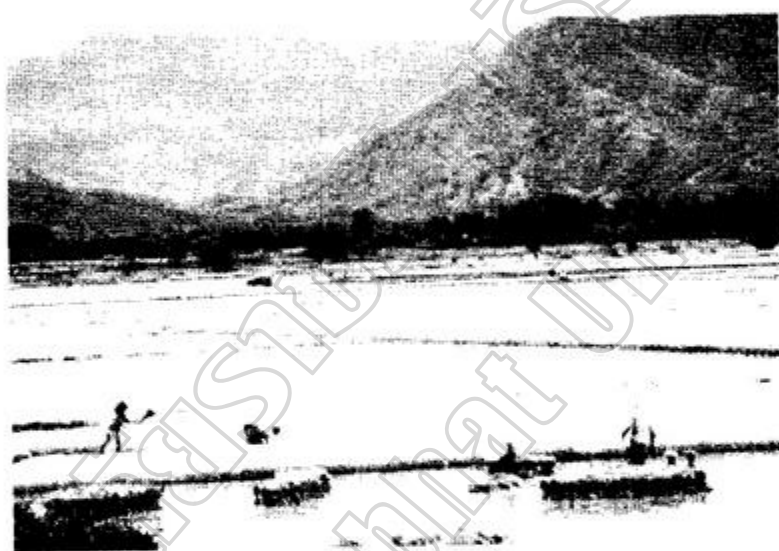
ตัวอย่าง

แผนที่ความคิดการตั้งชื่อเรื่องเกี่ยวกับสังคมและชุมชน

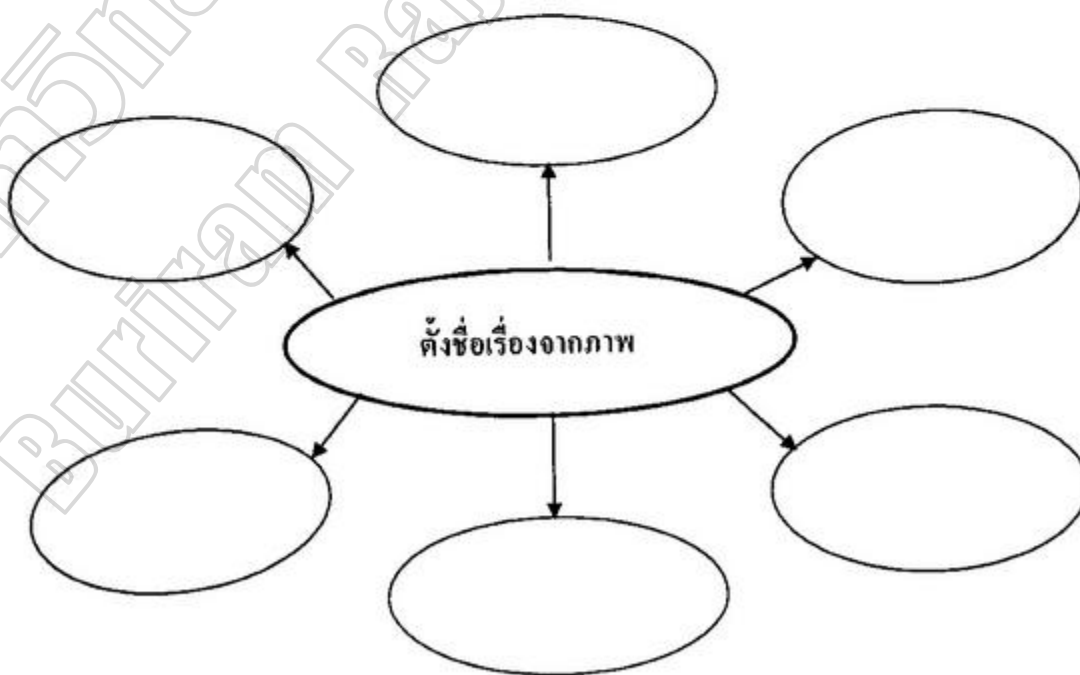

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง นักเรียนดูภาพข้างล่างนี้แล้วช่วยกันกำหนดชื่อเรื่องให้ได้มากที่สุดพร้อมระบายสีให้สวยงาม

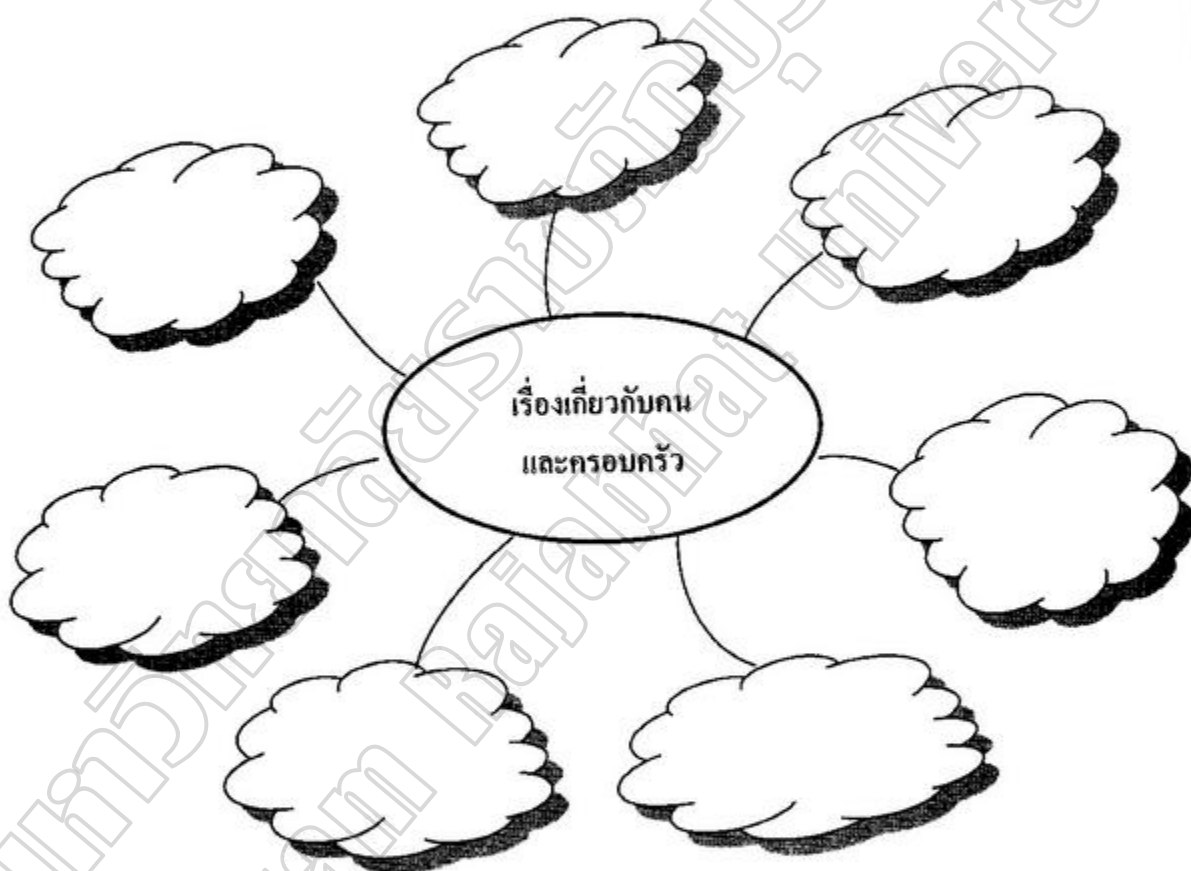

แผนที่ความคิด

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง นักเรียนช่วยกันเขียนแผนที่ความคิดตั้งชื่อเรื่องเรียงความตามกรอบเรื่องที่กำหนดให้และระบายสีให้สวยงาม

สมาชิกชื่อกลุ่ม..... โรงเรียน .....

1.	ชั้น ม.2/..... เลขที่.....	ประธาน
2.	ชั้น ม.2/..... เลขที่.....	สมาชิก
3.	ชั้น ม.2/..... เลขที่.....	สมาชิก
4.	ชั้น ม.2/..... เลขที่.....	สมาชิก
5.	ชั้น ม.2/..... เลขที่.....	เลขานุการ

กิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง นักเรียนดูภาพข้างล่างนี้แล้วเขียนแผนที่ความคิดกำหนดชื่อเรื่องเรียงความให้ได้มากที่สุด

แผนที่ความคิด

ชื่อ..... ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

กิจกรรมที่ 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเป็นแผนที่ความคิดกำหนดชื่อเรื่องเรียงความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
ให้ได้มากที่สุด

แผนที่ความคิด

ชื่อ..... ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

แบบประเมินการตั้งชื่อเรื่องเรียงความ

ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน			รวม
	ชื่อเรื่อง เหมาะสม	อักขรวิธีและ การใช้ภาษา	จำนวน ชื่อเรื่อง	
	2	2	1	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				

แบบประเมินการตั้งชื่อเรื่องเรียงความ

ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน			รวม
	ชื่อเรื่อง เหมาะสม	อักขรวิธีและ การใช้ภาษา	จำนวน ชื่อเรื่อง	
	2	2	1	
26.				
27.				
28.				
30.				
31.				
32.				
33.				
34.				
35.				
36.				
37.				
38.				
39.				
40.				

บันทึกเพิ่มเติม .....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ผู้ประเมิน ตนเอง เพื่อน ผู้สอน
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมินการตั้งชื่อเรื่องเรียงความ

เกณฑ์การประเมินการตั้งชื่อเรื่องเรียงความ 5 คะแนน พิจารณาดังนี้

1. ชื่อเรื่องเหมาะสม

- ชื่อเรื่องเหมาะสม หมายถึง ชื่อเรื่องเหมาะสม สอดคล้องกับภาพหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ทุกเรื่อง คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
- คะแนน 0 ไม่มีชื่อเรื่องที่เหมาะสม
  - คะแนน 1 ชื่อเรื่องเหมาะสม สอดคล้องกับภาพหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้บางเรื่อง
  - คะแนน 2 ชื่อเรื่องเหมาะสม สอดคล้องกับภาพหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ทุกเรื่อง

2. อักษรวิธีและการใช้ภาษา

- อักษรวิธีและการใช้ภาษา หมายถึง การเขียนสะกดคำถูกต้องทุกคำ ใช้ภาษากระชับ เหมาะที่จะนำมาเป็นชื่อเรื่องทุกชื่อเรื่อง คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
- คะแนน 0 เขียนสะกดคำผิดจำนวนมาก ใช้ภาษาไม่เหมาะสมที่จะนำมาเป็นชื่อเรื่อง
  - คะแนน 1 การเขียนสะกดผิดบ้างเล็กน้อย ใช้ภาษากระชับเหมาะที่จะนำมาเป็นชื่อเรื่องทุกชื่อเรื่อง
  - คะแนน 2 การเขียนสะกดคำถูกต้องทุกคำ ใช้ภาษากระชับเหมาะที่จะนำมาเป็นชื่อเรื่องทุกชื่อเรื่อง

3. จำนวนชื่อเรื่อง

- จำนวนชื่อเรื่อง หมายถึง ตั้งชื่อเรื่องจากภาพหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ไม่น้อยกว่า 5 ชื่อ คะแนนเต็ม 1 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
- คะแนน 0 ตั้งชื่อเรื่องจากภาพหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้น้อยกว่า 5 ชื่อ
  - คะแนน 1 ตั้งชื่อเรื่องจากภาพหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ไม่น้อยกว่า 5 ชื่อ

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

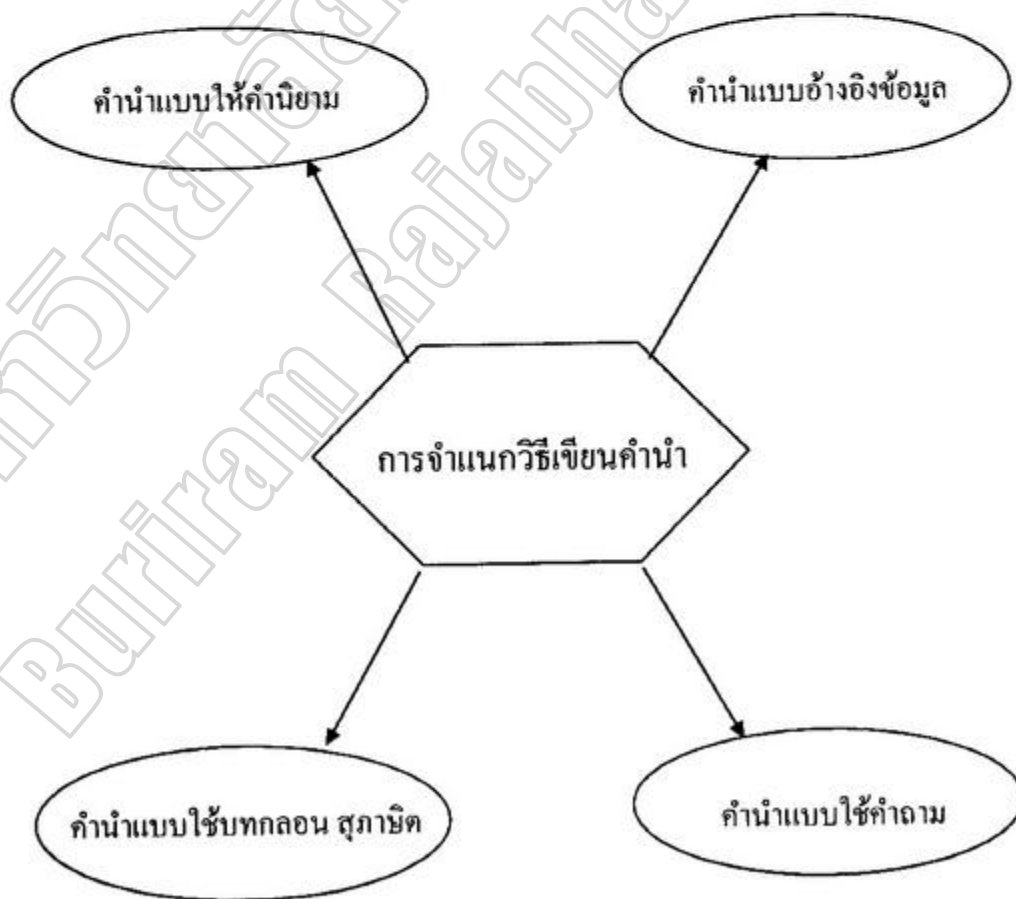
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชุดที่ 2 การเขียนคำนำเรียงความ

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 และ 4

คำนำ เป็นส่วนแรกของเรียงความทำหน้าที่เปิดประเด็นเข้าสู่เรื่อง เป็นการบอกให้ผู้อ่านทราบว่าผู้เขียนจะเขียนเรื่องอะไร เพื่อชักนำให้ผู้อ่านสนใจเรื่องต่อไป คำนำเขียนได้หลายวิธี เช่น เขียนคำนำโดยการยกคำพูด คำคมสุภาษิตที่น่าสนใจ เขียนคำนำโดยให้ความหมายหรือให้คำนิยาม เขียนคำนำโดยใช้คำถาม หรือเขียนคำนำโดยการอ้างอิงข้อมูล เป็นต้น

ตัวอย่างแผนที่ความคิดจำแนกวิธีเขียนคำนำ

ตัวอย่างการเขียนคำนำ

แบบให้คำนิยาม

เรื่อง ความสามัคคี

ความสามัคคี คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การให้ความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกัน สังคมใดที่คนในสังคมมีความสามัคคีสังคมนั้นก็จะเป็นสังคมที่เข้มแข็ง การทำงานหรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้จะเป็นงานที่ยากลำบาก เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ระดับไหนก็ตาม ถ้าทุกคนให้ความร่วมมือกัน ช่วยกันทำงาน งานนั้นก็สำเร็จไปได้

แบบอ้างอิงข้อมูล

เรื่อง ชุมชนสะอาด ปราศจากไข้เลือดออก

เมื่อปลายเดือนที่แล้ว หนังสือวารสารสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ ลงข่าวเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในเขตท้องที่จังหวัดบุรีรัมย์หลายอำเภอ ทำให้มีเด็กเสียชีวิตเนื่องจากได้รับเชื้อจากยุงลาย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จึงได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปให้ความช่วยเหลือเพื่อมิให้เชื้อไข้เลือดออกแพร่กระจายไปอีกและแนะนำให้ร่วมมือกันรักษาความสะอาด กำจัดลูกน้ำยุงลายซึ่งเป็นพาหะนำโรค

คำนำ

แบบใช้บทกลอน สุภาษิต

เรื่อง เยาวชนไทยใส่ใจรักษ์สิ่งแวดล้อม

เยาวชนไทยร่วมใจรักษ์สะอาด
สร้างบรรยากาศแวดล้อมให้สดใสร่มเย็น
ปลูกต้นไม้ ต้องร่วมใจ
ลดภาวะความร้อนให้โลกร่มเย็น

ปัจจุบันนี้โลกกำลังมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมากมายที่ทำให้ทุกชีวิตดำรงอยู่ด้วยความไม่ปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นอากาศเป็นพิษหรือมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งทุกคนควรมีส่วนในการแก้ปัญหา ด้วยการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมให้สะอาดปลอดภัย

แบบใช้คำถาม

เรื่อง เยาวชนไทยร่วมใจสร้างสรรค์สังคม

ในภาพฝันของชาวต่างชาติ อาจมองว่าเมืองไทยเป็นเมืองที่น่าอยู่ ผู้คนยิ้มแย้มแจ่มใส มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม สถานที่ท่องเที่ยวสวยงามน่าประทับใจ มีความอิสระ เสรีตามระบอบประชาธิปไตย ใครๆก็อยากมาอยู่เมืองแต่จะมีใครสักกี่คนที่รู้ว่าเมืองไทยกำลังเข้าสู่ยุควิกฤตทางสังคมซึ่งไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างนี้ไปอีกนานเท่าใด ใครจะเป็นผู้แก้ปัญหาเหล่านี้ให้หลุดพ้นจากเมืองไทยได้

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกชื่อเรื่องจากแบบฝึกชุดที่ 1 และช่วยกันเขียนคำนำลงในแบบฝึกข้างล่างนี้

แบบให้นิยาม

แบบอ้างอิงข้อมูล

เรื่อง .....

เรื่อง .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบใช้บทกลอน สุภาษิต

แบบใช้คำถาม

เรื่อง .....

เรื่อง .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อเรื่องเองและฝึกเขียนคำนำลงในแบบฝึกข้างล่างนี้

แบบให้นิยาม

เรื่อง .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบอ้างอิงข้อมูล

เรื่อง .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบใช้บทกลอน สุภาษิต

เรื่อง .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบใช้คำถาม

เรื่อง .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ..... ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

แบบประเมินการเขียนคำนำเรียงความ

ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวม
	ความสอดคล้อง กับชื่อเรื่อง	รูปแบบและ การใช้ภาษา	อักขรวิธี	ความ สะอาด	
	2	3	3	2	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					

แบบประเมินการเขียนคำนำเรียงความ

ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวม
	ความสอดคล้อง กับชื่อเรื่อง	รูปแบบและ การใช้ภาษา	อักขรวิธี	ความ สะอาด	
	2	3	3	2	
26.					
27.					
28.					
29.					
30.					
31.					
32.					
33.					
34.					
35.					
36.					
37.					
38.					
39.					
40.					

บันทึกเพิ่มเติม .....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ผู้ประเมิน คนเอง เพื่อน ผู้สอน
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมินการเขียนคำนำเรียงความ

เกณฑ์การประเมินการเขียนคำนำเรียงความ 10 คะแนน พิจารณาดังนี้

1. ความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง

ความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง หมายถึง คำนำกับชื่อเรื่องมีความสอดคล้อง สัมพันธ์กัน
ทุกรูปแบบคำนำ คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 คำนำกับชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกันเลย

คะแนน 1 คำนำกับชื่อเรื่องสอดคล้องกันบางรูปแบบคำนำ

คะแนน 2 คำนำกับชื่อเรื่องมีความสอดคล้อง สัมพันธ์กันทุกรูปแบบคำนำ

2. รูปแบบและการใช้ภาษา

รูปแบบและการใช้ภาษา หมายถึง เลือกใช้ภาษาที่เร้าความสนใจ เหมาะสมกับการเขียน
คำนำทุกรูปแบบคำนำ คะแนนเต็ม 3 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 ใช้ภาษาในการเขียนคำนำไม่เหมาะสม

คะแนน 1 ใช้ภาษาในการเขียนคำนำได้เหมาะสมในบางส่วน

คะแนน 2 ใช้ภาษาเร้าความสนใจ เหมาะสมกับการเขียนคำนำบางรูปแบบคำนำ

คะแนน 3 เลือกใช้ภาษาที่เร้าความสนใจ เหมาะสมกับการเขียนคำนำทุกรูปแบบคำนำ

3. อักษรวิธี

อักษรวิธี หมายถึง สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง
ตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย คะแนนเต็ม 3 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 7 แห่ง

คะแนน 1 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 4-7 แห่ง

คะแนน 2 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 1-3 แห่ง

คะแนน 3 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง

ตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย

4. ความสะอาด

ความสะอาด หมายถึง ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย คะแนนเต็ม
2 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก สกปรก

คะแนน 1 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชุดที่ 3 การเขียนขยายความเนื้อเรื่อง

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 และ 6

ตัวอย่าง

เรียงความเรื่อง เยาวชนไทยใส่ใจรักษาสัตว์แควดล้อม

ประโยคหลัก ประโยคที่ 1
รณรงค์การสร้างจิตสำนึกในการ
คัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมา
ใช้ใหม่ออกจากขยะทั่วไป

ประโยคหลัก ประโยคที่ 2
ร่วมมือร่วมใจหลีกเลี่ยง
การใช้ถุงพลาสติกเพื่อลด
ปริมาณขยะมลพิษ

เยาวชนไทยใส่ใจ
รักษาสัตว์แควดล้อม

ประโยคหลัก ประโยคที่ 3
ปลูกต้นไม้ในโรงเรียนและชุมชน
ช่วยลดสภาวะโรคร้อนและ
ลดมลพิษทางอากาศ

ประโยคหลัก ประโยคที่ 4
สร้างจิตสำนึกที่ดีในการช่วยกัน
รักษาความสะอาดในโรงเรียนและ
ชุมชนโดยการทิ้งขยะลงถัง
ไม่สร้างมลพิษ

ตัวอย่างการขยายความประโยค
เรื่อง เยาวชนไทยใส่ใจรักษ์สิ่งแวดล้อม

ประโยคหลัก ประโยคที่ 1

รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ออกจากขยะทั่วไป

ขยายความ

ในการรักษาสิ่งแวดล้อมนั้น ในฐานะที่เป็นเยาวชนคนหนึ่ง เราจึงควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด โดยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่คนทั่วไปและช่วยรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ ออกจากขยะทั่วไป เพื่อลดปริมาณขยะที่มีอยู่ เพราะการแยกขยะนั้นนอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะแล้วเรายังได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าโดยการนำกลับมาใช้ใหม่เป็นการประหยัดทรัพยากรได้อีกทางหนึ่งที่เยาวชนไทยทุกคนควรให้ความสำคัญ

ประโยคหลัก ประโยคที่ 2

เยาวชนไทยร่วมมือร่วมใจกันในการหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกเพื่อลดปริมาณขยะ

มลพิษ

ขยายความ

การช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมนอกจากการคัดแยกขยะแล้วเยาวชนไทยควรให้ความร่วมมือและร่วมใจกันในการหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกเพื่อลดจำนวนขยะมลพิษ เนื่องจากขยะพลาสติกนั้นนอกจากจะเป็นสิ่งที่ย่อยสลายได้ยากแล้ว ถ้ามีการเผาทำลายจะก่อให้เกิดมลพิษตามมาอีกมากมาย อาทิ อากาศเป็นพิษ ถ้าคนหรือสัตว์สูดควันจากการเผาขยะพลาสติกเข้าไปมาก ๆ จะทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ อาจถึงกับเสียชีวิตได้ โทษภัยจากการเผาทำลายขยะพลาสติกไม่ได้มีเพียงเท่านี้การเผาทำลายขยะพลาสติกยังดันเหตุของการทำลายชั้นบรรยากาศและทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน ซึ่งกำลังเป็นปัญหาสำคัญของโลกในขณะนี้อีกด้วย

ประโยคหลัก ประโยคที่ 3

ปลูกต้นไม้ในโรงเรียนและชุมชนช่วยลดสถานะ โรคร้อนและมลพิษทางอากาศ

ขยายความ

เยาวชนควรมีส่วนในการรณรงค์ให้มีการปลูกต้นไม้ในโรงเรียนและในชุมชนเพื่อลดสถานะโรคร้อนและมลพิษทางอากาศ โดยตัวเยาวชนเองก็ควรมีจิตสำนึกที่ดีในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ปลูกต้นไม้และเป็นผู้มีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเห็นความสำคัญของการปลูกต้นไม้ เพราะต้นไม้ นอกจากจะให้ความร่มรื่นแล้วยังสามารถดูดคาร์บอนในอากาศได้อีกด้วย ทำให้บรรยากาศสะอาด สดชื่น ร่มเย็น มีผลทำให้คนในสังคมหรือในชุมชนมีสุขภาพกาย สุขภาพใจดีไปด้วย

ประโยคหลัก ประโยคที่ 4

สร้างจิตสำนึกที่ดีในการช่วยกันรักษาความสะอาดในโรงเรียนและชุมชน โดยการทิ้งขยะลงถังไม่สร้างมลพิษ

ขยายความ

ความสะอาดก็เป็นแนวทางรักษาสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่งที่เยาวชนควรมีส่วนในการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการช่วยกันรักษาความสะอาดทั้งในโรงเรียนและชุมชนของตนเอง โดยการทิ้งขยะลงถังไม่สร้างมลพิษ การรักษาความสะอาดเป็นการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนหรือในชุมชนให้น่าอยู่อาศัยส่งผลให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อเรื่องในการเขียนเรียงความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เขียนแผนที่
ความคิดกำหนดประโยคหลักและเขียนขยายความเนื้อเรื่อง

แผนที่ความคิดการกำหนดประโยคหลัก

เรื่อง .....

ชื่อกลุ่ม ..... ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

เขียนขยายความตามความจากประโยคหลัก

เรื่อง.....

ประโยคหลัก ประโยคที่ .....

.....
.....

ขยายความ ประโยคที่ .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประโยคหลัก ประโยคที่ .....

.....
.....

ขยายความ ประโยคที่ .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประโยคหลัก ประโยคที่ .....

.....
.....

ขยายความ ประโยคที่ .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประโยคหลัก ประโยคที่ .....

.....
.....

ขยายความ ประโยคที่ .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อกลุ่ม ..... ชั้น ม.2/ ..... โรงเรียน .....

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อเรื่องเรียงความเกี่ยวกับครอบครัวหรือบุคคลในครอบครัวแล้วเขียน
แผนที่ความคิดกำหนดประโยคหลักและเขียนขยายความเป็นเนื้อเรื่อง
แผนที่ความคิดการกำหนดประโยคหลัก

เรื่อง .....

ชื่อ..... ชั้น ม.2/..... เลขที่..... โรงเรียน.....

เขียนขยายความตามความจากประโยคหลัก

เรื่อง.....

ประโยคหลัก ประโยคที่ .....

.....
.....

ขยายความ ประโยคที่ .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประโยคหลัก ประโยคที่ .....

.....
.....

ขยายความ ประโยคที่ .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประโยคหลัก ประโยคที่ .....

.....
 .....

ขยายความ ประโยคที่ .....

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

ประโยคหลัก ประโยคที่ .....

.....
 .....

ขยายความ ประโยคที่ .....

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

แบบประเมินการเขียนขยายความเนื้อเรื่องเรียงความ

ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวม
	ความสัมพันธ์ สอดคล้อง	ความคิด สร้างสรรค์	การใช้ภาษา และอักขรวิธี	ความ สะอาด	
	2	3	3	2	
1.					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					

แบบประเมินการเขียนขยายความเนื้อเรื่องเรียงความ

ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวม
	ความสัมพันธ์ สอดคล้อง	ความคิด สร้างสรรค์	การใช้ภาษา และอักขรวิธี	ความ สะอาด	
	2	3	3	2	
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					

บันทึกเพิ่มเติม .....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ตนเอง เพื่อน ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมินการเขียนขยายความเนื้อเรื่องเรียงความ

เกณฑ์การประเมินการเขียนขยายความเนื้อเรื่องเรียงความ 10 คะแนน พิจารณาดังนี้

1. ความสัมพันธ์สอดคล้อง

ความสัมพันธ์สอดคล้อง หมายถึง ชื่อเรื่อง ประโยคหลักและการเขียนขยายความ มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกันทุกส่วน คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 ชื่อเรื่อง ประโยคหลักและการเขียนขยายความไม่สัมพันธ์กัน

คะแนน 1 ชื่อเรื่อง ประโยคหลักและการเขียนขยายความ สัมพันธ์ สอดคล้องกัน

บางส่วน

คะแนน 2 ชื่อเรื่อง ประโยคหลักและการเขียนขยายความ สัมพันธ์ สอดคล้องกัน

ทุกส่วน

2. ความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม คะแนนเต็ม 3 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

คะแนน 1 มีแนวคิดที่แปลกใหม่

คะแนน 2 มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คะแนน 3 การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

3. การใช้ภาษาและอักขรวิธี

การใช้ภาษาและอักขรวิธี หมายถึง ใช้ภาษาสละสลวย สุภาพ สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย คะแนนเต็ม 3 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 ใช้ภาษาไม่สุภาพ สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน ผิดเกิน 7 แห่ง

คะแนน 1 ใช้ภาษาสุภาพ สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 4-7 แห่ง

คะแนน 2 ใช้ภาษาสละสลวย สุภาพ สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 1-3 แห่ง

คะแนน 3 ใช้ภาษาสละสลวย สุภาพ สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย

4. ความสะอาด

ความสะอาด หมายถึง ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย คะแนนเต็ม

2 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก สกปรก

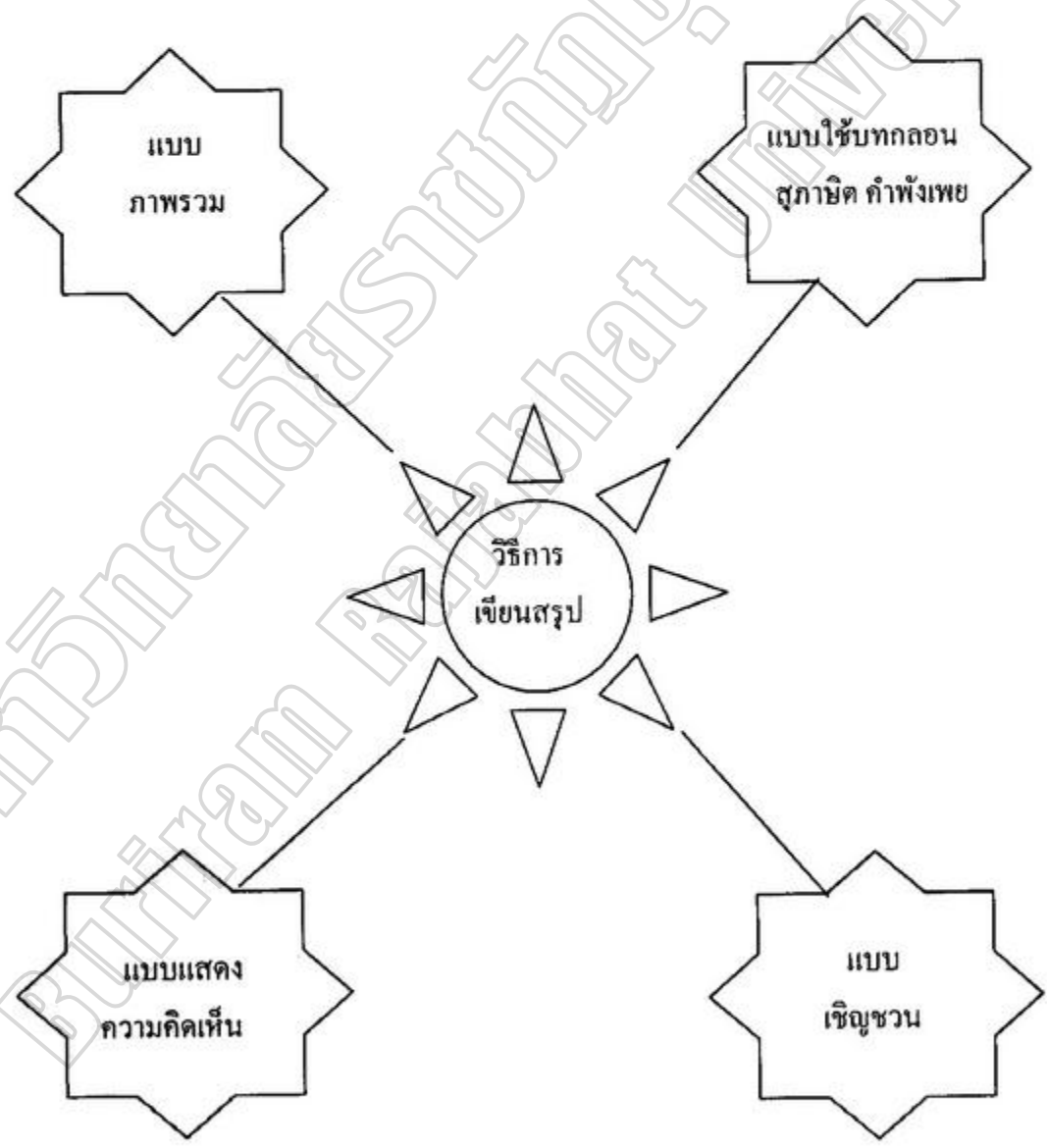
คะแนน 1 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรไน
Buniraam Rajabhat University

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ชุดที่ 4 การเขียนสรุป
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 และ 8

แผนที่ความคิดจำแนกวิธีการเขียนสรุป

ตัวอย่างการเขียนสรุป

เขียนสรุปแบบภาพรวม

เรื่อง ความสามัคคี

การที่คนในสังคมจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข บ้านเมืองจะเจริญรุ่งเรืองได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ นั่นก็คือ คนในชาติต้องมีความรักใคร่สามัคคีกัน

เขียนสรุปแบบใช้บทกลอน สุภาษิต

เรื่อง ความสามัคคี

คนในสังคมจะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข บ้านเมืองมีความเจริญก้าวหน้าได้นั้น คนในสังคมต้องมีความสามัคคี ร่วมกันสร้างสรรค์สังคม ดังบทกลอนที่ว่า บ้านเมืองสงบสุข นิรทุกข์ทุกถิ่นที่ ความเจริญบังเกิดมี ด้วยสามัคคีเป็นกำลัง

วิธีการเขียนสรุป

เขียนสรุปแบบแสดงความคิดเห็น

เรื่อง เยาวชนไทยร่วมใจรักษาสีแกวเดื่อ

การรักษาสีแกวเดื่อในชุมชนให้น่าอยู่อาศัยปลอดภัยจากมลพิษและลดสภาวะโลกร้อนนั้น ขอเสนอแนะว่า ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันเอาใจใส่ ในการแก้ปัญหาสีแกวเดื่ออย่างจริงจังจึงจะประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะเยาวชนเป็นกลุ่มกำลังสำคัญอีกกลุ่มหนึ่งที่จะช่วยกันดูแลรักษา สีแกวเดื่อในชุมชนและทำให้ชุมชนของเรา น่าอยู่ได้

เขียนสรุปแบบเชิญชวน

เรื่อง เยาวชนไทยร่วมใจรักษาสีแกวเดื่อ

สีแกวเดื่อมีความสำคัญและมีผลต่อการดำรงชีวิตของคนและสัตว์ ดังนั้น ในฐานะเยาวชนคนหนึ่งที่ต้องการจะเห็นทุกชีวิตดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงขอเชิญชวนคนไทยทุกคน ร่วมกันเอาใจใส่ ร่วมใจรักษาสีแกวเดื่อให้สะอาด ปลอดภัย ไร้มลพิษ เพื่อทุกชีวิตบนโลกใบนี้

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันเขียนสรุปตามวิธีการต่าง ๆ จากเรื่องที่กำหนดให้

ความรับผิดชอบ

สรุปแบบภาพรวม

สรุปแบบใช้บทกลอน สุภาษิต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วิธีการเขียนสรุป

สรุปแบบแสดงความคิดเห็น

สรุปแบบเชิญชวน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อกลุ่ม..... ชั้น ม.2/..... กลุ่มที่ .....

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนกำหนดชื่อเรื่องเองและเขียนสรุปตามวิธีการต่าง ๆ

เรื่อง.....

สรุปแบบภาพรวม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปแบบใช้บทกลอน สุภาษิต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วิธีการเขียนสรุป

สรุปแบบแสดงความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปแบบเชิญชวน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ..... ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

แบบประเมินการเขียนสรุป

ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวม
	ความสอดคล้อง กับชื่อเรื่อง	รูปแบบและ การใช้ภาษา	อักขรวิธี	ความ สะอาด	
	2	3	3	2	
1.					10
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					

แบบประเมินการเขียนสรุป

ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวม
	ความสอดคล้อง กับชื่อเรื่อง	รูปแบบและ การใช้ภาษา	อักขรวิธี	ความ สะอาด	
	2	3	3	2	
26.					10
27.					
28.					
29.					
30.					
31.					
32.					
33.					
34..					
35.					
36.					
37.					
38.					
39..					
40.					

บันทึกเพิ่มเติม .....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ผู้ประเมิน ตนเอง เพื่อน ผู้สอน
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เกณฑ์การประเมินการเขียนสรุป

เกณฑ์การประเมินการเขียนส่วนสรุปของเรียงความ 10 คะแนน พิจารณาดังนี้

1. ความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง

ความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง หมายถึง ส่วนสรุปกับชื่อเรื่องมีความสอดคล้อง สัมพันธ์กัน
ทุกรูปแบบ คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 ส่วนสรุปกับชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกัน

คะแนน 1 ส่วนสรุปกับชื่อเรื่องสอดคล้องกันบางรูปแบบการเขียนสรุป

คะแนน 2 ส่วนสรุปกับชื่อเรื่องมีความสอดคล้อง สัมพันธ์กันทุกรูปแบบการเขียนสรุป

2. รูปแบบและการใช้ภาษา

รูปแบบและการใช้ภาษา หมายถึง เลือกใช้ภาษาที่มีความหมาย เหมาะสมกับการเขียน
สรุปทุกรูปแบบการเขียนสรุป คะแนนเต็ม 3 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 ใช้ภาษาในการเขียนสรุปไม่เหมาะสม

คะแนน 1 ใช้ภาษาในการเขียนสรุปได้เหมาะสมในบางส่วน

คะแนน 2 ใช้ภาษาที่มีความหมาย เหมาะสมกับการเขียนสรุปบางรูปแบบการเขียนสรุป

คะแนน 3 เลือกใช้ภาษาที่มีความหมาย เหมาะสมกับการเขียนสรุปทุกรูปแบบ

3. อักษรวิธี

อักษรวิธี หมายถึง สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง
ตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย คะแนนเต็ม 3 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 7 แห่ง

คะแนน 1 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 4-7 แห่ง

คะแนน 2 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 1-3 แห่ง

คะแนน 3 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง

ตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย

4. ความสะอาด

ความสะอาด หมายถึง ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย คะแนนเต็ม
2 คะแนน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก สกปรก

คะแนน 1 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชุดที่ 5 การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 และ 10

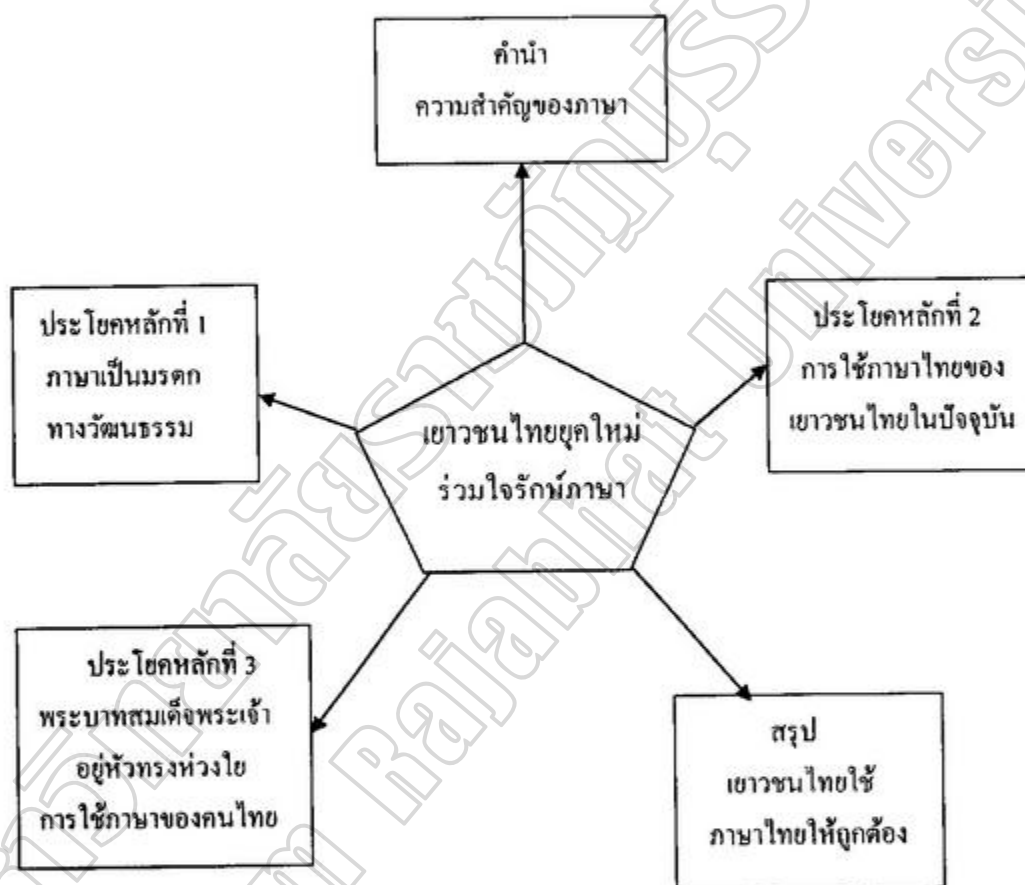
ตัวอย่าง

พระราชดำรัส
ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การที่ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง ก็เป็นทางสำหรับแสดงความคิดความเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่นในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยนั้นมีภาษาเป็นของเราเองซึ่งต้องหวงแหน ประเทศใกล้เคียงของเราหลายประเทศมีภาษาของตนเอง แต่ว่าเขาก็ไม่ค่อยแข็งแรง เขาต้องพยายามหาหนทางที่จะสร้างภาษาของตนเองไว้ให้มั่นคง เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่าวิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทยซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้ ... การบัญญัติศัพท์ใหม่ก็เป็นสิ่งสำคัญเหมือนกัน...

พระราชทานเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2505 ณ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแผนที่ความคิด
เรื่อง เยาวชนไทยยุคใหม่ร่วมใจรักภาษา

ตัวอย่างการเรียบเรียงเป็นเรียงความ

เยาวชนไทยยุคใหม่ร่วมใจรักภษา

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารทำความเข้าใจกันและช่วยธำรงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ภาษาจึงมีความสำคัญกับทุกคนแต่ละชนชาติจึงรักและหวงแหนภาษาของตน

ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยที่บรรพบุรุษได้คิดค้นและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ ภาษาเป็นเครื่องบ่งบอกความเป็นชาติ เป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย เป็นเครื่องมือสื่อสารทำความเข้าใจกัน และเป็นเครื่องมือแสดงความรู้สึกรักชาติของแต่ละคน เป็นมรดกที่ทรงคุณค่ามหาศาลดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่งว่า “ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่งคือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดความเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง” ทุกคนควรช่วยกันธำรงรักษามรดกทางภาษาไว้ให้ดี

ปัจจุบันคนไทยมักไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการใช้ภาษามากนักจะเห็นได้จากการใช้ภาษาที่ของคนไทยในปัจจุบันไม่ค่อยมีความประณีตในการใช้ภาษา ไม่ใส่ใจกับความถูกต้องมากนัก ใช้ภาษาในการพูด การเขียนถูกบ้างผิดบ้าง นิยมใช้ภาษาที่เป็นคำศัพท์แปลก บางครั้งใช้ภาษาไทยปะปนกับภาษาอื่นอย่างไม่น่าฟัง บางครั้งก็ใช้คำฟุ่มเฟือยเกินไป โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นมักใช้ภาษาตามความศีกะนองโดยไม่คิดถึงความเสียหายที่จะตามมาในเรื่องของวัฒนธรรมทางภาษา ไม่ชอบที่จะเขียนคำไทยที่ถูกต้องมักจะคิดว่าการใช้ภาษาที่แปลกใหม่แบบวัยรุ่นเป็นเรื่องที่โก้เก๋ เท่กว่าใคร ๆ ส่งผลให้ภาษาเกิดความเสียหายขึ้นเรื่อย ๆ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยเรื่องการใช้ภาษาของคนไทย ได้มีพระราชดำรัสให้แง่คิดเป็นแนวทางในการใช้ภาษาไทยไว้ว่า “ประเทศไทยนั้นมีภาษาเป็นของเราเองซึ่งต้องหวงแหน ประเทศใกล้เคียงของเราหลายประเทศมีภาษาของตนเอง แต่ว่าเขาก็ไม่ค่อยแข็งแรง เขาต้องพยายามหาหนทางที่จะสร้างภาษาของตนเองไว้ให้มั่นคง เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้หมายความว่าวิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทยซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้” จากกระแสพระราชดำรัสแสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใส่พระทัยในเรื่องการใช้ภาษาและมีพระราชประสงค์ให้คนไทยหันมาใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเป็นการรักษาวัฒนธรรมทางภาษาให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์ที่สุด

เยาวชนไทยยุคใหม่ควรหันมาช่วยกันรักษาวัฒนธรรมทางภาษาโดยการเอาใจใส่ในเรื่องการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ทั้งในด้านการออกเสียงและการเขียนเพื่อรักษาภาษาไว้ให้มั่นคงสมกับที่เดิมมาเป็นคนไทยและโชคดีกว่าชาติอื่นอีกหลายชาติที่มีภาษาของตนเองเป็นสมบัติของชาติ

ถ้าบง เกรือคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

สาเหตุที่ทำให้ติดสารเสพติด

สาเหตุสำคัญของการติดสารเสพติด โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นมักเกิดจาก สาเหตุดังนี้

๑. จากการถูกชักชวน มักจะเกิดกับเด็กที่มีปัญหาครอบครัว ขาดความอบอุ่น เชื่อเพื่อน อาศัยเพื่อนเป็นที่พึ่ง

๒. จากการอยากทดลอง อยากรู้อยากเห็น โดยมีความคิดว่าจะไม่ติดง่าย ๆ แต่เมื่อเสพเข้าไปแล้วมักจะมีความคิดอยากกลับมาเสพอีก

๓. จากการถูกหลอกลวง ผู้ถูกหลอกลวงไม่ทราบว่าเป็นสารเสพติดให้โทษร้ายแรง ผลสุดท้ายก็กลายเป็นผู้ติดสารเสพติดไป

๔. เหตุทางกาย ผู้เสพต้องการบรรเทาความเจ็บปวดทางกาย จึงหันเข้าหายาเสพติดจนติดในที่สุด

๕. จากความตึกคะนอง ต้องการแสดงความแค้นดังฮวดเพื่อน ขาดความขังคิด ทำให้ติดสารเสพติดในที่สุด

๖. จากสิ่งแวดล้อม เช่น แหล่งชุมชนแออัด แหล่งที่มีการเสพ การค้ายาเสพติด

แผนที่ความคิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....เลขที่.....

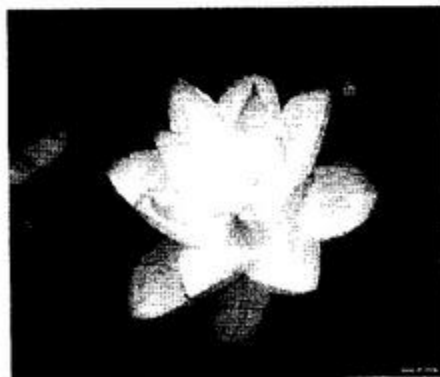
กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง นักเรียนอ่านเนื้อเพลงข้างล่างนี้แล้วนำข้อมูลไปเขียนเรียงความโดยตั้งชื่อเรื่องเอง

เพลงเกิดมาพึ่งกัน

เกิดเป็นคนอย่าเห็นแก่ตนแหละดี	ถึงจะมีร่ำรวยสุขสันต์
จนหรือมีไม่เป็นที่สำคัญ	แม้รักกันพึงพาอย่าไปตัดไม้ตรี
เกิดมาพึ่งกันผิวพรรณไฉแบ่งศักดิ์ศรี	วันนี้เราอยู่ก็ดูแลให้ดี
ถึงจะจนจะมีอย่าไปสร้างเวรกรรม	ขึ้นไปทำชั่วไปอาจต้องใช้กรรมเวร
อย่างมกายโลกหลง เพราะคงจะเกิดลำเค็ญ	สร้างบุญพระท่านคงเห็น
ร่วมเย็นพันความกังวล ถึงวิบัติขัดสน	ผลบุญนำให้
ศีลธรรมมันใจ ไม่ต้องไปกังวล	ถึงจะมีจะจน เกิดกุศลคลใจ
พฤษภาสาร	อีกกฤษณชอันปลดปลง
โททนต์เส่งกง	สำคัญหมายในกายมี
นรชาติวางวาย	มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี	ประดับไว้ในโลกา

(กฤษณาสอนน้องคำฉันท)

แผนที่ความคิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

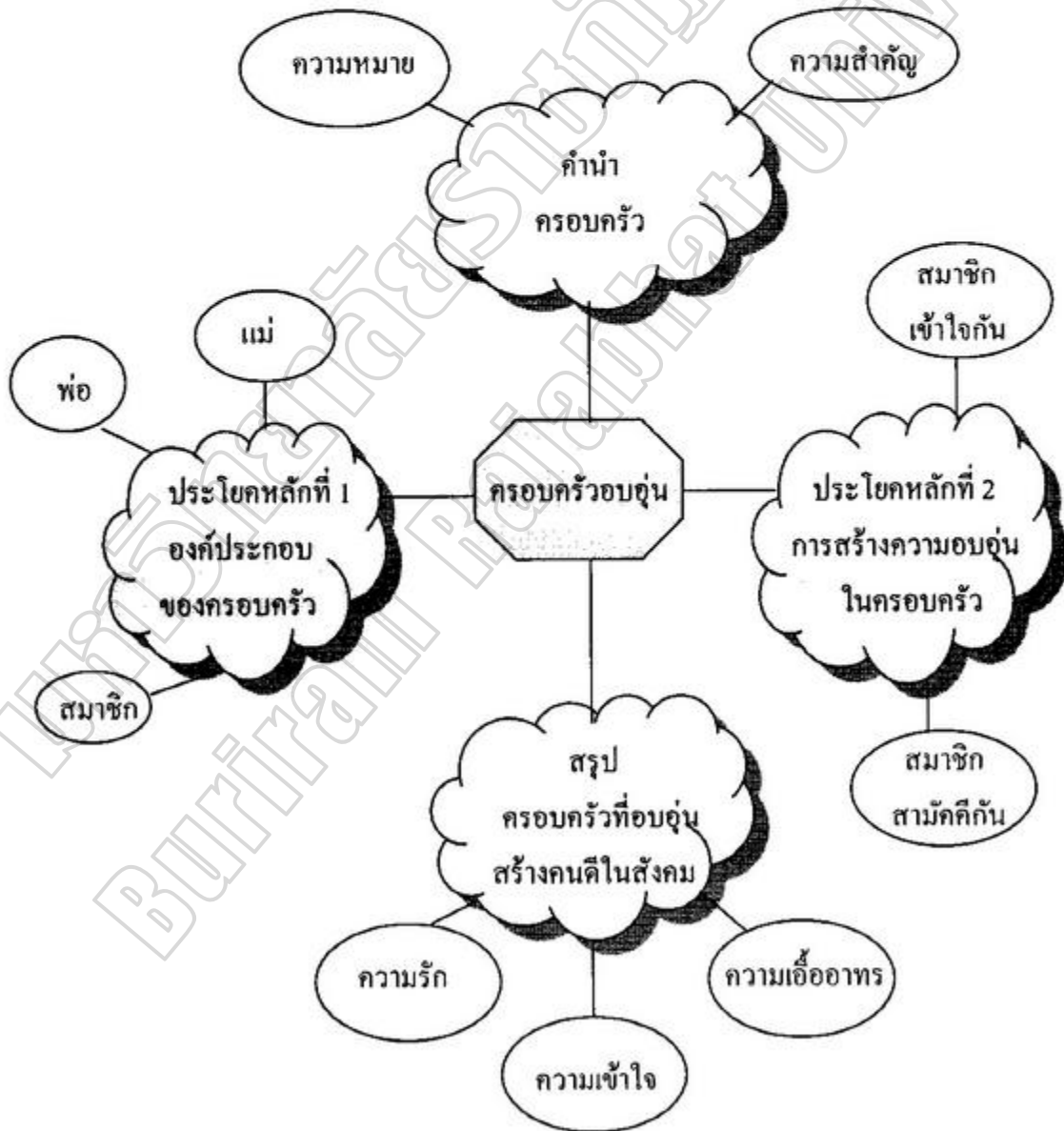
แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชุดที่ 6 การเขียนเรียงความจากจินตนาการ

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 และ 12

ตัวอย่างแผนที่ความคิด
เรื่อง ครอบครัวอบอุ่น

ตัวอย่างการเรียบเรียงความคิดเป็นเรียงความ

เรื่อง ครอบครัวอบอุ่น

ครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งที่เป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่มีความสำคัญ เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันขั้นต้นที่ให้การอบรมบ่มนิสัยของคนตั้งแต่เด็กจนเติบโตใหญ่เป็นสมาชิกของสังคม ถ้าบุคคลที่มาจากครอบครัวที่มีความอบอุ่น เกรงครัดในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมบุคคลนั้นก็จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

ลักษณะครอบครัวไทยนั้นเป็นครอบครัวที่มีสมาชิกอยู่ร่วมกันหลายคนประกอบไปด้วยผู้นำครอบครัวซึ่งอาจจะเป็นพ่อแม่หรือคนที่เป็นหลักสำคัญของครอบครัวและสมาชิกในครอบครัว หมายถึงผู้ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทุกคน ครอบครัวที่สมบูรณ์จะต้องประกอบไปด้วยพ่อ แม่ ลูก หรืออาจจะมีสมาชิกอื่นเพิ่มอีกก็ได้ พ่อแม่มีหน้าที่คอยดูแลความทุกข์สุขและให้การอบรมสั่งสอน ให้การศึกษาแก่ลูก ๆ ให้ความรักความอบอุ่น ส่วนลูกก็มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่ ประพฤติตนเป็นคนดีและช่วยเหลืองานครอบครัวเท่าที่ทำได้

ครอบครัวที่มีความสุขจะเป็นครอบครัวที่อบอุ่น การสร้างความอบอุ่นในครอบครัวนั้น สมาชิกทุกคนจะต้องรู้จักรักใคร่ปรองดองกัน มีความเข้าใจอันดีต่อกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน และเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยเริ่มจากพ่อแม่จะต้องรู้จักดูแลให้การอบรมสั่งสอนในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงามให้แก่สมาชิกในครอบครัว ให้ความรักความเมตตาแก่ทุกคนในครอบครัวโดยไม่ลำเอียง และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนสมาชิกในครอบครัวก็จะต้องให้ความเคารพเชื่อฟังและไม่สร้างปัญหาให้ครอบครัว ทุกคนต้องรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักเสียสละและสามัคคีกันครอบครัว จึงจะเกิดความอบอุ่นได้

สังคมจะดีมีความสงบสุข มีความเจริญก้าวหน้าเพราะคนในสังคมมีคุณภาพ การที่คนจะมีคุณภาพก็ต้องมาจากครอบครัวที่อบอุ่น ซึ่งการจะทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นได้นั้นคนในครอบครัวจะต้องมีความรักความเข้าใจกัน รู้จักเอาใจใส่เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน เมื่อครอบครัวมีความอบอุ่น สมาชิกในครอบครัวเป็นคนดีก็เท่ากับเป็นการสร้างคนดีให้สังคมด้วย

ถ้ายง เกรือคำ

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ช่วยกันเขียนเรียงความจากจินตนาการ เรื่องเกี่ยวกับ
ชุมชนในอุดมคติ

แผนที่ความคิด

เรื่อง.....

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรียงความจากจินตนาการเรื่องเกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากเป็น
แผนที่ความคิด

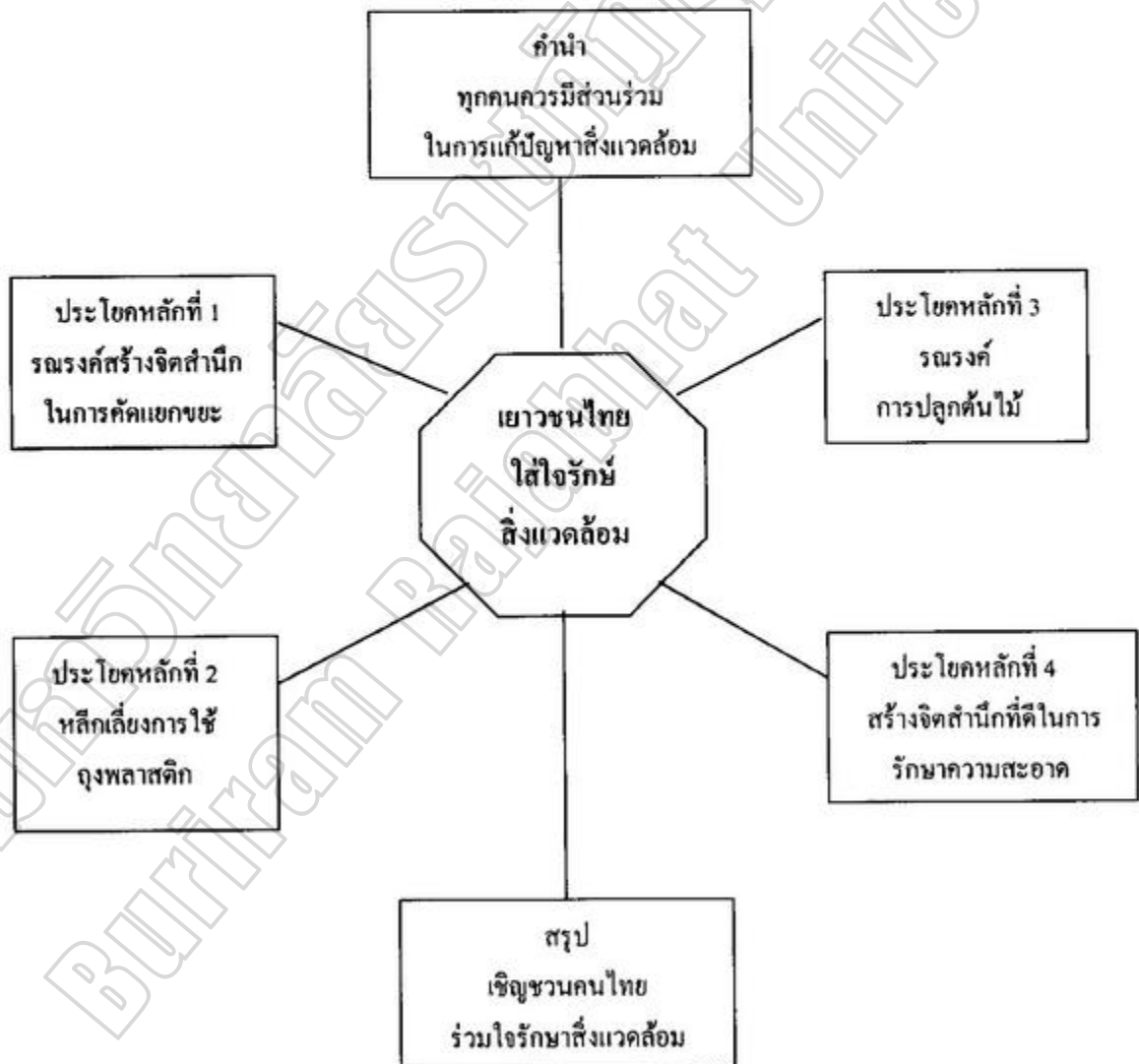
เรื่อง.....

ชื่อ..... ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 ชุดที่ 7 การเขียนเรียงความเชิงวิเคราะห์วิจารณ์
 ประกอบการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่

ตัวอย่างแผนที่ความคิด

ความสะอาดก็เป็นแนวทางรักษาสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่งที่เยาวชนควรมีส่วนในการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการช่วยกันรักษาความสะอาดทั้งในโรงเรียนและชุมชนของตนเองโดยการทิ้งขยะลงถัง ไม่สร้างมลพิษ การรักษาความสะอาดเป็นการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศของโรงเรียนหรือในชุมชนให้น่าอยู่อาศัย ส่งผลให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข

สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและมีผลต่อการดำรงชีวิตของคนและสัตว์บนโลกใบนี้มาก ในฐานะเยาวชนคนหนึ่งที่ต้องการจะเห็นทุกชีวิตดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จึงขอเชิญชวนคนไทยทุกคนร่วมกันเอาใจใส่ร่วมใจ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้สะอาดปลอดภัยไร้มลพิษ เพื่อทุกชีวิตบนโลกใบนี้จะได้ดำรงอยู่ด้วยความปลอดภัย

(ลำยอง เกรือคำ)

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง เขียนเรียงความเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของวัยรุ่นในสังคมปัจจุบัน

แผนที่ความคิด

ชื่อกลุ่ม ..... ชั้น ม.2/..... เลขที่ .....

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่องเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดหรือบรรยากาศ
ในห้องเรียน

แผนที่ความคิด

ชื่อ..... ชั้น ม.2/..... เลขที่..... โรงเรียน.....

แบบประเมินการเขียนเรียงความ

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน					รวม	
		องค์ประกอบ	เนื้อหา	ความคิดสร้างสรรค์	การใช้ภาษา	อักขรวิธี		ความสะอาด
		2	4	4	4	4		2
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								
22								
23								
24								
25								
26								
27								
28								

แบบประเมินการเขียนเรียงความ

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน					รวม	
		องค์ประกอบ	เนื้อหา	ความคิดสร้างสรรค์	การใช้ภาษา	อักขรวิธี		ความสะอาด
		2	4	4	4	4	2	20
29								
30								
31								
32								
33								
34								
35								
36								
37								
38								
39								
40								

บันทึกเพิ่มเติม .....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ตนเอง เพื่อน ผู้สอน

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....

เกณฑ์การประเมินเรียงความ

เกณฑ์การประเมินเรียงความ 20 คะแนน พิจารณาดังนี้

1. องค์ประกอบ

องค์ประกอบ หมายถึง ความถูกต้องตามลักษณะการเขียนเรียงความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่องและสรุป คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีเนื้อเรื่อง

คะแนน 1 มีเนื้อเรื่องแต่ขาดองค์ประกอบอื่น

คะแนน 2 มีองค์ประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

2. เนื้อหา

เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ และมีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 1 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 2 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 3 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ

มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 4 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ

มีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน

3. ความคิดเชิงสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม คะแนนเต็ม

4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

คะแนน 1 มีแนวคิดที่แปลกใหม่

คะแนน 2 มีแนวคิดที่แปลกใหม่และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คะแนน 3 การนำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คะแนน 4 การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

4. การใช้ภาษา

การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์ ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน และการลำดับความไม่กวน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

คะแนน 1 ใช้ภาษาถูกต้อง

คะแนน 2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน

คะแนน 3 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่กวน

คะแนน 4 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์

ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่กวน

5. อักษรวิธี

อักษรวิธี หมายถึง สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนเป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 13 แห่ง

คะแนน 1 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 10-12 แห่ง

คะแนน 2 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 7-9 แห่ง

คะแนน 3 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 4-6 แห่ง

คะแนน 4 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 1-3 แห่ง

หมายเหตุ การนับคำผิด ถ้าซ้ำคำเดียวให้นับเป็น 1 แห่ง

6. ความสะอาด

ความสะอาด หมายถึง ลักษณะทั่วไปของชิ้นงานโดยภาพรวม ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด และเป็นระเบียบ คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก

คะแนน 1 ตัวหนังสืออ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวหนังสืออ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบ

ภาคผนวก ช

ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตาราง 8 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) รายข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ฉบับที่ 1) ชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	0.63	0.63
2	0.73	0.44
3	0.68	0.53
4	0.70	0.72
5	0.75	0.49
6	0.78	0.91
7	0.78	0.91
8	0.73	0.46
9	0.75	0.69
10	0.70	0.63
11	0.78	0.75
12	0.63	0.65
13	0.60	0.50
14	0.50	0.48
15	0.65	0.81
16	0.60	0.75
17	0.63	0.47
18	0.65	0.50
19	0.60	0.75
20	0.58	0.72

* ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ = 0.90

ตาราง 9 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) รายข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ฉบับที่ 2) ข้อสอบอัตนัย

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	0.73	0.35
2	0.70	0.35
3	0.75	0.45
4	0.63	0.35
5	0.68	0.40
6	0.50	1.00

* ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ = 0.86

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การเขียนเรียงความ โดยผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง (IOC)

ระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แต่ละข้อว่าสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนการพิจารณา

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่สามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
1. อธิบายความหมายของแผนที่ความคิดได้	1. แผนที่ความคิดมีความหมายตรงกับข้อใด ก. การเขียนแผนภาพแสดงความคิดโดยรวม ข. การเขียนลำดับภาพความคิดรองไปหาความคิดหลัก ค. การเขียนแผนภาพแสดงความคิดหลักและความคิดรอง ง. การลำดับภาพความสำคัญของเนื้อหาข้อย่อยไปหาเนื้อหาหลัก			
	2. การเขียนคำที่มีความหมายกว้างและครอบคลุมข้อความทั้งหมดเป็นการแสดงภาพความคิดตามข้อใด ก. ความคิดข้อย่อย ข. ความคิดรวม ค. ความคิดรอง ง. ความคิดหลัก			
2. นำแผนที่ความคิดมาช่วยในการเขียนเรียงความได้	3. การเขียนเรียงความเรื่องบ้าน กล่าวถึงส่วนประกอบของบ้าน จัดเป็นการแสดงความคิดตามข้อใด ก. ความคิดหลัก ข. ความคิดรอง ค. ความคิดโดยรวม ง. ความคิดปลีกย่อย			

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
		+1	0	-1
2. นำแผนที่ ความคิด มาช่วย ในการเขียน เรียงความได้	4. การนำวิธีการของแผนที่ความคิดมาใช้ในการเขียน เรียงความเอื้อประโยชน์ตามข้อใดน้อยที่สุด ก. ลำดับเหตุการณ์ตามขั้นตอนได้ไม่วกวน ข. จัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาได้เร็วขึ้น ค. ลำดับความคิดในการรวบรวมข้อมูลได้ง่ายขึ้น ง. สามารถเลือกใช้ภาษาในการเขียนได้สะดวกยิ่งขึ้น			
3. อธิบาย ความหมาย และบอก ลักษณะสำคัญ ของเรียงความ ได้	5. เรียงความ มีความหมายตรงตามข้อใด ก. ศิลปะการใช้ภาษาเรียบเรียงข้อมูล ข. การรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนตามลำดับ ค. ศิลปะการเรียบเรียงข้อความเป็นเรื่องราวที่สะดวก ง. การรวบรวมข้อมูลที่สะดวกเป็นไปตามลำดับขั้นตอน			
	6. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเตรียมตัวในการเขียน เรียงความ ก. ศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของเรียงความให้ดีก่อน ข. หาความรู้และประสบการณ์จากการอ่าน การฟัง และ การดูให้มาก ค. เขียนเรื่องให้สมบูรณ์โดยไม่ต้องกำหนดโครงเรื่องแยก เป็นประเด็นต่าง ๆ ง. ลำดับความคิดให้สัมพันธ์กันและเลือกใช้คำเรียบ เรียงภาษาให้สะดวก			
	7. ในการเขียนเรียงความควรต้องคำนึงถึงเรื่องใดก่อน ก. การใช้ภาษา ข. แก่โครงเรื่อง ค. ความจริงของเรื่อง ง. ความสนุกของเรื่อง			

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
		+1	0	-1
3. อธิบาย ความหมาย และบอก ลักษณะสำคัญ ของเรียงความ ได้	8. ข้อใดหมายถึงความมีเอกภาพในงานเขียน ก. ใจความที่เป็นเนื้อหาสาระ ข. ใจความที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ค. ใจความที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ง. ใจความที่มีความต่อเนื่องกันไม่ขาด			
	9. สารัตถภาพ มีความหมายตรงตามข้อใด ก. ศิลปะการใช้ภาษา ข. ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ค. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ง. เนื้อหาสาระที่สมบูรณ์ชัดเจน			
	10. ความมีสัมพันธ์ภาพในงานเขียน หมายถึงข้อใด ก. เนื้อหาสาระสมบูรณ์ชัดเจน ข. เนื้อหาสอดคล้องเกี่ยวข้องกัน ค. การเลือกใช้ภาษาที่สละสลวย ง. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเนื้อหา			
	11. การยกตัวอย่างมาอ้างอิงประกอบ ในเรียงความเป็นการใช้ โวหารชนิดใด ก. สาธกโวหาร ข. อุปมาโวหาร ค. บรรยายโวหาร ง. พรรณนาโวหาร			
	12. การแทรกความรู้สึกรักของผู้เขียนและใช้ถ้อยคำสื่อให้ผู้อ่าน เกิดภาพพจน์ เป็นการใช้โวหารชนิดใด ก. อุปมาโวหาร ข. สาธกโวหาร ค. บรรยายโวหาร ง. พรรณนาโวหาร			

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
		+1	0	-1
3. อธิบาย ความหมาย และบอก ลักษณะสำคัญ ของเรียงความ ได้	13. การเขียนเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่ประสบพบเห็น อย่างถ่องถ้วนเป็นการใช้โวหารชนิดใด ก. เทศนาโวหาร ข. บรรยายโวหาร ค. พรรณนาโวหาร ง. อุปมาโวหาร			
	14. การกล่าวเปรียบเทียบให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น จัดเป็นโวหารชนิดใด ก. พรรณนาโวหาร ข. เทศนาโวหาร ค. อุปมาโวหาร ง. สาธกโวหาร			
	15. เรียงความที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร ก. มีเอกภาพ สัมพันธภาพ ข. มีสัมพันธภาพ สวรรค์ภาพ ค. มีเอกภาพ สัมพันธภาพ และสวรรค์ภาพ ง. มีเอกภาพ มีสัมพันธภาพ และบรรยายภาพ			
	16. การเขียนเรียงความที่มีเนื้อหากระจัดกระจายไม่เป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน แสดงว่าเรียงความนั้นไม่มีลักษณะ ตามข้อใด ก. ไม่มีเอกภาพ ข. ไม่มีสัมพันธภาพ ค. ไม่มีสวรรค์ภาพ ง. ไม่มีสาระสำคัญ			

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
		+1	0	-1
3. อธิบาย ความหมาย และบอก ลักษณะสำคัญ ของเรียงความ ได้	17. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับเรียงความ ก. การเขียนตามจินตนาการ ข. การเขียนสิ่งที่ทำแต่ละวัน ค. การเขียนรายละเอียดของเรื่อง ง. การเขียนแสดงความรู้ความคิด			
4. บอก องค์ประกอบ ของเรียงความ ได้	18. ข้อใดเป็นองค์ประกอบของเรียงความและเรียงลำดับได้ ถูกต้องที่สุด ก. ส่วนนำ ส่วนขยาย ส่วนสรุป ข. ส่วนนำ ส่วนเนื้อเรื่อง ส่วนสรุป ค. ส่วนเกริ่นนำ ส่วนเสริม ส่วนสรุป ง. ส่วนนำ ส่วนขยาย ส่วนเนื้อเรื่อง ส่วนสรุป			
	19. ส่วนวนความเชิงช่วยควรเลือกมาใช้เขียนส่วนใด ของเรียงความจึงจะเหมาะสมที่สุด ก. ส่วนนำเรื่อง ข. ส่วนเนื้อเรื่อง ค. ส่วนสรุป ง. ส่วนใดก็ได้			
	20. การตั้งชื่อเรื่องเรียงความข้อใดไม่ควรปฏิบัติ ก. ตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ข. ตั้งชื่อเรื่องตามต้องการ โดยไม่ต้องคำนึงถึงเนื้อหา ค. ตั้งชื่อเรื่องให้มีความทันสมัยและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ง. ตั้งชื่อเรื่องโดยเลือกใช้ภาษาที่กระชับมีความหมาย ชัดเจน			

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
		+1	0	-1
4. บอก องค์ประกอบ ของเรียงความ ได้	21. การนำเหตุการณ์จากข่าวหรือสถานการณ์จริงมาเขียนคำนำ จัดเป็นการเขียนคำนำแบบใด ก. คำนำแบบอ้างอิงข้อมูล ข. คำนำแบบให้คำนิยาม ค. คำนำแบบใช้คำถาม ง. คำนำแบบใช้สุภาษิต คำคม			
	22. “ในฐานะที่เป็นคนไทยเรามาร่วมใจกันประหยัดพลังงาน ช่วยชาติกันเถิด” เป็นกลวิธีการเขียนสรุปแบบใด ก. สรุปแบบภาพรวม ข. สรุปแบบเชิญชวน ค. สรุปแบบใช้บทกลอนสุภาษิต ง. สรุปแบบแสดงความคิดเห็น			
	23. ข้อความประเภท “สาธกโวหาร” ควรนำมาเขียนในส่วน ใดของเรียงความ ก. ส่วนนำเรื่อง ข. ส่วนเนื้อเรื่อง ค. ส่วนสรุป ง. ส่วนใดก็ได้			
	24. ส่วนใดของเรียงความที่สนใจผู้อ่านมากที่สุด ก. ชื่อเรื่อง ข. ส่วนนำ ค. ส่วนเนื้อเรื่อง ง. ส่วนสรุป			

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
		+1	0	-1
4. บอก องค์ประกอบ ของเรียงความ ได้	25. ข้อใดเขียนลำดับหัวข้อการเขียนเรียงความได้ถูกต้อง ก. เนื้อเรื่อง สรุป ข้อคิด ข. เนื้อเรื่อง คำนำ สรุป ค. คำนำ สรุป เนื้อเรื่อง ง. คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป			
	26. ส่วนประกอบตอนใดของการเขียนเรียงความที่มีมากกว่า หนึ่งย่อหน้าได้ ก. คำนำ ข. ข้อคิด ค. เนื้อเรื่อง ง. สรุป			
	27. ข้อใดกล่าวไว้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ ก. คำนำจะมีก็ย่อหน้าก็ได้ตามความเหมาะสม ข. เราใช้สุภาษิต คำคม มาเป็นส่วนนำเรื่องได้ ค. เนื้อเรื่องในเรียงความอาจมีหลายย่อหน้าได้ ตามความเหมาะสม ง. คำนำเป็นส่วนสำคัญที่เร้าความสนใจของผู้อ่าน ให้อ่านเรียงความ			
	28. ข้อคิด คำคม ควรแทรกไว้ส่วนใดของเรียงความจึงจะ เหมาะสมมากที่สุด ก. ส่วนนำเรื่อง ข. ส่วนเนื้อเรื่อง ค. ส่วนสรุป ง. ส่วนใดก็ได้			

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
		+1	0	-1
4. บอกองค์ประกอบของเรียงความได้	29. การอธิบายคำจำกัดความ ควรนำมาเขียนส่วนใดของเรียงความ ก. ส่วนนำเรื่อง ข. ส่วนเนื้อเรื่อง ค. ส่วนสรุป ง. ส่วนใดก็ได้			
5. มีมารยาทในการเขียน	30. จำนวนภาษาข้อใดเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเขียนเรียงความ ก. คำสแลง ข. ภาษาถิ่น ค. ภาษาตลาด ง. คำไทยแท้			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

ตาราง 10 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความ ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2

ข้อสอบ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อสอบ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อ 23	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
ข้อ 24	+1	+1	+0	2	0.67	ใช้ได้
ข้อ 25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 26	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
ข้อ 27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ฅ

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

1. รายการประเมิน

แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ มีรายการประเมิน ดังนี้

- 1.1 มาตรฐานการเรียนรู้
- 1.2 สาระสำคัญ
- 1.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1.4 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.5 สาระการเรียนรู้
- 1.6 กระบวนการจัดการเรียนรู้
- 1.7 สื่อ / แหล่งเรียนรู้
- 1.8 การวัดและประเมินผล

2. ระดับคุณภาพการประเมิน

กำหนดคุณภาพของการประเมิน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้
 คะแนน 5 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับมาก
 คะแนน 3 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3. วิธีการประเมิน

- 3.1 พิจารณาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินรายการย่อยแต่ละข้อ
 ในช่องระดับคุณภาพที่ตรงกับความเป็นจริง กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับ
 การประเมิน
- 3.2 วิเคราะห์หาคุณภาพในแต่ละรายการประเมิน โดยการหาค่าเฉลี่ยและพิจารณา
 ตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.00 – 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	เหมาะสมน้อย
2.51 – 3.50	เหมาะสมปานกลาง
3.51 – 4.50	เหมาะสมมาก
4.51 – 5.00	เหมาะสมมากที่สุด

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
เรื่อง การเขียนเรียงความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. สาระสำคัญ					
1.1 ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย					
1.2 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
1.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
1.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน					
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
3.1 ข้อความชัดเจน เข้าใจง่าย					
3.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
4. สาระการเรียนรู้					
4.1 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
4.2 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
4.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
เรื่อง การเขียนเรียงความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน					
4.5 เหมาะสมกับเวลาเรียน					
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
5.3 เหมาะสมกับเวลาเรียน					
5.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้					
6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้					
6.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
6.2 ได้รับความสนใจของผู้เรียน					
6.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ					
6.4 คอบสนองต่อการเรียนรู้					
7. การวัดและประเมินผล					
7.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
7.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
7.3 วัดผลและประเมินผลในสิ่งที่ระบุได้ชัดเจน					
7.4 เครื่องมือมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ประเมิน

(.....)

ตาราง 11 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น		
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
1. สารสำคัญ						เหมาะสม มากที่สุด
1.1 ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
1.2 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
1.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
1.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	4	5	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง						
2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
2.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้						
3.1 ข้อความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
3.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
4. สาระการเรียนรู้						เหมาะสม
4.1 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น		
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
4.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
4.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
4.5 เหมาะสมกับเวลาเรียน	5	4	5	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้						เหมาะสม
5.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
5.3 เหมาะสมกับเวลาเรียน	4	5	5	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
5.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนรู้	5	4	5	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้						เหมาะสม
6.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2 ได้รับความสนใจผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
6.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
6.4 ตอบสนองต่อการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น		
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
7. การวัดและประเมินผล						เหมาะสม
7.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
7.3 วัดผลและประเมินผลในสิ่งที่ ระบุได้ชัดเจน	4	5	5	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
7.4 เครื่องมือมีความเหมาะสม กับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
รวม	122	122	123	112.33	4.56	เหมาะสม มากที่สุด
เฉลี่ย ($\bar{X}$)	4.88	4.88	4.89	4.89	0.18	เหมาะสม มากที่สุด

ผลการประเมิน

จากตารางพบว่าผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้
เรื่อง การเขียนเรียงความ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.89 ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด
สรุป (✓) ผ่าน ( ) ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่ามากกว่า 3.50 ขึ้นไปถือว่า ผ่าน

ภาคผนวก ๓

ผลการประเมินแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

โดยผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

1. รายการประเมิน

แบบประเมินคุณภาพแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ มีรายการประเมิน ดังนี้

- 1.1 การจัดหน้า
- 1.2 เนื้อหา
- 1.3 การใช้ภาษา
- 1.4 รูปภาพประกอบ
- 1.5 เทคนิคการนำเสนอ

2. ระดับคุณภาพการประเมิน

กำหนดคุณภาพของการประเมิน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้
คะแนน 5 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3. วิธีการประเมิน

3.1 พิจารณาคุณภาพของแบบฝึกทักษะหลักภาษา โดยประเมินรายการย่อย
แต่ละข้อในช่องระดับคุณภาพที่ตรงกับความเป็นจริง โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับการประเมิน

3.2 วิเคราะห์หาคุณภาพในแต่ละรายการประเมิน โดยการหาค่าเฉลี่ยและพิจารณา
ตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.00 – 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	เหมาะสมน้อย
2.51 – 3.50	เหมาะสมปานกลาง
3.51 – 4.50	เหมาะสมมาก
4.51 – 5.00	เหมาะสมมากที่สุด

แบบประเมินแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การจัดหน้า					
1.1 คำชี้แจงชัดเจน เข้าใจง่าย					
1.2 คำสั่งชัดเจน					
1.3 ตัวอย่างประกอบ ชัดเจน ถูกต้อง					
1.4 จัดส่วนที่เป็นเนื้อหาได้พอเหมาะกับหน้ากระดาษ					
2. เนื้อหา					
2.1 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการฝึกทักษะ					
2.2 เป็นเนื้อหาที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว					
2.3 เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน					
3. การใช้ภาษา					
3.1 การใช้ภาษาถูกต้อง					
3.2 การจัดพิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน					
3.3 เหมาะสมกับวัย พื้นฐานความรู้และความสามารถของนักเรียน					
4. รูปภาพประกอบ					
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหาที่ฝึกทักษะ					
4.2 เหมาะสมกับวัย ความรู้พื้นฐานและสวยงาม					
5. เทคนิคการนำเสนอ					
5.1 ใช้หลักจิตวิทยาปลุกเร้าความสนใจ					
5.2 ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ					
5.3 ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล					
5.4 ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับระดับชั้น					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ประเมิน
(.....)

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ตาราง 12 ผลการประเมินแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น		
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
1. การจัดหน้า						เหมาะสม
1.1 คำชี้แจงชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	5	4.67	0.57	มากที่สุด
1.2 คำสั่งชัดเจน	4	5	5	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
1.3 ตัวอย่างประกอบ ชัดเจน ถูกต้อง	5	4	5	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
1.4 จัดส่วนที่เป็นเนื้อหาได้เหมาะสม กับหน้ากระดาษ	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
2. เนื้อหา						
2.1 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ ของการฝึกทักษะ	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
2.2 เป็นเนื้อหาที่นักเรียนเคยเรียน มาแล้ว	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
2.3 เหมาะสมกับวัยและความสามารถ ของนักเรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
3. การใช้ภาษา						เหมาะสม
3.1 การใช้ภาษาถูกต้อง	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 การจัดพิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
3.3 เหมาะสมกับวัยและความสามารถ ของนักเรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
4. รูปภาพประกอบ						เหมาะสม
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหาที่ฝึกทักษะ	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น		
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
4.2 เหมาะสมกับวัยและความรู้ พื้นฐาน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
5. เทคนิคการนำเสนอ						
5.1 ใช้หลักจิตวิทยาปลูกเร้า ความสนใจ	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
5.2 ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา อย่างเต็มศักยภาพ	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
5.3 ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	5	5	4	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
5.4 ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับ ระดับชั้น	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
รวม	79	78	79	78.67	2.28	เหมาะสม มากที่สุด
เฉลี่ย ($\bar{X}$)	4.94	4.88	4.94	4.92	0.14	เหมาะสม มากที่สุด

ผลการประเมิน

จากตารางพบว่าผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ
ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.92 ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด

สรุป (✓) ผ่าน ( ) ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่ามากกว่า 3.50 ขึ้นไปถือว่า ผ่าน

ภาคผนวก ก

ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ
การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

1. รายการประเมิน

แบบประเมินคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ
การเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีรายการประเมิน
10 ข้อ

2. ระดับคุณภาพการประเมิน

กำหนดคุณภาพของการประเมิน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เหมาะสมมาก	ให้ 4 คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เหมาะสมน้อย	ให้ 2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

3. วิธีการประเมิน

3.1 พิจารณาแบบสอบถามความพึงพอใจตามรายการแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

3.2 วิเคราะห์หาคุณภาพในแต่ละรายการประเมิน โดยการหาค่าเฉลี่ยและพิจารณา
ตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.00 – 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	เหมาะสมน้อย
2.51 – 3.50	เหมาะสมปานกลาง
3.51 – 4.50	เหมาะสมมาก
4.51 – 5.00	เหมาะสมมากที่สุด

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ
การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

คำชี้แจง นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับ

ความพึงพอใจของนักเรียน ซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1.	คำชี้แจงในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความมีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
2.	รูปแบบเร้าความสนใจให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง					
3.	เนื้อหาในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดมีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
4.	ตัวอย่างในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย					
5.	กิจกรรมในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดไม่ยากจนเกินไป					
6.	กิจกรรมในแบบฝึกเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก					
7.	แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีได้					
8.	นักเรียนมีความสุขกับการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด					
9.	นักเรียนสามารถนำทักษะการเขียนแผนที่ความคิดไปพัฒนาการเขียนเรียงความได้					

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ
การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ต่อ)**

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
10.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดไปพัฒนางานเขียนได้					

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ตาราง 13 ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียน
เรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น		
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
1.	คำชี้แจงในแบบฝึกทักษะการเขียน เรียงความมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
2.	รูปแบบเร้าความสนใจให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริง	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
3.	เนื้อหาในแบบฝึกทักษะการเขียน เรียงความ โดยใช้แผนที่ ความคิดมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
4.	ตัวอย่างในแบบฝึกทักษะการเขียน เรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
5.	กิจกรรมในแบบฝึกทักษะการเขียน เรียงความ โดยใช้แผนที่ ความคิดไม่ยากจนเกินไป	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
6.	กิจกรรมในแบบฝึกเรียงลำดับ จากง่ายไปหายาก	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
7.	แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีได้	4	5	5	4.67	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
8.	นักเรียนมีความสุขกับการเขียน เรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น		
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
9	นักเรียนสามารถนำทักษะการเขียน แผนที่ความคิดไปพัฒนา การเขียนเรียงความได้	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
10.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จาก แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดไปพัฒนา งานเขียนได้	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม มากที่สุด
	รวม	49	50	50	149	0.57	เหมาะสม มากที่สุด
	เฉลี่ย ($\bar{X}$)	4.90	5.00	5.00	4.97	0.05	เหมาะสม มากที่สุด

ผลการประเมิน

จากตารางพบว่าผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจ
ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.97 ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด

สรุป (✓) ผ่าน ( ) ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่ามากกว่า 3.50 ขึ้นไปถือว่า ผ่าน

ภาคผนวก ๑

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 14 (ต่อ)

คนที่	คะแนนการทำแบบฝึกทักษะแต่ละชุด							รวม	คะแนน ทดสอบ หลัง เรียน
	1	2	3	4	5	6	7		
	20	20	20	20	20	20	20	140	40
20	18	18	18	18	18	17	17	124	35
21	18	18	17	17	18	16	18	122	36
22	19	18	18	18	18	17	19	127	35
23	20	18	19	19	19	18	19	132	37
24	19	18	19	19	19	19	19	132	36
25	18	18	18	18	18	18	17	125	33
26	17	18	18	18	18	17	18	124	35
27	17	18	18	17	18	18	17	123	34
28	18	18	18	18	18	17	18	125	34
29	20	18	18	18	18	19	19	130	38
30	20	19	19	19	18	19	19	133	38
31	17	18	17	17	18	16	18	121	34
32	18	18	17	17	18	17	17	122	35
33	18	18	18	17	18	17	18	124	36
34	18	18	17	18	17	17	18	123	34
35	17	17	17	18	18	16	18	121	33
36	17	17	18	17	18	17	17	121	34
37	17	17	18	17	18	17	18	122	38
38	18	18	17	18	17	16	18	122	37
39	18	18	18	18	18	17	18	125	36

ตาราง 14 (ต่อ)

คนที่	คะแนนการทำแบบฝึกทักษะแต่ละชุด							รวม	คะแนน ทดสอบ หลัง เรียน
	1	2	3	4	5	6	7		
	20	20	20	20	20	20	20	140	40
40	17	18	17	18	18	17	17	122	34
รวม	730	719	718	719	722	702	716	5026	1427
เฉลี่ย	18.25	17.98	17.95	17.98	18.05	17.55	17.90	125.65	35.68
ร้อยละ	91.25	89.88	89.75	89.88	90.25	87.75	89.50	89.75	89.19

$$E_1/E_2 = 89.75/89.19$$

ภาคผนวก ฐ

คะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทำแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วย
แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เลขที่	ก่อนเรียน	ร้อยละ	หลังเรียน	ร้อยละ
1	23	57.50	35	87.50
2	23	57.50	34	85.00
3	27	67.50	39	97.50
4	24	60.00	35	87.50
5	24	60.00	35	87.50
6	21	52.50	34	85.00
7	24	60.00	35	87.50
8	24	60.00	37	92.50
9	23	57.50	39	97.50
10	25	62.50	34	85.00
11	24	60.00	38	95.00
12	27	67.50	39	97.50
13	23	57.50	34	85.00
14	23	57.50	35	87.50
15	26	65.00	39	97.50
16	21	52.50	34	85.00
17	24	60.00	36	90.00
18	21	52.50	36	90.00
19	24	60.00	37	92.50
20	24	60.00	35	87.50
21	24	60.00	36	90.00
22	25	62.50	35	87.50

ตาราง 15 (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน	ร้อยละ	หลังเรียน	ร้อยละ
23	23	57.50	37	92.50
24	23	57.50	36	90.00
25	22	55.00	33	82.50
26	22	55.00	35	87.50
27	22	55.00	34	85.00
28	23	57.50	34	85.00
29	24	60.00	38	95.00
30	28	70.00	38	95.00
31	22	55.00	34	85.00
32	25	62.50	35	87.50
33	25	62.50	36	90.00
34	22	55.00	34	85.00
35	22	55.00	33	82.50
36	23	57.50	34	85.00
37	26	65.00	38	95.00
38	22	55.00	37	92.50
39	25	62.50	36	90.00
40	22	55.00	34	85.00
รวม	945	2362.50	1427	3567.50
เฉลี่ย	23.63	59.06	35.68	89.19
S.D.	1.71	3.28	1.77	4.43
ร้อยละ	59.06	-	89.19	-

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางลำยอง เครือคำ
วัน เดือน ปี เกิด	11 กรกฎาคม 2506
สถานที่เกิด	44 หมู่ 7 ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
ที่อยู่ปัจจุบัน	38 หมู่ 1 ตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2527 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ. ชั้นสูง) วิชาเอกภาษาไทย วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2529 ปริญญาบัตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกภาษาไทย วิทยาลัยครุนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2555 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์